

T.C.

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

**ATATÜRK KİTAPLIĞI BEL_YZ_K.0700 NUMARADA
KAYITLI BİR ŞİİR MECMUASI: TRANSKRİPSİYONLU
METİN-İNCELEME (I. BÖLÜM 1A-60A)**

Nurettin FIRAT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Fatih SONA

Çankırı - 2018

T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

**ATATÜRK KİTAPLIĞI BEL_YZ_K.0700 NUMARADA
KAYITLI BİR ŞİİR MECMUASI: TRANSKRİPSİYONLU
METİN-İNCELEME (I. BÖLÜM 1A-60A)**

Nurettin FIRAT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Fatih SONA

Çankırı-2018

İÇİNDEKİLER

Bilimsel Etik Bildirimi	iv
Tez Kabul Ve Onay	v
Ön Söz	vi
Özet	ix
Kısaltmalar	xi
Tablo Listesi	xii
BÖLÜM 1: MECMUA	2
1.1 Mecmua	3
1.2 Mecmuaların Önemi	5
BÖLÜM 2:	6
İNCELEME	6
ATATÜRK KİTAPLIĞI BELEDİYE YAZMALARİ K.0700 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ TANITIMI	6
2.1 Mecmuanın Genel Nitelikleri	7
2.2 Mecmuanın 1a-60a Varakları Hakkında	8
2.2.1 Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Nazım Şekillerine Göre Dizilimi	9
Tablo 1: Şairler ve Nazım Biçimleri.....	9
2.2.2 Vezinler.....	11
Tablo 2: Vezin Listesi.....	11
2.2.3 Dil ve Üslûp	12
2.3 Varak 1a – 60a Arasında Yer Alan Şairler ve Biyografileri	14
2.3.1 Gelibolulu Mustafa Âlî (d.1541 - ö.1600).....	14
2.3.2 Cevrî (d.1595 – ö.1654).....	16
2.3.3 Dede Rûşenî (d.? - ö. 1497)	18
2.3.4 Hamdullah Hamdî (d.1449 - ö.1503).....	20
2.3.5 Hâletî-i Gülşenî (d.1552 - ö.1581).....	22
2.3.6 Kıyâsî (d. ? - ö. ?)	23
2.3.7 Nâbî (d.1642 - ö.1712).....	23

2.3.8 Nâli Mehmed Efendi (d. ? - ö.1675).....	26
2.3.9 Nazîm Çelebi (d. ? - ö. 1727).....	27
2.3.10 Nesîmî (d.? - ö.1404).....	28
2.3.11 Nihânî (d.? - ö.1591).....	29
2.3.12 Taşlıcalı Yahyâ Bey (d.? - ö.1582).....	30
2.3.13 Tıflî (d.? - ö. 1660).....	32
2.3.14 Usûlî (d.? - ö.1538).....	33
2.3.15 Veysî (d.1561 - ö.1628).....	34
2.3.16 Yârî (d. ? - ö. ?).....	36
2.3.17 Zâ'fî Efendi (d.? - ö.1544).....	37
2.4 Varak 1a – 60a Arasında Yer Alan Şiirlerin Muhteva Özellikleri.....	38
2.4.1 DİN	38
2.4.1.1 Allah	38
2.4.1.2 Dini Kitaplar.....	39
2.4.1.2.1 Kuréân.....	40
2.4.1.3 Âyetler	40
2.4.1.4 Hadisler	42
2.4.1.5 Hz. Muhammed'in Ünvanları.....	43
2.4.1.6 Peygamberler ve Dört Halife.....	46
2.4.1.6.1 İsmail	46
2.4.1.6.2 Dâvud.....	47
2.4.1.6.3 Yusuf (Yûsuf-ı Ken'an, Yûsuf-ı hûbân, Yûsuf-ı Mısr)	47
2.4.1.6.4 İsâ (Mesîh)	47
2.4.1.6.5 Ebûbekir.....	48
2.4.1.6.6 Ömer	48
2.4.1.6.7 Osman	49
2.4.1.6.8 Ali	49
2.5 Metin Kurmada Dikkat Edilen Husular.....	49
Tablo 3: Transkripsiyon Alfabeti	49
BÖLÜM 3:	52
METİN	52
SONUÇ.....	233
KAYNAKÇA	235

EKLER.....	239
ÖZGEÇMİŞ.....	251

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırlamış olduğum *Atatürk Kitaplığı BEL_Yz_K.0700 numarada kayıtlı bir şiir mecmuası: transkripsiyonlu metin-inceleme (I. Bölüm 1a-60a)* isimli çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içerisindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

18/05 / 2018

Nurettin FIRAT

TEZ KABUL VE ONAY

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Nurettin FIRAT tarafından hazırlanan *Atatürk Kitaplığı BEL_Yz_K.0700* numarada kayıtlı bir şiir mecmû'ası: *transkripsiyonlu metin-inceleme (I. Bölüm 1a-60a)* başlıklı bu çalışma, 26.06.2018 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda [oybirliği/oy çokluğuyla] başarılı bulunarak jürimiz tarafından *Türk Dili ve Edebiyatı* Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ (Unvanı, Adı ve Soyadı)

Danışman	: Dr. Öğr. Üyesi Fatih SONA	İmza:
Üye	: Doç. Dr. Özer ŞENÖDEYİCİ	İmza:
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi İbrahim AKYOL	İmza:

ONAY

Bu Tez, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun/...../ 201.. tarih ve sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Unvanı Adı Soyadı

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Klasik Türk edebiyatı, XIII. yüzyıldan itibaren İslam medeniyetinin kültür, inanç ve kuralları ile beslenen, kendine özgü saf bir sanat anlayışı olan, Osmanlı Devleti'nin görkemli estetik yapısı üzerine kurulan ve altı yüzyılı aşkın bir süre Türk halkının sanat zevkini yansıtan bir edebiyat olmuştur. Bu zengin kültür mirasının hiç şüphesiz ki önemli taşıyıcıları; mesneviler, divanlar, münşeatlar, tezkireler, mecmualar vb. eserlerdir.

Gün yüzüne çıkarılan her bir eser, kaleme alındığı dönemin siyasi, sosyal ve kültürel birçok özelliğini de yansıtmaktadır. Yazıldığı dönemden yaşadığımız dönem arasında köprü görevi görmekte olan bahsi geçen eserler, geçmişimizi tanımamıza olanak tanımışlardır.

Klasik Türk edebiyatı çalışmaları divan neşirleri üzerinde yoğunlaşmış, daha sonra mesnevi ve tezkireler üzerine yapılan çalışmalar ile sürmüştür. Divan, mesnevi ve tezkirelerin ardından mecmua metinlerinin önemine dikkat çekilmiş ve mecmua metinleri de yeni yazıya kazandırılmaya başlanmıştır.

Mecmualar; divan, mesnevi, münşeat gibi farklı türden eserleri barındıran, içerisinde varyantların bulunduğu edebi hazineler olarak geleneğimizde önemli bir yer teşkil etmektedir.

Zira mecmua metinleri belli bir şiir zevki olan, şiirden anlayan kişiler tarafından kaleme alınan eserlerdir. Bu bağlamda mecmua metinlerinden hareketle döneminde sevilen, çok okunan şiirler hakkında yorum sahibi olabildiğimiz gibi devrin sanat ve zevk anlayışını da görebilmekteyiz.

Ayrıca mecmua metinleri farklı türden ve farklı kişilere ait eserleri içerdiğinden dolayı halk kültürüne ait unsurları, dini inançlar ile gelenek-görenekleri, bunlara ait unsurları da içermektedir. Bunun yanı sıra mecmualar, şiirleri sadece bu türden eserlerde bulunan şairlerin gün yüzüne çıkmasına ya da yayımlanmış divanlarda yer almayan şiirlerin ortaya çıkmasına yardımcı olmaktadır. Yukarıdaki sebeplerden

dolayı mecmua metinlerinin edebiyat camiasına kazandırılması önem teşkil etmektedir.

Çalışmamıza konu olan mecmua metni İBB Atatürk Kitaplığı Bel_Yz_K.0700 numarada kayıtlı “Mecmû‘a-i Eş‘âr” adlı eserdir. Eserin *1a-60a* varakları incelenmiştir. İncelemiş olduğumuz varaklarda 23 şair, 48 şiir tespit edilebilmiştir. Mecmuada yer alan şairler XV. yüzyıl ile XVIII. yüzyılın ilk çeyreğinde yaşamış isimlerdir.

İncelemiş olduğumuz 48 şiir; 10 gazel, 9 mesnevi, 7 kaside, 7 kıta, 6 tahmis, 3 tercî-bend, 2 müseddes, 2 muhammes, 1 murabba-ı mütekerrir ve 1 müfretten oluşmaktadır.

Çalışmamızın birinci bölümünde mecmualar hakkında genel bilgiler verilmiştir. Kısaca mecmua kavramı tanıtılmıştır. Mecmuaların Türk edebiyatı için önemi vurgulanmıştır.

İkinci bölüm inceleme bölümüdür. Bu bölümde incelemiş olduğumuz mecmua metni tanıtılmıştır. Varaklar hakkında bilgiler verilmiştir. Elde edilen veriler tablolar halinde sunulmuştur. Metinde şiirleri yer alan, hayatı hakkında bilgiler edinebildiğimiz şairlerin kısa biyografileri verilmiştir.

Üçüncü bölüm ise asıl metin bölümünü oluşturmaktadır. Ele alınan eserin transkripsiyonlu metni oluşturulmuştur. Son bölümde ise sonuç ile kaynakça kısımları yer almaktadır. Kaynakça kısmında çalışmamızı oluştururken doğrudan ya da dolaylı olarak yararlandığımız çalışmalara yer verilmiştir.

Öğrencilik yıllarımdan itibaren mesleki geleceğimin şekillenmesinde ve çalışmam süresince bilgisi ve tecrübeleri ile bana rehber olan değerli danışman hocam Sayın Doktor Öğretim Üyesi Fatih SONA'ya üzerimdeki ödenmez haklarından ötürü sonsuz teşekkür ederim.

Tezimizin içerisindeki Arapça manzumenin günümüz Türkçesine aktarımında yardımlarını esirgemeyen Sayın Halil İbrahim Şanver'e teşekkür ederim. Ayrıca eğitim hayatım boyunca benden desteklerini esirgemeyen, bana güç veren anneme müteşekkirim.

Çalışmamız boyunca hataya düşülmemesi için büyük bir gayret sarf ettik. Fakat kişisel hatalarımızın henüz bu yolun başında olmamız sebebi ile ortaya çıkacağı muhakkaktır. Çalışmamızda bir eksiklik var ise okuyucuların hoşgörüsüne sığınırken hatalarımızın düzeltilmesi hususunda yapılacak olan eleştirilere de açık olduğumuzu belirtmek isterim.

Nurettin FIRAT

ÇANKIRI -2018

ÖZET

Tezin Başlığı: Atatürk Kitaplığı Bel_Yz_K.0700 Numarada Kayıtlı Bir Şiir
Mecmuası: Transkripsiyonlu Metin-İnceleme (I. Bölüm 1a-60a)

Tezin Yazarı: Nurettin FIRAT

Danışman: Doktor Öğretim Üyesi Fatih SONA

Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Bilim Dalı: Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı

Kabul Tarihi: 26.06.2018

Sayfa Sayısı: 15 (Ön Kısım) + 243 (tez) + 10 (ekler)

Son yıllarda yapılan birçok çalışma ile edebiyat tarihi açısından mecmuaların önemi gözler önüne serilmiştir. Şiir mecmualarına ilk örnek XV. yüzyılda Ömer bin Mezîd tarafından verilmiştir. Daha sonra Klasik Türk edebiyatının gelişimiyle birlikte mecmuaların sayısında ve niteliğinde de artış sağlanmıştır.

Klasik Türk edebiyatı tarihi içerisinde tezkirelerde hakkında bilgi bulunmayan, divan tertip etmemiş veya var olan eserleri günümüze ulaşma imkânı bulamayan şairlerle ilgili malumatlara mecmualar sayesinde ulaşılır. Bunun haricinde mecmualar kaleme alındıkları devrin edebi anlayışına ışık tutmuş ve tenkidli divan neşirlerinde de araştırmacıların faydalandıkları başlıca kaynaklar olmuşlardır.

Bu çalışmada derleyicisinin bilinmediği, tek nüshası Atatürk Kitaplığı Bel_Yz_K.0700 numarada kayıtlı şiir mecmûeası (1a-60a *İnceleme-Metin*) ele alınmıştır. Çalışmada bahsi geçen mecmua transkripsiyon alfabesiyle günümüz alfabesine çevrilmiştir. İnceleme bölümünde mecmuanın edebiyat tarihimizdeki yerine ve önemine dikkat çekilmiştir. Ayrıca mecmuanın muhtevası hakkında bilgiler verilmeye çalışılmış ve manzumeler daha önce yayınlanmış çalışmalar ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen verilen tablolar halinde sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: *Klasik Türk edebiyatı, mecmua, şiir mecmuaları, Atatürk Kitaplığı*

SUMMARY

Title of the Thesis: A poetry mecmua in Atatürk Library registered as BEL_YZ_K.0700: Transliterationanalysis (Section 1-60A)
Author: Nurettin FIRAT
Supervisor: Doctor Teaching Member Fatih SONA
Department: Turkish Language and Literature Department
Sub-field: Department of Old Turkish Literature
Date: 26.06.2018
<p>The importance of miscellaneous in the literary history has been revealed by many studies done in recent years. The first example for the poetry journals was given by Omer Bin Mezid in XV century. Later, the number and quality of journals have been developed in parallel with the development of classical Turkish literature.</p> <p>Information about the poets who do not have any detail about the tezkires of biographies in the history of Classical Turkish literature, or cannot organize divan, or whose works cannot be reached the present day can be gathered by journals. In other words, journals have shed light on the literary understanding of the age that they have taken into consideration, and they have become the main sources for researchers in comparative divan publication.</p> <p>In this study, the poem journal which its only copy (1a-60a review-text) registered in the Ataturk Library Bel_Yz._K.0700 and its compiler is unknown has been examined. In the examination part, the mentioned journal has been transferred to the Latin letters by using transcription alphabet. In that part, the place and importance of the journal for the literature have been emphasized, and information about the contents of the journal has been tried to be given and poems have been compared with previous published studies. The obtained data are presented in the tables.</p> <p>Key Words: <i>classical Turkish literature, journal, poem journal, Atatürk Library</i></p>

KISALTMALAR

age. :adı geçen eser

agm. :adı geçen makale

Ank. : Ankara

C : cilt

Ens. : Enstitü

Erz. : Erzurum

G : gazel

İst. : İstanbul

İBB : İstanbul Büyükşehir Belediyesi

K : kaside

KT : kıta

MH : muhammes

MR : murabba

N : nazım

s. : sayfa

SBE : Sosyal Bilimler Enstitüsü

TDK :Türk Dil Kurumu

TDVİA :Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

vb. : ve benzeri

Yay. :yayın

TABLO LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1: Şairler ve Nazım Biçimleri	8
Tablo 2: Vezin Listesi	10
Tablo 3: Transkripsiyon Harfleri	49

GİRİŞ
BÖLÜM 1: MECMUA

1.1 Mecmua

Mecmua, içinde seçme yazıların bulunduğu el yazması eser¹, bir araya getirilmiş, toplanmış, yekün haline getirilmiş, düzenlenmiş şeylerin hepsi, seçilen eserlerden oluşturulmuş yazma kitap veya dergi², aynı veya farklı türden metinlerin ve risalelerin ortak adıdır.³

Mecmua türünün ilk örnekleri Arap cahiliye devrinde Arapça olarak verilmiştir. Bu dönemde yapılan derlemeler arasında en ünlü derleme ise “Muallakat”tır.” Bunun dışında İslam’ın ilk dönemlerinde hadislerin derlenmesi ile oluşturulan eserlerde mecmuaların ilk örnekleri olarak sayılabilir.⁴

Mecmua geleneği, Fars edebiyatında da görülmüş ve konuları çeşitlenerek gelişimine devam etmiştir. Fars edebiyatında mecmua geleneği, daha çok “cönk” ve “sefine” isimleriyle karşımıza çıkmaktadır. Burada da ilk örneklerine XIV. yüzyılda rastlanılmaktadır. İlk örneği ise Hacı Rükneddin Mesud Sadî’nin, Şahrüh’un oğlu İbrahim için hazırladığı 50.000 beyitlik mecmuadır.⁵

Türk edebiyatında ise ilk örneklerine XV. yüzyılda rastlanılmıştır. Daha sonra özellikle klasik Türk edebiyatının altın çağı olan XVI. yüzyılda gelişerek ve çeşitlenerek varlıklarını sürdürmüşlerdir.

Osmanlı sanat, kültür, ilim ve edebiyat dünyasında günümüz şiir antolojilerinin yerine kullanılan mecmualar, muhtevaları dikkate alınarak farklı şekillerde tasnif edilmiş ve yine muhtevalarına göre isimlendirilmişlerdir. Mecmua kavramının çok geniş bir alanda kullanılmasından ötürü günümüze kadar farklı görüşler beyan edilmiş ve farklı tasnifler yapılmıştır.

Mecmualar muhtevalarına göre; şiir mecmuaları (Mecmû‘a-i eş‘âr), hadis mecmuaları (Mecmû‘atü’l-hadîs), fevâid mecmualar (Mecmû‘a-i fevâid), hikâye

¹ İskender Pala, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Kapı Yayınları, İstanbul 2004, s.300.

² Ferit Develioğlu, *Osmanlıca- Türkçe Lügat*, Doğu Ltd. Şti. Matbaası, Ankara 1962, s.711.

³ Mustafa Uzun, “Mecmûa”, *İslam Ansiklopedisi*, C.28, TDV Yay., Ankara 2003, s.265.

⁴ Tansel Akto, *Atatürk Kitaplığı Belediye Yazmaları K.000007 Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmûası (Transkripsiyonlu Metin- İnceleme)*, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Ü. Sosyal Bilimler Enst., Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2016, s.1.

⁵ David Roxburgh, *Jong*, Encyclopedia Iranica, XV, 1985, s.11-14.

mecmuaları (mecmû' a-i hikâyât), münşeat mecmuaları (mecmû' a-i münşeat), tıpla ilgili mecmualar (mecmu' a-i tıb vb.), mûsikî mecmuaları (mecmû' a-i beste vb.), naat mecmuaları (mecmû' atü' n-nu' ût), gazel mecmuaları (mecmû' a-i gazeliyât)⁶ şeklinde isimlendirilmişlerdir.

Mecmuaların tasnifi bahsinde ilk çalışmanın sahibi olan A. Sırrı Levend, mecmuaları şöyle sınıflandırmıştır:

- 1) Nazire mecmuaları
- 2) Meraklıları tarafından bir araya getirilmiş, bir seçki özelliği taşıyan ve seçilmiş manzumeleri barındıran mecmualar
- 3) Farklı konulardaki risalelerin toplanarak bir araya getirildiği mecmua türündeki eserler
- 4) Konu bakımından bir olan eserlerin toplanmasıyla oluşturulan mecmualar
- 5) Ünlü kişiler tarafından derlenmiş, birden fazla faydalı bilgi, fıkra ve özel mektup barındıran mecmualar⁷

Bir diğer sınıflandırma ise Prof. Dr. Günay Kut'a aittir. Kut'un sınıflandırması ise şu şekildedir:

- 1) Nazire mecmuaları
- 2) Seçilip bir araya getirilen şiir mecmuaları
- 3) Eş konular etrafında meydana getirilen mecmualar
- 4) Karma, yani şiir biçiminde ya da düz yazı biçiminde kaleme alınmış veya farklı diller ile oluşturulan mecmualar
- 5) Derleyeni belli olan mecmualar⁸

⁶ Bayram Ali Kaya, *Dem ile Semâ Arasında, Galata Mevlevihânesi Koleksiyonu'ndaki Şiir Mecmûalarının Sistematik Tasnifi*, Sakarya Yayıncılık, Sakarya 2016, s. 2-3.

⁷ Agâh Sırrı Levend, *Türk Edebiyatı Tarihi*, TTK Yayınları, Ankara 1984, s. 166-167.

⁸ Günay Kut, "Mecmûa", *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (Devirler, İsimler, Eserler, Terimler)*, C.6, Dergâh Yayınları, İstanbul 1986, s. 170-171.

1.2 Mecmuaların Önemi

Klasik Türk edebiyatı çalışmalarında, sıklıkla tezkireler ve mürettep divanlar üzerinde durulmuş ve klasik Türk edebiyatının bu tür eserler üzerine inşa edildiği sanılmıştır. Ancak son yıllarda yapılan çalışmalar klasik Türk edebiyatı tarihi içerisinde mecmuaların da önemli bir yere sahip olduğunu kanıtlamıştır. Zira kaynaklarda yer almamış ya da divan düzenleyememiş veya var olan eserleri günümüze kadar gelememiş olan sanatçılar ile ilgili malumatlara mecmualar aracılığıyla ulaşılır.

Mecmuaların, biyografik eserlerde kendisi ile ilgili bilgi bulunamayan şairler hakkında edebiyat tarihine faydalarını kanıtlaması bakımından Prof. Dr. M. Fatih Köksal'ın hazırladığı çalışma önemlidir. Zira Köksal çalışmasında kaynaklarda rastlamadığı 71 şair tespit ettiğini ifade etmiştir.⁹

Mecmuaların klasik Türk edebiyatı tarihine bir diğer katkısı da devrin edebi zevkine ayna olmasıdır. Şayet mecmualar ilk bakışta mecmuayı derleyen kişinin kişisel zevkini yansıtmış gibi algılsa da, okunmak üzere kaleme alınan her edebi eser toplumdaki izler barındırmakta ve toplumun aynası olmaktadır. Bu bağlamda mecmualar da derleyicisi aracılığı ile devrin sanat ve estetik anlayışına ışık tutmaktadır.

Tertip edildiği devri doğru belirleyebildiğimiz bir mecmua, kaleme alındığı devirde hangi şairlerin daha fazla ilgi gördüğünü, ne tarz eserlere rağbetin daha fazla olduğunu ve hangi üslubun, hangi edebi anlayışın beğenildiğini gösterebilecek niteliğe sahiptir.

Yine mecmualar yardımı ile tenkidli divan neşirlerinde yer almayan şiirlerin tespiti de yapılabilmektedir. Bazı divan neşirlerinde, şairin bazı şiirlerini divan tertip ettikten sonra kaleme almış olması, bütün nüshalara ulaşamaması ya da müstensih hataları gibi çeşitli sebeplerden ötürü şairin tüm şiirlerini kapsamıyor olabilmektedir. Şayet bu tarz problemlerin çözümünde de mecmualara başvurulmaktadır.

⁹ M. Fatih Köksal, *Biyografik Kaynak Olarak Şiir Mecmuaları ve Kastamonulu İshâk-zâde Fevzi Mecmûası*, Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klasik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu Bildiri Kitabı, Grafiker Yayınları, Ankara 2011, s.449-468.

BÖLÜM 2:
İNCELEME

**ATATÜRK KİTAPLIĞI BELEDİYE YAZMALARI K.0700
NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ TANITIMI**

2.1 Mecmuanın Genel Nitelikleri

Çalışmamızın konusunu, Atatürk Kitaplığı Belediye Yazmaları K.0700 numarada “Mecmū‘a-i eş‘ar” ismi ile kayıtlı 105 varaklık şiir mecmuası oluşturmaktadır. Yazma üzerinde müstensih ya da istinsah tarihine dair bir bilgi yer almamaktadır. İlk varakta eserin Atatürk Kitaplığına ait olduğunu gösteren mavi ve siyah mürekkepten temellük kaydı bulunmaktadır.

Yazma, kağıt ve meşin kullanılarak ciltlenmiştir. 200x130, 160x80 mm ölçülerinde bir yazmadır. Kapak yüzleri kahverengi meşinden olup orta kısımlarda desenler mevcuttur. Yazmanın baş kısımları sıvı temasına maruz kalmıştır. Mecmua, *nesih* hattıyla ortalama her bir yüzde on beyte yer verilecek şekilde kaleme alınmıştır. Mecmuanın ilk varağında başlıksız olarak başlayan şiirin başlığı ve ilk beş mısrası mecmuanın son varağında yer almaktadır. Bunun gibi birkaç istisna haricinde genel olarak düzenli ve okunaklı bir yazısı vardır.

Eserde bazı şiirlerin başlıkları kırmızı renkli mürekkep ile yazılmıştır. Bazı şiirlere ise başlık verilmemiştir. Birinci varaktan sonra mecmuanın kendi yapısı haricinde rik’a yazı ile yazılmış farklı bir sayfa mevcuttur. Ayrıca 38a ile 39a varakları boşken 38b’de Arapça bir manzume yer alır. 40a’dan sonra ise yine önceki varaklarla aynı yazı ile 105a varağına kadar manzumeler yer almaktadır.

Mecmuaya alınan şiirler bir sıralamaya ya da sınıflamaya tabi tutulmamış ve şiirler gelişi güzel kaydedilmiştir. Eserin dili genelde Eski Anadolu Türkçesi olmakla birlikte Arapça ve Farsça yoğunluğu çok olan şiirler de vardır.

Mecmuada XV. yüzyıl ile XVIII. yüzyılın ilk yarısında yaşamış şairlerin şiirleri yer almaktadır. Bu bakımdan eserin istinsah tarihi kuvvetle muhtemel XVIII. yüzyıl olarak düşünülebilir.

2.2 Mecmuanın 1a-60a Varakları Hakkında

Çalışmamızda yukarıda bahsi geçen mecmuanın *1a-60a* varakları incelemeye alınmıştır. Söz konusu 60 varak ve bir ayrı sayfada 23 farklı şaire ait toplam 48 manzume vardır. Mecmuanın birinci varağında sonra araya varak numarası yazmayan ve farklı bir kağıt ile farklı bir yazıyla bir tercî-bend de yer almaktadır. Mecmuada en fazla şiiri olan isim altı manzume ile Dede Ömer Rûşenî'dir. Ondan sonra ise Nazım Çelebi gelmektedir. Nazım'a ait beş şiire yer verilmiştir. Nazım Çelebi'den sonra ise dört şiirle Şinasi Çelebi gelmektedir.

Eserde, yer alan 48 manzumeden 16 tanesinde başlık yer almamaktadır. Bu 16 manzumeden altısının kime ait olduğu mahlashanede de bulunamamıştır. Eser taramaları sonucu kime ait olduğunu tespit edebildiğimiz manzumeler şunlardır;

- Şeyhülislam Yahya'ya ait “Şâh u Gedâ” mesnevisi
- Hamdullah Hamdi'ye ait “Yûsuf u Züleyhâ” mesnevisi
- Tıflî'ye ait “Sâkînâme” isimli mesnevi
- Nazım Çelebi Divanı'nda yer alan bir kaside
- Nalî Mehmet Efendi'nin Dede Ömer Rûşenî'ye yapmış olduğu tahmisi
- Dede Ömer Rûşenî'ye ait olduğunu tespit ettiğimiz mesnevi nazım şekli ile yazılmış üç manzume
- Cevrî Divanı'nda yer alan bir kaside
- Gelibolulu Âlî'ye ait bir tercî-bend

Mecmuada farklı nazım şekilleri ile kaleme alınmış naat ve münacat türünde birçok manzume yer almaktadır. Eserde kaside, mesnevi, tahmis, gazel vb. nazım şekli ile kaleme alınmış şiirler yer almaktadır. Ayrıca 21, 22, 23 numaralı manzumeler müstensih tarafından kaleme alınmış, mecmua hakkında övgüler içeren manzumelerdir.

2.2.1 Mecmuada Yer Alan Şairlerin Nazım Şekillerine Göre Dizilimi

Nazım şekillerinin mecmua içerisindeki sıralaması incelendiğinde müstensih tarafından herhangi bir sıra gözetilmediği görülmektedir. Sıra gözetilmediği gibi bazı şairlere başlık da verilmemiştir. Bazen aynı şairin şiirlerinin art arda sıralandığı gözlemlense dahi bu durum, mecmua boyunca devam etmemiştir.

Mecmuada en fazla gazel nazım şekli ile kaleme alınmış naatlar mevcuttur. Zira eserde farklı şairlere ait 10 adet gazel mevcuttur.

Hangi şairin, hangi nazım biçimindeki şiirinin mecmuada yer aldığı aşağıda tablo biçiminde verilmiştir.

Tablo 1: Şairler ve Nazım Biçimleri

SIRA NO.	ŞAİR İSMİ	NAZIM ŞEKİLLERİ VE SAYISI
1.	Abdî	1 tahmis
2.	‘Âlî	1 tahmis, 1 tercî-bend
3.	Cevrî	2 kaside
4.	Dede Rüşenî	5 mesnevi, 1 gazel
5.	Emîr Şultân	1 murabba-ı mütekerrir
6.	Hamdullah Hamdî	1 mesnevi
7.	Haylî Efendi	1 kaside
8.	Nâbî	1 mesnevi
9.	Nalî Mehmet Efendi	1 tahmis
10.	Nâzım Çelebi	2 gazel, 2 kaside, 1 muhammes
11.	Necîb	1 gazel
12.	Nesîmî	1 gazel

13.	Ḳıyāsī	1 tercî-bend
13.	Ṣābit Efendi	1 muhammes
14.	Şādıḳ	1 müseddes
15.	Şıdḳı	1 tercî-bend
16.	Selāmī Efendi	1 kaside
17.	Taşlıcalı Yaḥyā	1 mesnevi
18.	Şınāsī Çelebi	4 gazel
19.	Ṭıflī	1 mesnevi
20.	Uşulī	2 tahmis
21.	Veysī Efendi	1 müseddes
22.	Yārī	1 kaside
23.	Ẓa' fī	1 tahmis
24.	(?)	7 kıt'a, 1 gazel, 1 müfret
TOPLAM	23 ŞAİR	10 gazel, 9 mesnevi, 7 kaside, 7 kıt'a, 6 tahmis, 3 tercî-bend, 2 müseddes, 2 muhammes, 1 murabba-ı mütekerrir, 1 müfret

2.2.2 Vezinler

Mecmuada bulunan şiirlerin hepsi aruz kalıbı ile yazılmıştır. Şiirler incelendiğinde kaside ve gazel gibi şekillerde yazılmış şiirlerde uzun kalıpların, mesnevilerde ise daha kısa kalıpların kullanıldığı görülmektedir. Şiirlerin vezinleri aşağıdaki tabloda tasnif edilmiştir.

Tablo 2: Vezin Listesi

ŞİİRLER		
KULLANILAN VEZİN	ŞİİR NUMARASI	TOPLAM SAYI
fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün	1, 9, 11, 26, 27, 31, 38, 41, 42, 45, 47, 48	12
fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün	6, 7, 30,	3
fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün	22, 23, 39	3
fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün/ fe' ilün	12, 13, 24, 33, 37, 40	6
fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün	17	1
mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün	8, 14, 15, 32, 34, 36, 43, 44, 46	9
mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün	16, 20, 25	3
mefülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün	5, 21	2
mef' ülü / mefā' ilün / fe' ülün	10, 18, 19	3
mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün	2, 3, 4	3
mefā' ilün / mefā' ilün	29,	1
mef' ülü / fā' ilātü / mef' ülü / fā' ilün	35	1

Mecmuanın incelemiş olduğumuz *1a-60a* varakları arasında remel, hecez, muzârî, recez ve hafif bahirlerinde 11 farklı vezin kullanılmıştır. En sık kullanılan remel bahridir. Remelden sonra hecez bahri 15 defa, muzârî bahri iki defa, recez bahri bir defa ve hafif bahri de yine bir defa kullanılmıştır. Mecmuada en çok tekrarlanan vezin klasik Türk edebiyatında da en fazla kullanılan vezin olan *fâ'î lā tün / fâ'î lā tün / fâ'î lā tün / fâ'î lün* vezni olmuştur.

2.2.3 Dil ve Üslûp

Türk Edebiyatının önemli ve uzun soluklu bir evresi olan klasik Türk edebiyatı, XIII. yüzyıldan itibaren 600 yılı aşkın bir süre Türk halkının sanat ve estetik anlayışını İslam uygarlığı çerçevesinde yansıtmıştır. Pek tabii olarak klasik Türk edebiyatının üslubu, ortak İslam uygarlığının kullandığı yazılı kültür dilinden beslenmektedir.

Osmanlı Türkçesi olarak bilinen bahsi geçen dönem edebiyatının dili, Türkçenin yanında Arapça ve Farsçadan da beslenmiştir. Başlangıçta, Arapça ve Farsçanın etkisi sadece dinî-islami terminoloji çerçevesindeyken, zamanla bu dillerden kelime alımı artmış ve Türk dilinin gelişimini olumsuz etkilemiştir.¹⁰

Klasik Türk edebiyatında kullanılan dilin dönemler arasında zaman geçtikçe farklılaştığını gözler önüne seren örneklerden birisi de mecmualardır. Zira mecmualar, farklı yüzyıllarda yaşamış şairlerin şiirlerini bir araya getirmesinden ötürü kullanılan üslubun şairden şaire nasıl değiştiğini görmek ve incelemek mümkündür.

İncelemiş olduğumuz mecmuanın *1a-60a* arası varaklar yukarıda da bahsettiğimiz üzere XV. yüzyıldan, XVIII. yüzyılın ilk yarısına kadar yaşamış şairlerin şiirleri mevcuttur.

Mecmuada, Nesîmî'nin şiir özelliği içerisinde insan vücudunda ne gibi uzuvlardan istifade edilerek Allah aşkının terennüm edildiğini, bu uzuvların özellikleri itibariyle

¹⁰ Mine Mengi, *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, Akçağ Yayınları, Ankara 2011, s. 26-27.

işaret ettiği anlam ve remizlerin Nesîmî’de buldukları şekil ve yarattıkları heyecanı¹¹ görmenin yanında, Dede Ömer Rûşenî’nin tasavvufun ve sufiliğın gerektirdiği özellikleri anlatırken kullandığı sade, didaktik ve canlı Türkçesini de görmek mümkündür.

Nesîmî’nin mecmuada yer alan bir gazelinden alınmıştır:

İy cemâlũñ sũre-i ve ’ş-şems yüzindür âyeti

Hâzih-i cennât-i ‘adnin fed-ḥulũḥâ hâlidĩn (Nesîmî,57b, 3)

Dede Ömer Rûşenî’nin mecmuada yer alan bir mesnevisinden alınmıştır:

Taşavvuf Ḥaḫ yolundan çıkmamaḫdur

Taşavvuf kimse gönũlũn yıkmamaḫdur (Rûşenî, 1a, 3)

Bunların yanı sıra mecmuada klasik Türk edebiyatına yeni bir anlayış getiren Nâbî’nin hikemî üslup özelliklerini de görmek mümkündür.

Nâbî’nin mecmuada yer alan bir mesnevisinden alınmıştır:

‘ Ārif ol dest-güşây olma ‘aḫâ-yı çarḫa

Ne ‘aḫâ eyler ise āḫir ider istirdād (Nâbî, 50b, 19)

Mecmua içerisinde genel olarak münacat ve naat türünde şiirlerin çoğunlukta olmasından ötürü şairler Allah’tan af dileme ve Peygamber’in şefâatine nâil olma düşüncesi ile şiirleri dil ve üslup bakımından büyük bir özenle kaleme aldıkları görülmektedir.

¹¹ Hüseyin Ayan, *Nesîmî (Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanının Tenkitli Metni)*, TDK Yayınları, Ankara 2014, s.42.

2.3 Varak 1a – 60a Arasında Yer Alan Şairler ve Biyografileri

2.3.1 Gelibolulu Mustafa Âlî (d.1541 - ö.1600)¹²

Âlî, 1541 yılında, Osmanlı'da hem siyasi hem de edebi açıdan önem arz eden ve Osmanlı kültür yapısının zengin bir parçası olan Gelibolu'da dünyaya gelmiştir. Şairin asıl adı Mustafa'dır. Mahlası, adı ve doğum yeri birleştirilerek anılan şairlerdendir. Şair, son görev yeri olan Cidde'de 1600 yılında vefat etmiştir.

Mustafa Âlî, eğitimine küçük yaşta başlamıştır. Arapça ve Farsçayı çok iyi derecede öğrenmiş, tefsir, fıkıh alanlarında da kendisini geliştirmiştir. Henüz çok genç yaşta şehzade II. Selim'e *Mihr ü Mâh* isimli eserini sunmuş ve dikkatleri üzerine çekmiştir. II. Selim ile değişik yer ve zamanda bir arada olmuş ve şehzadenin hizmetinde bulunmuştur. II. Selim devrinde olduğu gibi ondan sonraki dönemlerde de birçok görev üstlenmiştir.

Şair, devletin önemli kademelerinde olup devlet işleriyle yoğun bir şekilde uğraşmasına rağmen, kültür adamı olma özelliğinden ve sanatçı kişiliğinden ödün vermemiştir. Görev yaptığı yörelerde sanatçı kişiler ile görüşmüş, sohbetler düzenlemiştir.

Tarihçi, filozof, nesir ustası, edip, hattat, bilgili bir defterdar, idareci ve şair olan Gelibolulu, hırslı ve çalışkan bir yapıya sahiptir. Farklı türlerde eserler kaleme alan şair, kültür tarihimize elliye yakın eser kazandırmıştır.

Çok yönlü bir sanatçı olan Gelibolulu, genç yaşta yazma alışkanlığı kazanmıştır. Çalışmaları hem edebi zevk, hem sosyal hayata dair izler, hem de tarihi bilgiler içermektedir. Ancak onun adını günümüze taşıyan en önemli eserleri tarihi bilgiler içeren yapıtlarıdır.

Bunların yanında şair, özellikle mensur eserlerinde kendisine has bir üslup oluşturmayı başarmıştır. Eserlerinde kendi kişisel görüşlerine de yer veren Gelibolulu, kullandığı dil ile de dikkat çekmektedir. Eserlerinde hem halkın hem de aydın kesimin anlayabileceği ortak bir dil yaratabilmiştir.

¹² Mustafa İsen, *Gelibolulu Mustafa Âlî*, Kültür Ve Turizm Bakanlığı Yayınları:929, Ankara 1988, s. 1-20.

Eserleri

Yukarıda da söz ettiğimiz gibi Gelibolulu Âlî, çok yönlü bir sanatçı olmakla birlikte farklı türde birçok eser kaleme almıştır. Âlî'nin eserlerinde konular çeşitlilik gösterdiği için araştırmacılar şairin eserlerini belli konulara ayırarak tasnif etmişlerdir. Bunlar:

I. Edebi Eserler

II. Tarihi Eserler

III. Sosyal Hayatla İlgili Eserler

IV. Diğer Konulardaki Eserler

İlk olarak edebi eserlere bakacak olursak şairin ilk edebi eseri 1562'de yazmış olduğu *Mihr ü Mâh* eseridir. Eser şehzade Selim'e sunulmuştur. Âlî'nin diğer bir gençlik dönemi eseri ise henüz ele geçmeyen ancak kaynakların 7000 beyitten oluştuğunu bildirdiği *Mihr ü Vefâ* isimli eserdir.

Şair, yazmış olduğu ilk *Divan*'ı hariç diğer divanlarına farklı isimler vermiştir.¹³ Türkçe divanlarının adları: *Vâridâtü'l-Enîka* ve *Lâyihatü'l-Hakîka*'dır. İsim verilmeyen ilk Divan, 1567'de II. Selim'e sunulmuş, *Vâridâtü'l-Enîka* ise 1574'te düzenlenip III. Murad'a takdim edilmiştir. Kaynaklarda bir de Farsça Divan'dan söz edilmektedir. Ancak Farsça Divan bugüne kadar ele geçmemiştir.

Bunların haricinde sanatçının edebi alanda yazmış olduğu önemli eserler şunlardır: *Tuhfetü'l-Uşşâk*, *Sadef -i Sad-Güher*, *Riyâzü's-sâlikîn*, *Subhatü'l abdâl*, *Gül-i Sad-Berg*, *Bedîu'r-Rukûm*, *Mecmâu'l-Bahreyn*, *Şehrengîz*, *Kırk Hadis Tercümesi*.

Gelibolulu Mustafa Âlî'nin tarihi eserleri incelendiğinde güçlü bir tarihçi olduğu anlaşılmaktadır. Yazarın bahsi geçen konu ile ilgili on üç eseri mevcuttur.

¹³ Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Mustafa İsen, İ. Hakkı Aksoyak, “ ‘Âlî/Çeşmî. Gelibolulu Mustafa”,(09.11.2013)Erişim:20.10.2017.,<http://www.turkedyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=943>

Âlî'nin en kıymetli eseri hiç şüphesiz ki *Künhü'l-ahbâr'dır*. Eser, bir ön söz dört bölümden meydana gelmektedir. Eserin en önemli bölümü Osmanlı'nın 300 yıllık tarihini ele aldığı bölümdür.

Eserin bir diğer önemli özelliği ise Âlî'nin bir eleştirmen gibi şiir eleştirisi yapmasıdır. Âlî, belagat ve fesahat kurallarına özen göstererek eseri kaleme almıştır.

Sanatçının sosyal konulara değindiği eserler, görev yaptığı bölgede gözlemlediklerini yansıtmaları açısından önemlidir. Şair, sosyal konuları titizlikle ele almış ve gördüğü aksaklıkları dile getirmiştir.

2.3.2 Cevrî (d.1595 – ö.1654)¹⁴

Cevrî'nin asıl adı İbrahim'dir. Şair, İstanbul'da tahminen 1595 yılında doğmuştur. İyi bir eğitim almış, Mevlevi tekkelerinde bulunmuş ve iyi bir hattattır. Kütüphanelerimizde hala varlığını sürdüren bazı eserlerin süslemesi şaire aittir. Kimi eserlerde Divan-ı Hümayun'da kâtiplik görevini üstlendiği de belirtilmektedir.

Şairin devlet hizmetinde çalışıp çalışmadığı tam olarak bilinmemekle birlikte geçimini yazdığı kitaplardan kazandığı paralar ile sağladığı düşünülmektedir. Cevrî, 1654 yılında İstanbul'da vefat etmiştir.

Farklı türlerde ve farklı konularda eser veren şair, çok yönlü bir sanatçı olma özelliğine sahiptir. Özellikle Mevlana'ya derin aşk ve muhabbet beslemesi yani Mevlevi olması onun sanatını ve edebi kişiliğini derinden etkilemiştir. Mevlevi tekkelerinde aldığı eğitim ve terbiye ile zarif bir söylem içerisinde şiirler kaleme almıştır.

Cevrî'nin dili ise devrinin özelliklerini yansıtmaktadır. Arapça ve Farsça kelimeleri çağındaki diğer sanatçılar kadar kullanmakla birlikte yer yer uzun Farsça tamlamalara da yer vermiştir.

¹⁴ Hüseyin Ayan, *Cevrî: Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni*, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum 1981, s. 1 – 30.

Eserleri

Osmanlı için XVII. yüzyıl devlet içlerinde karışıklıkların olduğu bir yüzyıldır. Ancak buna rağmen sanat ve edebiyat dünyası adına alışılmışın dışına çıkıp farklı arayışların olduğu bir dönemdir. Cevrî de bu yüzyılda ismini duyurabilmiş çok yönlü bir sanatçıdır. Farklı türlerde birden çok eser kaleme almıştır.

Şairin, devlet adamlarına sunulan kaside ve tarihler bakımından zengin, Mevlevilik ve Mevlana sevgisinin etkisi ile oluşturulmuş bir *Divan*'ı vardır. Divan naat ile başlamaktadır. Toplamda seksen üç kaside barındıran eserin birçok nüshası mevcuttur.

Cevrî'nin diğer bir eseri ise *Selîm-nâme* isimli eseridir. Sanatçının ilk yazdığı mesnevidir. Sanatçının şöhreti yaygın olan diğer bir eseri de *Hilye-i Çehâr Yâr-ı Güzîn* isimli 145 beyitlik küçük bir mesnevidir. Eser Hâkânî'nin Hilye'sinin etkisiyle kaleme alınmıştır.

Şairin, *Hall-i Tahkîkât* isimli eseri ise Mesnevî'nin ilk 18 beyti ile seçilen 40 beytin şerh edildiği, tamlamda 415 beyitlik bir terkiib-benttir. Cevrî'nin bir başka şerh türünde eseri ise *Aynü'l-Füyûz* ismini taşımaktadır. Yusuf Sîneçâk'ın *Cezîre-i Mesnevî* isimli eserinin şerhidir.

Cevrî'nin, Yazıcı Sâlih'in 1408'de yazdığı *Şemsiyye* isimli eserinin 1635'te yeniden yazılmasıyla oluşan *Melhame*'si de önemlidir.

Şairin bunların haricinde *Nazm-ı Niyâz*, *Mu'ammâ Risâlesi*, *Müfredât-ı Tıb Manzumesi*, *Beyân-ı A'dâd-ı Sıfathâ-yı Nefs-i İnsânî* gibi birçok eseri vardır.

2.3.3 Dede Rûşenî (d.? - ö. 1497)¹⁵

Dini-tasavvufi edebiyatımızın XV. yüzyılda yetiştirmiş olduğu önemli şairlerden olan Rûşenî'nin, asıl adı Ömer'dir. Şair Aydınli olmasından dolayı kendisine Rûşenî mahlasını seçmiştir. Sehi Bey, "Heşt Behişt" isimli eserinde Rûşenî'nin Aydın ilinin Yenice köyünde dünyaya geldiğini belirtmektedir.¹⁶

Şair, genç yaşta Bursa'da iyi bir medrese eğitiminden geçmiştir. Burada devrin ilim ve edebiyat muhitlerinden istifade etmiş ve kendisini geliştirmiştir. Daha sonra Bursa'da kendisi hakkında çıkan söylentiler ve gayb âleminde Hızır aleyhisselamı görmesi üzerine Bursa'dan ayrılmıştır. Buradan Larende'ye ağabeyi Alaaddin Ali'nin yanına geçmiştir. Ağabeyi, Halvetiyye şeyhlerindedir ve Rûşenî'nin tasavvufi kişiliğinin oluşmasında etkisi büyüktür.¹⁷

Rûşenî, bir müddet burada kalır. Daha sonra ağabeyinin aracılığı ile Şeyh Yahya Şirvânî'ye intisab eder. Burada tasavvufi kişiliğini tam olarak bulur ve Şirvânî'nin halifelerinden olur.

Şeyhinin emri ile birçok yerde tarikatı yaymaya çalışmıştır. Şair bundan sonraki hayatında Dede Ömer Rûşenî olarak tanınır. Şeyhinin ölümü üzerine onun faaliyetlerine devam eder. Daha sonraları Halvetilik dört kola ayrılır ve birincisi; Dede Ömer Rûşenî tarafından kurulan Rûşenîyedir. Şair, bir süre Tebriz'de de bulunmuş ve 1487 yılında burada vefat etmiştir.

Rûşenî, kendi döneminde de daha sonraki dönemlerde de birçok İslam coğrafyasında hayranlıkla okunmuştur. Bu durumun en temel sebebi insanların gönül diline hitap etmesi ve eserlerde kullanmış olduğu dildir.

¹⁵ Semra Aydemir, *Dede Ömer Rûşenî, Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni*, Selçuk Üniversitesi SBÜ., Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 1990, s.13-42.

¹⁶ Sehi Beg, *Heşt Bihişt*, (Hazırlayanlar: Günay Kut, Haluk İpekten, Mustafa İsen, Hüseyin Ayan, Turgut Karabey) Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap 2017, s. 82.

¹⁷ Orhan Kemal Tavukçu, *Dede Ömer Rûşenî, Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni*, s. 18-32., Erişim tarihi: 29. 10. 2017., <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/dosya/1-275463/h/dede-omer-ruseni.pdf>

Eserleri

Mutasavvıf bir kişilik olması sebebi ile şairin eserleri, dini ve tasavvufi konulardan oluşmaktadır. Lirik, canlı ve coşkun bir anlatıma sahip olan şair, özellikle ehl-i beyt sevgisini sıklıkla ele almıştır.

Rûşenî, divan edebiyatının birçok türünde eser veren bir sanatçıdır. *Çobannâme*, *Miskinnâme*, *Neynâme* ve *Kalemnâme* isimli mesnevilerinin yanında şairin bir de *Divan*'i bulunmaktadır.

Divanı'nın tenkitli metninde 6 kaside, 87 gazel, 5 terci- bend, 1 muhammes, 1 müstezad, 3 kıta, 114 tuyug, 3 mesnevi, 22 müfred bulunmaktadır.¹⁸ Rûşenî'nin şiirlerinin en dikkat çekici yönü Peygamber ve ehl-i beyt sevgisidir. Bunun yanı sıra şair yaşadığı yöreleri, gezip gördüğü yerleri şiirlerine yansıtmıştır.

Çobannâme: Mevlana'nın Mesnevi'sinde yer alan bir kıssanın çevirisi mahiyetindedir. Eserin genel çerçevesini tercüme oluşturmuş, fakat şair yaptığı bazı değişikliklerle bu tercüme kokusunu gidermeye çalışmıştır.¹⁹ Didaktik bir özellik gösteren eser sade bir dil ile yazılmıştır.

Miskinnâme: Eser Mevlana'nın Mesnevi'sinden etkilenecek kalem alınmıştır. 40 bölüm,1881 beyitten oluşmaktadır. Eserde büyük mutasavvıfların görüşlerine yer verilerek, tasavvufun ve sufinin tanımı yapılmıştır.

Neynâme: Eser Mesnevi'nin bazı beyitlerinin çevirisi üzerine kurulmuş bir mesnevidir. Eserde genel olarak neyin ilahi sırları ile tarikatın şartları üzerinde durulur.

Kalemnâme: Kalemin farklı şekillerde ele alındığı, konuşturulduğu alegorik bir eserdir.

¹⁸ Ramazan Ekinci, "Dede Ömer Rûşenî'nin Bir Natının Yankıları", *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 8/9 Summer 2013, s. 1295.

¹⁹Hidayet Ünal, *Rûşenî Ömer Dede'nin Çoban-nâme Mesnevisi (İnceleme-metin)*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erz. 2003, s. 1.

2.3.4 Hamdullah Hamdî (d.1449 - ö.1503)²⁰

Asıl adı Muhammed Hamdullah olan sanatçı, Bolu ilinin Göynük kazasında 1449 tarihinde dünyaya gelmiştir. Hamdullah Hamdî, Osmanlı Devleti'nde mühim bir yeri olan ve Fatih'in hocalarından Akşemseddin'in oğludur.

Şair, bir taraftan devrin en önemli bilginlerinden biri olan ve tabip olan, bir yandan Fatih'in yakın çevresinde bulunan ve bir yandan da Hacı Bayram-ı Veli'nin halifesi olan bir şahsiyetin oğlu olması sebebiyle geniş ve güçlü bir kültür dünyası içerisinde yetişmiştir.

Şairin böyle bir atmosfer içerisinde büyümesi onun hayatı boyunca hissedilen dini-tasavvufi bir ahlaka sahip olmasına etki etmiştir. Hamdî, henüz on yaşında iken babasını kaybetmiştir. Ancak, o ilim öğrenmeyi yarıda bırakmamış, Arapça ve Farsçayı gençlik yıllarında çok iyi şekilde öğrenmiş, ilim konusunda kendisini yetiştirmiştir.

Şair, meslek olarak ilmiye sınıfına mensup iken bir anda ilmiyeden ayrılmış ve inzivaya çekilmiştir. Daha sonra ise İbrahim-i Tennuri'ye intisab etmiştir. Kayseri'ye geçerek Tennuri'ye intisab eden şair, burada sanatçı kimliğini tamamlamıştır. Şeyhinin ölümü üzerine memleketi olan Göynük'e geri dönmüş ve burada ölünceye kadar uzun bir inzivaya çekilmiştir. Hamdî, Göynük'te 1503 yılında vefat etmiştir.

Hamdullah Hamdî, yaşadığı dönemde mesnevi şairi olarak tanınmıştır. Ancak onun şöhret kazandığı tek mesnevisi *Yûsuf ü Züleyhâ'sıdır*. Onu, İranlı şair Molla Câmi pek fazla etkilemiştir. Ayrıca devrinde şeyhüüş-şuara olarak tanınan, Divan edebiyatının şekillenmesinde önemli payı bulunan Şeyhî'nin de Hamdî üzerinde etkisi sezilmektedir. Şair, Şeyhî'nin bazı şiirlerine nazireler yazmıştır.

Hamdî, şiirlerini hakikate dayandırarak kaleme almayı tercih etmiştir. Hamdî'ye göre şiir kısa ve öz olmalıdır. Ayrıca şiiri anlamlandırmak için bir çaba gerekmektedir.

Şair, çoğu kaynakta Anadolu'da hamse yazan ilk şair olarak geçmektedir. Ancak şairin toplam beş mesneviyi hamse adı altında topladığı bir nüsha bulunamamıştır.

²⁰ Ali Emre Özyıldırım, *Hamdullah Hamdî ve Divanı*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ank. 1999, s.7-9.

Eserleri

Hamdî, şüphesiz ki klasik edebiyatımızın çok yazan sanatçılarından. Eserlerinde genel olarak dini-tasavvufî konulara değinmiştir. Başlıca önemli eserleri şunlardır:

Yûsuf ü Züleyhâ: Mesnevi biçiminde kaleme alınmıştır. Eser, Türk edebiyatının en başarılı *Yûsuf ü Züleyhâ* mesnevisidir. Birçok nüshasının mevcut olması döneminde de çok okunduğunu kanıtlamaktadır. Sanatçı eseri yazarken Molla Câmi'den etkilenmiştir. Ayrıca kendi yaşamını Hz. Yusuf ile bağdaştırması eser üzerine dikkatleri çekmiştir.

Leylâ vü Mecnûn: Mesnevisi şairin kaleme aldığı 4100 beyitlik bir mesnevidir. Hamdî, eseri oluştururken Câmi, Nizâmî ve Hâtifî gibi İranlı şairlerden etkilenmiştir.

Ahmediyye: 1337 beyitten oluşan bir mesnevidir. Mevlid türünde olan eser, Hz. Muhammed'in doğumundan, mucizelerinden, hicretinden, miracından ve vefatından bahseder. Eser, Süleyman Çelebi'nin Mevlid'inin gölgesinde kalmıştır.

Tuhfetü'l-Uşşâk: Bu eserde yaklaşık 950 beyitlik bir mesnevidir. Eserin tam olarak hangi tarihte kaleme alındığı bilinmemektedir. Eserde Şeyhî'nin *Hüsrev ü Şîrîn*'inden izler sezilmektedir.

Kıyâfet-nâme: Hamdî'nin 158 beyitten oluşan küçük bir mesnevisidir. Kıyâfet ilmi ile ilgili olarak Türkçe yazılmış ilk eser olmasından dolayı önem arz etmektedir. Şairin en çok okunan eserlerinden biridir.

Divan: Sadece iki nüshası bulunan Hamdî Divanı biri Farsça, 3 kaside, 12'si Farsça 195 gazel, 1'i murabba, 1'i tercî-bend, 4'ü Farsça 1 kıta, 2'si Farsça 3 nazım, 1'i Farsça, 2'si Arapça 6 müfred ve 1 beyitten oluşmaktadır. Divanın dikkat çeken bir yanı da herhangi bir devlet büyüğüne yazılmış bir şiirin olmamasıdır.

Hamdî'nin yukarıdaki eserlerinden başka *Mecâlisüet-Tefâsîr*, *Risâle* ve *Mektupları* da mevcuttur. Ayrıca Hamdî'ye atfedilen eserler ise şunlardır: *Mevlid*, *Muhammediye*, *Pend-nâme* ve *Risale*.

2.3.5 Hâletî-i Gülşenî (d.1552 - ö.1581)²¹

1552-1581 yılları arasında yaşamış, kısa bir ömür sürmüş olan şairin asıl adı Seyyid Mehmet'tir. Diyarbakırlı olan şairin soyu, Gülşenîyye tarikatının kurucu İbrahim Gülşenîye'ye dayanmaktadır. Mahlas olarak kendisine Hâletî ismini seçmiştir.

Hâletî hakkında “*Tezkire-i Şu‘arâ-yı Âmid*” ve “*Tuhfe-i Nâilî*” adlı eserlerde verilen bilgilere göre şairin çok genç bir yaşta vefat ettiği ve iyi bir eğitim gördüğü anlaşılmaktadır.

Yaşadığı dönemde pek ilgi göremeyen şair, Gülşenî tarikatına mensup olmasından dolayı iyi bir tasavvuf eğitimi görmüştür. Tarikat içerisinde derin bir tasavvufi bilgi seviyesine ulaşmış, mutasavvıf bir şairdir. Hâletî Gülşenî, devrinde “Ariflerin Kutbu” diye vasıflandırılmıştır.

Eserleri

Şairin bilinen eserleri arasında *Divan*, *Pend-nâme* ve *Kıdem-nâme* vardır. Hâletî'nin şiirleri çoğunlukla tasavvufi öğüt taşımaktadır. Ayrıca şiirlerinde muhtevaya önem veren şair, şiirde fikri sanattan daha ön planda tutmuştur. *Divan*'ın diğer bir dikkat çeken yönü ise yaşadığı dönem olan XVI. yüzyılda hüküm sürmüş hiçbir padişah ve devlet adamına kaside yazmamasıdır.

Hâletî'nin bir diğer eseri olan *Pend-nâme* ise 59 beyitlik kısa bir mesnevidir. Şair, mesnevide öğütler vererek kibir, gıybet ve kötü işlerden uzak durulması gerektiğini söylemiştir.

Şairin *Kıdem-nâme* isimli üçüncü eseri ise 241 beyitten meydana gelmiştir. Hâletî, bu eserinde Hz. Âdem ile Allah'ın sıfatlarının nasıl tecelli ettiği üzerinde durmuştur.

²¹ İbrahim Altuner, *Hâletî-i Gülşenî Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divânının Tenkidli Metni*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 1988, s. 4-23.

2.3.6 Kıyâsî (d. ? - ö. ?)²²

Kastamonulu olan şairin asıl ismi tezkirelerde farklılık göstermektedir. Kimi kaynağa göre şairin asıl adı İbrahim, kimine göre de Kıyas'tır. İstanbul'a eğitim görmek için gitmiş ancak eğitimini tamamlayamamıştır. Daha sonra sipahilik, mülazımlık, müderrislik ve kadılık gibi farklı görevlerde bulunan şair, sıkıntılı bir yaşam sürdürdüğünü çalışmamızda yer alan tercî-bendinde dile getirmiştir.

Bahsi geçen manzumede şair, İstanbul'da gece gündüz eğitim gördüğünü, kaleminin inciler saçtığını belirtmiştir. Bununla birlikte ün yapamadığını, değerinin bilinmediğini ve şansının gülmediğini dile getirmektedir.

Ey Kıyâsî şehri İstanbul'da ben leyl ü nehâr

Eyledim taḥşîl-i 'ilm ü ma'rifetdür çok rüzgâr

Bir niçe yıllar kelâmum dürlerin idüp nişâr

Çande kim iskân olayın anda buldım iştiḥâr

Nideyim ammâ bu baḥtım olmadı iḳbâle yâr

..... (Kıyâsî, 1, 5)

2.3.7 Nâbî (d.1642 - ö.1712)²³

Urfalı olan Nâbî, 1642 yılında dünyaya gelmiştir. Asıl adı Yusuf'tur. Henüz yirmili yaşlarda iken İstanbul'a giden şair, İstanbul'da edebi çevreler tarafından büyük ilgi görmüştür. Burada padişahın damadı olan Musahip Mustafa Paşa'ya divan kâtipliği yapmıştır. Bu durum şairi saraya da yakınlaştırmıştır.

²² İlyas Yazar, "Kastamonulu Divan Edebiyatı Şairleri", İkinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildiri Kitabı: 18-20 Eylül 2003- İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir 2005, s.259.

²³ Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Ali Fuat Bilkan, "Nâbî", (04.03.2014), Erişim: 20.11.2017, <http://www.turkedebiyat isimler sozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1846>

1687 yılında Paşa'nın vefatı üzerine himayesiz kalan şair, Halep'e yerleşmiştir. Halep valisi Silahtar İbrahim Paşa'nın dikkatini çeken Nâbî, Paşa'nın himayesine girmiştir. Halep, şairin edebi hayatı açısından verimli sayılacak bir yer olmuştur.

Şair, Halep'te uzun yıllar kaldıktan sonra Baltacı Mehmet Paşa'nın isteği üzerine İstanbul'a geri getirilmiştir. İstanbul'a döndükten çok kısa bir süre sonra 1712 tarihinde burada vefat etmiştir.

Nâbî, XVII. yüzyılda şiire Klasik üslup ile Sebki Hindî'nin hâkim olduğu bir dönemde eser vermiştir. Bir önceki yüzyılda olgunlaşma evresini tamamlayıp altın çağını yaşayan klasik Türk edebiyatında şairler, bir taraftan Bâkî tarzı olarak da isimlendirilen klasik üslubu devam ettirirken bir taraftan da Sebki Hindî üslubunu devam ettirmişlerdir. Böyle bir atmosferde şiir yazan Nâbî, sonraki yüzyıllarda kendi ismiyle de anılacak hikemi tarzda şiirler kaleme almıştır.

Sanatçının manzumelerinde, yalnızca mana ve temada değil, şiir üslubunda da daha önce kullanılmamış ifadeler, farklı terimler ile yeni bir üslup meydana getirmiştir. Yer yer sade öğütler ve şiir üslubundan farklılaşmalar göze çarpsa da, onun şiiri, yeni bir şiir ekolünü müjdeleyen bir özellik taşımaktadır.

Şairin, Divan şiirine getirdiği bir başka yenilik ise konuşma dilini, şiir diline yaklaştırması ve hayatın gerçeklerini şiir mısralarına taşıması olmuştur. Nâbî, çarşı, semer, berber, koyun, sabun, leğen gibi sıradan, şiir diline yabancı kelimeleri şiire sokmayı başarmıştır.

Nâbî, Divan şiirine muhteva hususunda kazandırmış olduğu yeniliklerin yanında, biçim hususiyetleri bakımından da yenilikler katmıştır. Şair, birçok kasidesinde şiire doğrudan medhiye bölümüyle başlamıştır. XVII. asırda gelişen "hakimâne şiir" anlayışının en önemli ismi olan Nâbî, kendisinden sonra da birçok şairi etkilemiştir.

Eserleri

Divan: Şairin Türkçe Divan'ının yüzü aşkın nüshası vardır. Eserde, 29 kaside, 888 gazel, 1 terki-bend, 5 tahmis, 156 tarih, 10 mesnevi, 114 kıt'a, 218 rubâ'î, 61 matla', 74 müfred, 186 mu'ammâ ve 30 lugaz bulunmaktadır. Eserde yer alan şiirler daha çok hikemî tarzdadır.

Farsça Divançe: Farsça Divançe, şairin Türkçe Divan'ının içerisinde yer almaktadır. Eserde toplamda elli yedi adet manzume yer almaktadır.

Hayrâbâd: Eser 1705 yılında tamamlanmıştır. Eser, Baltacı Mehmet Paşa'ya takdim edilmiştir. Eser 70 bölümden oluşmaktadır.

Hayrînâme: Şairin en çok tanınan eserleri arasında yer alan eser, Osmanlı'nın XVII. yüzyıldaki siyasi durumunu ortaya koyması bakımından önem teşkil etmektedir. Hayriyye-i Nâbî ismiyle bilinmektedir. 35 bölüm ve 1660 beyit olan eserde şair, bozulan insan münasebetleri ve kültürel değerleri, gözüne çarpan toplumsal aksaklıkları eleştirmektedir.

Nâbî, hayat izlenimlerini bu eseri aracılığı ile başta oğluna ve onun üzerinden de bütün gençlere ulaştırmaya çalışmıştır. Şair, gençlere, toplumda sergileyecekleri birçok tavır ve davranış hakkında yol göstermeye çalışmıştır. İlim ve irfanla hareket edilmesini öğütleyen sanatçı, zevk ve eğlencenin düşkünlüğünden doğacak zararları dile getirmeye çalışmıştır.

Sûrnâme: 1675 yılında yazılan eser, IV. Mehmet'in şehzadeleri için düzenlenen ve on beş gün süren ihtişamlı sünnet törenini anlatmaktadır. Agâh Sırrı Levend'in neşrettiği eser, 587 beyitten meydana gelmektedir.

Tuhfetü'l-Harameyn: Şairin 1679 yılında gerçekleştirmiş olduğu Hac vazifesini konu alan, mensur bir eser olmakla birlikte şiirlerle de süslü bir anlatımı olan eser, seyahatname türünde yazılmıştır.

Münşeât: Nâbî'nin eserlerinde kullanmış olduğu temaları ihtiva eden eser, şairin ölümünden sonra bir araya getirilmiştir. Şairin diğer önemli eserleri ise şunlardır: *Kırk Hadis Tercümesi, Zeyl-i Siyer-i Veysî, Fetihnâme-i Kamanîçe.*

2.3.8 Nâî Mehmed Efendi (d. ? - ö.1675)²⁴

Asıl adı Mehmet olan şair hakkında bir tek bilgi veren kaynak Sicill-i Osmânî'dir. Tuhfe-i Nâîlî ve diğer kaynakların aktarmış olduğu bilgiler buradan iktibastır. Konyalı olan şair iyi bir eğitim görmüş ve çeşitli medreselerde müderrislik yapmıştır.

Şair, çeşitli medreselerde müderrislik yapmıştır. Daha sonra Medine ve Kudüs gibi yerlerde kadılık yapmıştır. Şair, Edirne pâyesiyile Selanik kadılığını yaparken 1675 yılında vefat etmiştir.

Sanatçının Divanı ile birlikte dini-tasavvufi konulu üç mesnevisi mevcuttur. Dönemin genel zihniyetine uygun olarak yazdığı eserleri devlet görevlilerine sunan sanatçı, Fazıl Ahmet Paşa'ya da kasideler sunmuştur.

Şairin *Divan*'ı üzerine farklı çalışmalar yapılmıştır. Klasik divan tertibi ile düzenlenen eserde 37 kaside yer almaktadır. Divan içerisinde naat olarak yazılmış 9 bendlik zemini Rûşenî'ye ait bir tahmis yer almaktadır.²⁵Bahsi geçen tahmis Nâîlî Divanı'nda 9 bendken çalışmamıza konu olan mecmuada 11 bendden oluşmaktadır.

Tuhfetü'l-Emsâl: Musâhib Mustafa Paşa'ya sunulan eser, dini-tasavvufi ve ahlaki bir özellik taşımaktadır. Toplamda 7 hikâyeden meydana gelen, mesnevi nazım biçimiyle kaleme alınmış zengin bir eserdir.

Miftah-ı Heft Kân: Sanatçının Kur'an-ı Kerim'den yedi ayeti manzum olarak tefsir ettiği eserdir. Eser, Nizamî'nin Heft Peyker'ine nazire olarak kaleme alınmıştır.

Menâsik-i Hac: Şairin Hac yolculuğunu anlattığı eserdir. Eserde Hac ibadetinin uygulanış biçimleri üzerinde de durulmuştur.

Rûşenî Divan'ında tamamı on bir beyit olan naatın, Nâîlî tarafından beyit sırası serbest şekilde olmak üzere 9 beyti tahmis edilmiş ve bu tahmis çalışmamıza konu olan mecmuada mevcuttur.

²⁴Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, „Bahir Selçuk, Nâîlî Mehmet Efendi, (31.08.2013), Erişim: 23.11.2017, <http://www.turkedyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=282>

²⁵ Bahattin Kahraman, Nâîlî ve Divanı, Kömen Yayınları, Konya 2010, s. 8-22.

2.3.9 Nazîm Çelebi (d. ? - ö. 1727)²⁶

Döneminde Nazîm Yahya Çelebi olarak tanınan şairin asıl ismi Yahya'dır. İlk olarak Halîm mahlasını kullanmış ancak daha sonra kendisine Neşâtî tarafından Nazîm mahlası verilmiştir. İstanbul'da kaç yılında doğduğu bilinmemekle birlikte kaynakların verdiği bilgilere göre şair, seksen yaşlarında vefat etmiştir.

Nazîm, erken yaşta önce babasını daha sonra da annesini kaybetmiştir. Mevlevî olan şair IV. Mehmet döneminde şiir ve musiki alanlarındaki başarılarından dolayı saraya alınmıştır. Sarayda iyi bir eğitim görüp Arapça ve Farsça öğrenen şair, yine sarayda bazı görevlere getirilmiş ve ömrünün sonuna kadar da saraya hizmet etmiştir. Ancak bazı şiirlerinde geçim sıkıntısı çektiğini dile getirmiştir.

Nazîm Çelebi'nin tek eseri beş ayrı ciltten oluşan *Divan'ıdır*. Genç yaşta şiir yazmaya başlayan şairin Divanlarında padişah ve devlet adamlarına yazmış olduğu kaside ve tarihlerin yanında, dostları için yazdığı şiirler de mevcuttur. Şair, Türk edebiyatında naat-gÿ sıfatını taşımaktadır. Beş divandan oluşan külliyyatının üçte ikisinin naat olması onun bu sıfatı almasına sebep olmuştur.

Şiirlerinde tasavvufî konulara ağırlık veren şair, âşıkane ve rindane konularla da şiirler yazmıştır. Kasidelerinde daha çok Nef'î'nin, gazellerinde ise Neşâtî'nin izleri görülmektedir.

Nazîm'ın şairliğinin yanında şöhret bulduğu diğer bir alan ise bestekârlığıdır. Devlet adamlarına ve bizzat padişaha fasıllar icra ederek beğeni kazanmıştır.

²⁶ Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Nevin Gümüş, Nazîm Yahya Çelebi, (22.11.2014), Erişim: 25.11.2017, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5123>

2.3.10 Nesîmî (d.? - ö.1404)²⁷

Şairin asıl adı farklı kaynaklarda farklı şekillerde geçmekle birlikte günümüzde kabul edilen en yaygın isim İmâmüddîn'dir. Şair, şiirlerinde Nesîmî'den başka Ali, Hüseyin, Seyyid, İmad ve Haşimî gibi mahlasları da kullanmıştır.

İslami Türk edebiyatında önemli bir yere ismini yazdırmayı başarmış Nesîmî hakkında kaynaklardaki bilgiler çelişkilidir. Nerede doğduğunu, nereleri dolaştığını ve hangi tarihte öldürüldüğünü tam olarak öğrenmek mümkün değildir.

Şair hakkındaki en eski kaynak, İbnü Hacer El-i Askalânî'ye ait olan *Enbâ'ül-Gumr fî Ebna'il-Umr* adlı eserdir. Eserde, şairin Bağdat'ta Nesîm adlı nahiyede doğduğu ve mahlasını da oradan aldığı bilgileri aktarılmaktadır. Ancak farklı kaynaklarda ise doğum yerinin Şiraz olduğu söylenmektedir. Nesîmî'nin doğum yerinin kesin olarak bilinmediği gibi doğum tarihi ve ailesi hakkındaki bilgiler de net değildir.

Sanatçının ölüm yeri ve tarihi hakkında da kaynaklar farklı bilgiler içermektedir. Ancak Nesîmî'nin halifesi, Refî'î'nin *Beşâret-nâme* isimli eserinde verilen bilgilerden hareketle Nesîmî'nin 1404-1405 yıllarında öldürüldüğü kabul edilmektedir.

Sanatçının eserleri incelendiğinde iyi bir eğitim gördüğü anlaşılmaktadır. Şiirlerinin büyük bir kısmını Türkçe yazan Nesîmî, yine şiir yazabilecek derecede Farsça ve Arapça bilmektedir. Onun, hurûflik ile tanışmadan önceki şiirleri ile sonraki şiirleri arasında çokça fark olduğu sezilmektedir.

Şiirlerini geniş ve derin bir dini ilim ile yazan şair, hurûflikten önceki şiirlerini hikmetli söz ve nasihat etme arzusu ile yazmıştır. Nasihat etme ve öğüt vermede Nesîmî, tam bir Hazret-i Ali ile Ehl-i Beyt ve on iki imam aşığıdır. Şiirlerinde bunlara derin bir gönül bağlılığı görülmektedir.

Şairin, hurûfliğe intisap ettikten sonraki şiirlerinde ise Fazlullah'tan öğrendiği yeni bilgileri büyük bir şevk ve heyecanla başkalarına nakletmeyi görev edindiği görülür. Hurûfliğin büyük temsilcilerinden sayılan şair, olgunluk dönemini hurûflikte

²⁷ Hüseyin Ayan, Nesîmî: Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanının Tenkitli Metni, TDK Yay., Ankara 2014, s. 1- 141.

yakalamıştır. Nesîmî, hurûfliği yaymak için Bağdat, Şirvan, Bakü ve Anadolu gibi birçok yer gezmiştir.

Şairin, *Arapça, Farsça ve Türkçe Divanları* vardır. Ayrıca şaire nispet edilen *Mukaddimetü'l-Hakâyık* adlı bir mensur eser vardır.

Eserleri

Türkçe Divan: Nesîmî'nin dilden dile dolaşan, asırlardır en çok okunan şiirleri bu eserde yer almaktadır. Eserin bilinen en eski nüshası Kemal Edip Kürkçüoğlu'nun şahsi kütüphanesindeki nüshadır. Bir diğer nüsha ise XV. yüzyılda istinsah edilen Millet Kütüphanesi, Hekimoğlu Ali Paşa 639'da kayıtlı nüshadır. Ayrıca eserin tespit edilen yüz kadar nüshası mevcuttur.

Farsça Divan: Şairin Farsça Divan'daki şiirleri, Türkçe şiirleri kadar tanınmamıştır. Divan'ın on kadar nüshası vardır. En eski nüshası Süleymaniye Kütüphanesi'nde kayıtlıdır.

Mukaddimetü'l-Hakâyık: Hakikatlere giriş manasına gelen eserde hurûfliğin temel esaslarından bahsedilmiştir. Hurûflik üzerine yazılmış ilk Türkçe mensur eser olması açısından önem taşımaktadır.

2.3.11 Nihânî (d.? - ö.1591)²⁸

Riyâzî'nin aktardığı bilgilere göre şairin adı İbrahim Çelebi'dir. Ancak Nihânî hakkında kaynaklarda yer alan bilgiler oldukça kısıtlıdır. Edirne'de doğan şairin kaç yılında doğduğu bilinmemektedir. Şair, Edirneli Ubeydî'nin yanında yetişmiştir.

Belli bir süre sipahilik de yapan sanatçı, daha sonra bu görevi terk ederek derviş olmuştur. Aynı dönemde yaşayan şair Ubeydî, ona birçok gazel söylemiştir. Hayatının sonlarına doğru aklî dengesini kaybeden şair, 1591 yılında ölmüştür.

Tezkireciler, Nihânî'ye ait farklı manzumeleri onun şiirlerine örnek olarak gösterebilir de herhangi bir eserinin olup olmadığından söz etmezler. Ancak Milli

²⁸ Yunus Kaplan, "Nihânî (İbrahim Çelebi) ve Gazelleri", *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 5/4 Fall 2010, s.1272 - 1280.

Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz FB 260/2 numarada kayıtlı şiir mecmuasının 13b-20b yaprakları arasında, “*Gazelliyyât-ı Nihânî*” başlığı altında şaire ait 60 adet gazel bulunmaktadır. Bahsi geçen eser “Nihânî (İbrahim Çelebi) ve Gazelleri” isimli çalışma ile Yunus Kaplan tarafından günümüz Türkçesine aktarılmıştır. Yine çalışmamızın ana konusunu oluşturan mecmuada da Nihânî’ye ait bir gazel şair Abdî tarafından tahmis edilmiştir.

Şair hakkında bilgi veren kaynakların Nihânî’den övgüyle bahsetmeleri, onun yaşadığı dönemde beğenildiğine işaretidir. Divan edebiyatı tarzına sadık kalarak şiirler kaleme alan şairin kullandığı dil ve üslup, devrinin klâsik şiir anlayışına uygundur.

2.3.12 Taşlıcalı Yahyâ Bey (d.? - ö.1582)²⁹

Divan edebiyatının önemli temsilcilerinden olan Yahyâ Bey, XVI. yüzyılda yaşamış, hamse ve divan sahibi bir sanatçıdır. Doğum yeri ve tarihi tam olarak bilinmeyen sanatçının aktardığı bilgilere göre Arnavut asıllıdır.

Yine eserlerinden anlaşıldığı üzere “sengistan (taşlı yerden, taşlık) ‘dan” geldiğini bildirmesinden dolayı Taşlıcalı Yahyâ olarak anılmıştır.

Şair, Yavuz Sultan Selim ile Çaldıran ve Mısır seferlerine katılmış, Kanunî’ye ikinci İrakeyn seferi vesilesi ile kasideler sunmuştur. Hayatı boyunca Anadolu ve Rumeli’de birçok sefere katılmış, devlet erkânı ile yakın ilişkiler kurmuş, sefere katılan diğer şair ve âlimler ile tanışma fırsatı bulmuştur.

Fakat Şehzade Mustafa’nın öldürülmesi üzerine yazdığı mersiyeden dolayı Rüstem Paşa tarafından katli istenmiştir. Bu karara Kanunî’nin rıza göstermemesi üzerine ölümden kurtulmuştur.

Sanatçı Kanunî’den ve diğer devlet erbablarından beklediği alakayı görememiş ve bu durum üzerine Rumeli’ye giderek akıncı ocağına katılmıştır. Rumeli’ye giden şair, bir daha İstanbul’a dönmemiştir. Ömrünün son demlerinde Gülşenî tarikatının Şeyhi

²⁹ Kazım Yoldaş, *Taşlıcalı Yahyâ Bey Şâh u Gedâ (İnceleme-Metin)*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya 1993, s.13 - 22.

Üryânî Mehmed Dede'ye intisab ederek kendisini tamamen dine ve tasavvufa vermiştir. Kaynakların çoğunda verilen bilgilere göre 1582 tarihinde vefat etmiştir.

Divan edebiyatında asker şairlerin en önemlilerinden olan Yahyâ Bey, Anadolu ve Rumeli'de birçok sefere katılmıştır. Bununla birlikte eğitime ilme ve şiire büyük özen göstermiştir. Asker oluşuyla birlikte iyi bir şair olması dolayısı ile "sâhib-i seyf ü kalem", yani "kalem ve kılıç sahibi" kişilerden birisi olarak tanınmıştır.

Yahyâ, yaşadığı devirde gazel ve mesnevi alanının büyük şairlerinden biri olarak tanınmıştır. Vefatından sonra da kaleme alınan birçok biyografik eserde edebi şahsiyeti ve eserlerinden sık sık övgü ile söz edilmiştir.

Şair, kaside ve gazellerinde temiz yalın bir kullanmıştır. Şairin kasidelerinde teşbib bölümlerinin uzun olması dönemindeki diğer sanatçılara göre farklılık yaratmıştır. Teşbib bölümlerinde ilk mısrasından itibaren hemen her mısrasında bir askerin gür ve tok sesini duymak mümkündür.

Aynı zamanda edebiyatımızın hamse sahibi şairlerinden önemli biri olan Yahyâ'nın mesnevileri, sade bir dille, sıradan hayatı konu edinen mesnevilerdir. Ayrıca Türkçe'nin bir şiir dili olması yönündeki çabalara, şiirlerindeki öz Türkçe kelime ve deyimlerle atasözleri ile Yahyâ Bey de büyük katkıda bulunmuştur.

Eserleri

Divan: Yahyâ, şiirlerini üç defa tertip etmiştir ve her defasında da şiirlerinde farklılıklar yapabilmiştir. Eser, Kanunî Sultan Süleyman'a sunulmuştur. Eserin tenkidli metni Mehmet Çavuşoğlu³⁰ tarafından hazırlanmıştır.

Hamse: Kanunî döneminde meydana getirilen eser yine Kanunî'ye sunulmuştur. Hamse, sırasıyla şu mesnevilerden meydana getirilmiştir: *Şâh u Gedâ:* 1000 beyit dolaylarında bir mesnevidir. Eser, ilahi aşkla sonuçlanan karşılıksız bir aşk hikâyesidir. Eserin, dili saf bir Türkçe olması dolayısıyla oldukça beğeni toplamıştır. İncelemiş olduğumuz mecmua metninde de bahsi geçen mesnevinin bir bölümüne yer verilmiştir. *Gencîne-i Râz:* 1540-1541'de yazılan mesnevi, dini ve ahlâki konuların anlatıldığı, öğretici bir eser olup 3051 beyitten oluşmaktadır. Eserde,

³⁰ Mehmet Çavuşoğlu, Yahya Bey Divanı: Tenkidli Basım, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1977.

sanatçının kendi yaşamından alınan öykülere de yer verilmiştir. *Yûsuf u Zelîha*: Şairin henüz genç sayılacak bir yaşta iken Mısır'a gittiği vakit yazdığı düşünülen ve yazılış tarihinin tam olarak bilinmediği eserdir. Çavuşoğlu³¹ tarafından hazırlanan çalışmada eserin beyit sayısının 5179 olduğu aktarılmıştır. *Kitâb-ı Usûl*: Eser hemen hemen 3100 beyitten meydana gelmiştir. Yazılış tarihi tam olarak bilinmemektedir. Mesnevi, 12 bölüm ve 7 kısımdan oluşmaktadır. Yahyâ, eserinde dürüstlük, iyilik, güzellik aile kavramı vb. konular üzerinde durmuştur. Bahsi geçen konuları kendi hayatı üzerinden örneklerle açıklamaya çalışmıştır. *Gülşen-i Envâr*: Eser 2810 beyitten meydana gelmiştir 1551 yılında kaleme alınmıştır. Eser dini ve tasavvufi konularda sade ve öz bir Türkçe ile meydana gelmiştir.

Edirne Şhregîzi: Çavuşoğlu'nun verdiği bilgilere göre 215 beyitten oluşan mesnevinin baş tarafında bir münâcat yer almaktadır. Yahyâ, eserde öncelikle sevgilisi sebebi ile çektiği sıkıntıları anlatmıştır. Daha sonra da Edirne'nin dünyada eşinin olmadığından, şehrin güzelliklerinden vb. söz ederek şehri tanıtmaya çalışmıştır.

İstanbul Şhregîzi: Eser, 345 beyitten meydana getirilmiştir. Şehrin farklı yönlerinden beğeni ile söz edilmiş, daha sonra ise güzellerin tasvirine geçilmiştir.

2.3.13 Tıflî (d.? - ö. 1660)³²

XVII. yüzyıl Divan şairlerinden olan Tıflî, şair oluşunun yanında meddahlığı ve nedimliği ile de tanınmıştır. Şairin, nerede doğduğuna dair bilgiler kaynaklarda farklılık göstermekle birlikte, şiiirlerinden hareketle Trabzon'da doğmuş olabileceği söylenmektedir.

Tıflî, IV. Murad'a bağlı bir şair olmakla birlikte onun çevresinde mizâhî kıssalar telif etmiştir. Kaynaklar onun hattatlık yaptığını, padişaha ve devlet büyüklerine birçok eser tertip ettiğini aktarmaktadır. Bazı kaynaklar onun rahat bir hayat sürdüğünü bildirir. Buna karşın devlet işleyişindeki olumsuz gidişatı zaman zaman şiiirlerine

³¹ Mehmet Çavuşoğlu, Yusûf ile Zelîhâ Tenkidli Basım, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İst. 1979.

³²Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Bekir Çınar, Tıflî Ahmed Çelebi, (04.09.2013), Erişim: 01.01.2018, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=295>

yansıtmiş, devletin bu duruma kayıtsız kaldığını vurgulamış ve sosyal eleştirilerde bulunmaktan çekinmemiştir. Yani devrinin sorunlarına yer yer değinmeye çalışmıştır.

Tıflî'nin doğum yerinde olduğu gibi ölüm yılı için de farklı kaynakları farklı bilgiler sunmaktadır. Ancak verilen tarihlerin hepsi, 1659-1660 yıllarına tekabül etmektedir.

Tıflî hakkında kaynakların hepsi onun başarılı bir şair olduğunu belirtmektedirler. Safâî, Tıflî'nin şiirlerinin mana ve ahenk açısından zengin olduğunu bildirir. Rızâ ve Güftî şairi "tâze-gû" olarak tanıtır. Evliya Çelebi, sanatçının güzel bir divana sahip olduğunu aktarır. Köprülü, şairin yaşadığı dönemde en yetenekli şairler arasında sayıldığını ve onun Osmanlı meddahlarının en tanınmışları olarak ifade eder.

Tıflî'nin, *Divân* ve *Sâkinâme* isimli eserleri mevcuttur. Tıflî *Divân*'ında 1 mesnevi (*Sâkinâme*), 28 kaside, 1 terki-bend, 1 müseddes, 197 gazel, 4 ruba'î, 3 kıt'a, 6 müfred, 7 tarih manzumesi vardır. *Sâkinâme* ise, 241 beyitten oluşmaktadır.

2.3.14 Usûlî (d.? - ö.1538)³³

Bir bilim ve sanat merkezi konumunda olan Vardar Yenicesi'nde doğan şairin, gördüğü eğitim hakkında kaynaklarda net bilgi olmamasına rağmen, doğup yetiştiği yerden hareketle onun iyi bir tekke eğitiminden geçmiş olabileceği söylenebilir.

Usûlî, XVI. yüzyılın büyük tasavvufî önderlerinden İbrahim Gülşenî'nin yanına Mısır'a giderek ona intisap etmiştir. Burada tasavvufî eğitimine devam eden şair, Gülşenî'nin ölümü üzerine memleketine geri dönmüş ve memleketinde Gülşenîliği büyük kitlelere yaymaya gayret göstermiştir. Usûlî, ömrünün geri kalan kısmını Yenice'de Abdî Bey'in yanında geçirmiştir. Şair, Abdî Bey'in yanında 1538 yılında ölmüştür.

Şairin edebi kişiliği üzerinde Yenice'deki tasavvufî ortamın ve İbrahim Gülşenî'nin etkili olduğu söylenebilir. Usûlî, edebiyatımızdaki en güçlü Seyyid Nesîmî takipçisi

³³Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Mustafa İsen, Usûlî, (29.04.2013), Erişim: 01.01.2018, <http://www.turkedebiyatilismlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=26>

olarak karşımıza çıkmaktadır.³⁴ Zira çalışmamızda da zemini Nesîmî'ye ait olan ve Usûlî tarafından tahmis edilen bir manzume yer almaktadır.

Usûlî'nin *Divanı, Kırk Hadis Derleme ve Tercümesi, Miraciyyesi ve Şehr-rengiz'i* vardır. Bahsi geçen eserlerin tamamı divan nüshalarının içerisinde yer alır. Divanının en ilginç yanı aruzun yanında hece ile yazdığı şiirlerinin de olmasıdır. Bu onun tekke-tasavvuf edebiyatından etkilendiğini göstermektedir. *Divan*'ında 1'i Farsça olmak üzere 5 kaside, 10 musammat, 147 gazel yer almaktadır.

Usûlî'nin şiirlerinin konusu genellikle ilahi aşk ve sevgidir. Fikirlerinin sade bir biçimde, sade bir dille anlatan şair, kolay benzetmeler ile anlatımına canlılık kazandırmıştır. Ayrıca eserlerini tasavvufi sembollerle süsleyen şair, bu unsurları samimi bir söyleyiş ile çekici hale getirmeyi başarmıştır.

2.3.15 Veysî (d.1561 - ö.1628)³⁵

Kaynaklarda Üveys Çelebi-Üveys b. Mehmet diye geçen şairin asıl adı Üveys olup 1561 yılında Alaşehir'de doğmuştur. Veysî, bazı kaynaklarda Veysî-i Üskübî olarak zikredilmiştir. Bunun sebebi şairin uzun süre Üsküp'te kalması ve orada ölmesidir. Alaşehir'de eğitimine başlayan Veysî, daha sonra İstanbul'a gelerek Salih Molla'nın dergâhında eğitimini tamamlamıştır. Anadolu kazaskeri Molla Ahmet Efendi'nin toplantı ve derslerine katılmıştır.

İlk olarak Mısır'da Benî Harâm kadılığına atanan şair, daha sonra Ferre ve Reşîd kadılığında bulunmuştur. Buralardan sonra da Anadolu'da birçok yerde farklı görevler üstlenmiştir. Şair, Üsküp'e kadı olarak defalarca atanmış ve görevden alınarak farklı yerlere gönderilmiştir. Yedinci kez Üsküp kadısına atanan Veysî, Üsküp'te 1628 yılında vefat etmiştir.

Veysî'nin, eğitim gördüğü, özellikle döneminin sosyal olaylarına kayıtsız kalmayan bir yapıda olduğu; bu sebepten ötürü de bazen sevilmediği anlaşılmaktadır.

³⁴ Mustafa İsen, Usûlî Divanı, Akçağ Yayınları, Ankara 1990, s. 15-19.

³⁵ Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Süleyman Çaldak, Veysî Çelebi, (28.05.2014), Erişim: 04.01.2018, <http://www.turkedebiyatilisimlerozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2843>

Veysî, şiiirlerinden çok mensur eserleri ile tanınmaktadır. Sanatlı söyleyişi ile süslü nesrin en önemli temsilcilerinden olan Veysî, süslü nesrin diğer bir temsilcisi olan Nergisî'ye de model olmuştur. Veysî'nin eserleri incelendiğinde Arapça ve Farsçaya iyi derecede hâkim olduğu görülmektedir.

Şairin, Türkçe'ye hâkim olduğu ve bu bilinçle eserlerini oluşturduğu fark edilmektedir. Sözdizimi açısından zengin eserlerinde sanatçı, söz sanatlarını başarıyla kullanmış gerek devrinde gerekse daha sonraki dönemlerde isminden övgüyle söz ettirmiştir.

Eserleri

Dürretüet-tâc fî-sîreti sâhibi'el-mi'râc: Siyer-i Veysî olarak da bilinen eser Veysî'nin en çok tanınan ve okunan eseridir. Eser, canlı tasvirleri, şiirsel dili ve özgün üslubu ile dikkat çekmektedir. Veysî, eserde Hz. Muhammet'in hayatını iki evrede ele almıştır. İlk olarak dünyaya gelişinden hicret ettiği dönemi ele almış, daha sonra ise hicretten Bedir Savaşı'na kadar olan süreyi anlatmıştır. Ancak eseri tamamlayamadan vefat etmiştir.

Hâb-nâme: Eser, Rüyâ-nâme ya da Vâkı'a-nâme olarak da bilinmektedir. Eser, İskender ve I. Ahmed arasındaki diyalogu konu alan bir rüyaya dayanmaktadır. Rüyada İskender, I. Ahmed ve devlet görevlileri döneminin aksaklıklarını dile getirir. Veysî'nin diğer eserleri ise; *Münşe'at*, *Fütuh-ı Mısır*, *Meraca'l-bahreyn fî-ecvibe 'alâ-i 'tirâzâti'l-Cevherî*, *Düstûru'l-amel fî-mübâhâti'l-ibâdât*, *Gurretü'l-'asr fî-tefsîri sûreti'l-'asr*, *Hediyyetü'l-muhlisîn ve tezkiretü'l-muhbitîn*, *Hicviyye*.

Divan: Veysî'nin Divanı'nda 2 naat, 26 kaside, 2 terhib-bend, 1 tercî-bend, 1 tesdis, 5 tahmis, 66 gazel, 25 beyit, 7 kıta bulunmaktadır. Eserdeki 2 terhib-bendden biri, "Tevbe-nâme" adlı şiirdir. Eser altışar beyitlik 9 bendden meydana gelen tasavvufî bir manzumedir.

2.3.16 Yârî (d. ? - ö. ?)³⁶

Hayatı hakkında kaynaklarda fazla bilgi bulunmayan şairin doğum ve ölüm tarihleri de tam olarak bilinmemektedir. Şairin asıl adı Ahmed, mahlası ise Yârî'dir. Şair bir beytinde memleketinin Gelibolu olduğunu söyler.

Yârî'nin şiirleri incelendiğinde kısa süre mülâzemet döneminin ardından Babaeski'ye kadı olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bu görevde kıymeti pek bilinmemiş ve görevden azledilmiştir. Kaynaklarda şairin eğitimi hakkında da bir bilgi olmamasına rağmen onun ulemeden bir kadı olması sebebi ile iyi bir eğitim gördüğü söylenebilir.

Şair, XVII. yüzyılda daha ön planda olan şairlerin gölgesinde kalmış ve devrinin önemli şairlerinden Nefî'nin birçok bakımdan takipçisi olmuştur. Nefî'nin *Divan*'ında 59 kaside varken Yârî'nin Divanı'nda 51 kaside vardır. Bu bakımdan devrinde en çok kaside yazan Nefî'den sonra gelmektedir denilebilir. Kasideleri incelendiğinde en fazla naat türünde kaleme alındığı görülür.

Şairin, bir diğer dikkat çeken yönü ise Nefî gibi kaside de fahiye bölümüne sıklıkla yer vermesidir. Yârî'nin en önemli üslup özelliklerinden biri de XVII. yüzyılın önemli edebi akımı olan Sebki-Hindî akımından etkilenmiş olmasıdır. Yârî'nin şiirlerinde bu akımın birçok özelliği sezilmektedir. Akımın diğer temsilcilerinde olduğu gibi şiirlerinde ince hayallere, atasözlerine, kullanılmamış ilginç mazmunlara ve derin manalara yer vermiştir.

Özetle diyebiliriz ki şair, XVII. yüzyıl klasik Türk şiirinin hemen hemen bütün özelliklerini şiirlerine aktarmıştır. Sebki-Hindî, Nâbî'nin temsilcisi olduğu hikemi üslup ve Nefî'deki gibi övünmeleri şiirine yansıtmıştır.

Şairin dil anlayışı da Sebki-Hindî üslubunun etkisi altında şekillenmiştir. Bu nedenle derin hayallerin yanında sade, yalın cümleler, tamlamalar; birleşik sıfatlarla örülmüş anlaşılması zor ifadeler iç içedir.

Şairin bilinen tek eseri Divan'ıdır. Yârî hakkında elde edilen bilgiler bu eserlerdeki şiirlerden yola çıkılarak elde edilmiştir.

³⁶ Nurgül Karayazı, *17. Yüzyıl Şairi Ahmed Yârî ve Divan'ı (İnceleme-Metin)*, Marmara Ü. Türkiyat Araştırmaları Enst., Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2012, s. 1-46.

2.3.17 Zâ'fî Efendi (d.? - ö.1544)³⁷

Diyarbakırlı olan şairin asıl adı Mehmet'tir ve doğum tarihi bilinmemektedir. Şeyh İbrahim Gülşenî'nin oğludur. 1544 yılında vefat eden şair babasından ve babasının şeyhi Dede Ömer Ruşenî'den etkilenmiştir.

Sanatçının bilinen tek eser *Divan'ıdır*. Eser, bir mensur dibace, Hz. Ali hakkında bir methiye; Türkçe, Arapça, Farsça ve bazen Çağatay Türkçesi ile yazılmış beyitlerden oluşan 3 mülemma ile 9 kaside, 6 tercî-bend, 25 murabba, 6 tahmis, 2 şehrengiz, 395 gazel, 2 müfret, 3 tarih; 1'i Arapça, 1'i Farsça 2 terci-bend, Farsça 2 tahmis, Farsça 42 gazel, Farsça 2 tarihten oluşmaktadır.

³⁷Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Beyhan Kesik, Mehmet Zâfî Efendi, (26.06.2014), <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3325>

2.4 Varak 1a – 60a Arasında Yer Alan Şiirlerin Muhteva Özellikleri

Divan edebiyatı, sosyal hayat, gelenek, Türk kültürü, astronomi, mitoloji gibi farklı alanlar ile beraber temelinde Kur'ân, hadis ve tasavvufunda olduğu dünyanın en zengin edebiyatlarından biridir. Bu zengin yapı içerisinde şüphesiz ki en önemli pay, Allah inancına, Kur'ân'a, hadise ve tasavvufi anlayışa düşmektedir. Şairler, şiirlerine bu unsurları başarılı bir şekilde yansıtmışlardır.

Biz de bu bölümde incelemiş olduğumuz mecmuanın 1a-60a varakları arasında yer alan şiirlerdeki ayet ve hadis örnekleri, Peygamberimizin sıfatlarından bazılarını ele almaya çalışacağız.

Belirtmek gerekir ki bu incelememiz konunun kapsamlı bir şekilde ele alınmasından ziyade özet mahiyetinde bir değerlendirmedir. Şüphesiz ki mecmuada yer alan şiirler genellikle tasavvufî türde olmasından ötürü çok sayıda malzeme içermektedir. Ancak çalışmamızdaki asıl amacın mecmuada yer alan şiirlerin incelenmesinden çok mecmua metninin edebiyat camiasına kazandırmak olduğundan ötürü bahsi geçen unsurlar ayrıntıya inilmeden verilmiştir.

2.4.1 DİN

2.4.1.1 Allah

Allah, mutlak varlık ve yoktan var edendir. Şiirlerde tasavvufî anlayış içerisinde sıklıkla zikredilmiştir. Âlemde her ne varsa Allah'ın yarattığıdır. O, her şeye hâkimdir.

İncelemiş olduğumuz mecmuadaki şiirlerde Allah, Hudâ, İlâh, Hâk, Melikü'l-mülk, Kadîm, Kayyûm, Gâfur, Gaffâr, Rahîm, Celâl, Cemâl vb. ifadeler ile zikredilmiştir.

Yücelik ve sonsuz lütuf ancak Allah'a, şükür ve minnet duygusu da ancak kula yakışır. Allah eşi ve benzeri olmayan tek güçtür. Mülkün sahibi de sadece Allah'tır.

Ḥamd saña yaraşur ey bî-naẓîr

Kim melîkü 'l-mülksin ü bî-vezîr (*Ruşenî, 7a, 3*)

Allah, kullarına sonsuz yardım eden ve her derde derman olandır. Aynı zamanda O, kullarına merhamet eden, kullarını bağışlayan, sonsuz merhamet sahibidir. O, tektir. Bütün cümle mahlûkun yaratıcısıdır. Ayrıca bütün varlıkların hayat kaynağı, ebedî ve hakîkî hayat sahibidir.

Yâ ilâhi vâdi-i ‘ișyânda aldım bî-meded

‘Abd -i ‘âşiyem Şuçum bî-add ü cürmün bî-‘aded

Şimdi Şey‘ullâha geldim ılma ben derviŐi red

Fazluña bel bağıladım yâ Vâid u Ferd u Ead

Cümlenüñ Ma‘bûdı sensin dâimâ ayy-ı ‘ebed (*Gazel-i Nesimî Tahmis-i UŞûlî, 10b, 1*)

2.4.1.2 Dini Kitaplar

Mecmuada yer alan Şiirlerin bazılarında dört hak kitabın da ismi geçmektedir. Zemini Nesimî’ye ait olan ve Za’fî tarafından tahmis yapılan bir manzumede sevgilinin yüzü mushafa ithaf edilerek dört kitabın da ismi zikredilmiştir.

Rularuñ ‘uŐŐâa olmuşdur naŐû-ı nâŐıa

Vechüñ anı Őer ider âcet degildür Őârie

Sen kelânullâhsun âurda budur lâyia

Ey Őıfâtuñ ıl hüva’l-llâh vey cemâlüñ fâtia

İŐte Furân iŐte İncil iŐte Tivrât u Zebûr (*Gazel-i Nesimî Tahmis-i Za’fî, 14b, 11*)

Şiirlerde ismi en çok geçen dini kitap Şüphesiz ki Kur’ân’dır. Bundan dolayı ayrı bir başlık altında incelenmiştir.

2.4.1.2.1 Kur'ân

Kur'ân, can evinin göz bebeği, varlığın ve yokluğun sırrıdır. Kâinatın neden ve niçin var olduğunun, hikmetlerinin ne olduğunun beyanıdır.

Merdüm-i dîde-i cân ma' nî-i sırr-ı Qur'ân

Mağşad-ı kevn ü mekân bâ' iş-i nağş-ı icâd (*Nâbî, 51a, 25*)

Vâkıf-ı râz ' ilm-i ' âlem-i gayb

Kâşif-i sırr-ı Muşhaf-ı lâ rayb (*Taşlıcalı Yahyâ, 19a, 1*)

2.4.1.3 Âyetler

Hz. Muhammed'i övmek amacıyla yazılan naatlarda şairler, Kur'ân'dan bol miktarda ictibâs yapmaktadır. Naatlarda ayetler, bazen doğrudan verilmiş bazen çağrışım yapılmış, bazen tercümesi aktarılmış bazen de kısmen eksik olarak ele alınmıştır.³⁸

huva' l-llâhu ahad

“O Allah birdir.” manasındaki bu hitap ihlas suresinin ilk ayetidir. İhlas Suresi Mekke'de indirilmiştir. Bahsi geçen surede İslam dininin tevhid inancı en anlamlı şekilde ifade edilmiştir.

Dede Ömer Ruşenî de beytinde, hiçbir şeye ve hiçbir kimseye muhtaç olmayan, kullarının bütün ihtiyacını karşılayan Allah'ın tek ve bir olduğunu dile getirmek için *huva' l-llâhu ahad* ayetini zikretmiştir.

Birleyüben hâzretüni Rüşenî

Didi *huva' l-llâhu ahad* iy gani (*Ruşenî, 8a, 25*)

³⁸ Emine Yeniterzi, *Divan Şiirinde Naat*, TDV Yayınları, Ankara 1993, s.91.

“Kâb-ı kavseyn”

“Böylece bütün mesafe iki yay arası kadar veya (hatta) daha da yakın oldu.” (Necm, 9)

Bu ayet-i kerimede Hz. Muhammed’in Allah ile olan mesafesi (kâb-ı kavseyn: bir yaydaki kabza ile uç arasındaki mesafe kadar) ifade edilmektedir. Yahyâ, şiirde Hz. Muhammed’in “kâbe kavseyn” mertebesinde göz açıp kapama süresinde ulaştığını söyler.

Kâb-ı kavseyn ‘âlemine Resûl

Ṭurfetü’l-‘ayn içinde buldı vuşûl (*Taşlıcalı Yahyâ, 23a, 83*)

“Fe evhâ ilâ ‘abdihî mâ evhâ” (*Necm-10*)

“Böylece O’nun kuluna vahyedeceği şeyi vahyetti.” (*Necm- 10*) Necm Suresi’nin onuncu ayetinde yer alan “mâ evha” mecmuada Nâbî’nin bir beyitinde zikredilmiştir.

Oldı zânū-zede-i medrese-i *mā-evḥā*

Olmadıysa n’ola zânū-zen-i pīş-i üştād (*Nâbî, 51b,40*)

“le‘ amrük”

“Resulüm! Ömrün üzerine and olsun ki hakikaten onlar, sarhoşluklarıyla bocalamaktaydılar.” (*Hicr- 72*) Allah’ın Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed’in ömrüne ettiği yemin olan bahsi geçen ayet Hz. Peygamber için büyük bir yücelik ifade eder. Nâbî, bir beytinde Hz. Muhammed’in şanında bu ayetin olduğunu dile getirir.

Ve le‘ amrük ḳasemi şâdır iken şānuḥda

Biñ cihān müznibi it bend-i belādan āzād (*Nâbî, 56a, 131*)

2.4.1.4 Hadisler

Hız. Peygamber'in söylediği ve kendisine nispet edilen sözlere hadis denilmektedir. Âyetlerde olduğu gibi hadisler de şairler tarafından şiirlere aktarılmıştır.

“Levlâke levlâk vemâ halaktü 'l eflâk”

“(Ey Resulüm!) Sen olmasaydın, hiçbir şeyi yaratmazdım” (Hadis-i Kudsi)

Kâinâtın var oluşundaki en temel amacın Hz. Peygamber'in var oluşu olduğu, burada ifade edilmektedir. Haletî'nin naatına tahmis yapan Usûlî, Allah'ın bu âyeti Hz. Peygamber'in şânına buyurduğunu ifade etmiştir.

Āfâka ziyâ-güster olan nūr-ı şuhūduñ

‘İşyânını halkıñ giderir Hağğa sücūduñ

‘Uşşâka murâd nice ‘atâ aldı cūduñ

Bu ‘âlem-i kübrâya sebep oldu vücūduñ

Şānuñda nüzül itdi senūñ âyet-i levlâk (*Na 't-ı Şerîf Güfte-i Haletî Tahmis-i Uşûlî, 18b, 2*)

“Mâ arafnâke hakka marifetike Yâ Ma‘rûf”

“Ey var olan cümle mahlûkatça bilinmiş olan Allah'im, Seni bilinmemiz gereken derecede bilip öğrenemedik.” Hz. Peygamberin bu sözünün bir kısmına Yahya bir beytinde yer vermiştir.

‘İrfānda çamudan ağdem olduñ

Tapuñ n‘ola dirse mâ ‘arafnâ (*Yahyâ, 26a, 39*)

“Evvela Mâ Ḥalakallâhü Nuri”

“Allah önce nurumu yarattı” Hz. Peygamberin ilk olarak nurunun yaratıldığını söylediği hadistir. Nâbî’de bir beytinde Hz. Peygamberin bu sözünü zikretmektedir.

Evvel-i Mâ Ḥalakallâh ki senüñ nûruñdur

Seni idrâk idecek kimdür eyâ nûr-ı cevâd (*Nâbî, 54b, 99*)

2.4.1.5 Hz. Muhammed’in Ünvanları

Peygamber Efendimizin Kur’ân’da, hadislerde, İslam kültür ve medeniyeti içerisindeki isim ve sıfatları şairler tarafından sık sık şiirlerde zikredilmiştir. Mecmuada naat özelliği gösteren şiirlerin çok olmasından dolayı şiirlerde Hz. Peygamber’in isim ve sıfatlarına bolca yer verilmiştir.

Hz. Muhammed, şiirlerde en çok Ahmed, Mustafa, Mahmûd, Mürsel, Resûlullah, Habîb, Habîb-i Vedûd, Habîb-i Kibriyâ, Haşimî, Nebî, Nur-ı Hudâ, Sultan-ı peygamberan, Sultan-ı risalet, Mahbûb-ı Rabbü’l-âlemin, Fahu’l-enbiyâ vb. isimlerle zikredilmiştir.

Habîb-i Vedûd

Hz. Muhammed, Allah’ın sevgilisi ümmetin övünç kaynağıdır. Onun Kur’an’da ve hadislerde belirtilen birçok ismi vardır. Bunlardan bazıları Mustafa, Mahmud ve Ahmed’dir.

Muştafâ vü Muḥammed ü Maḥmûd

Aḥmed ü Mürsel ü Ḥabîb-i Vedûd (*Yahyâ, 19a, 5*)

Sultan-ı Enbiyâ

Hz. Muhammed, ümmetin ve peygamberlerin sultanıdır. “Sen olmasaydın âlemleri yaratmazdım” kutsî hadisine layık görülmüş olan Peygamber Efendimiz, varlığın ve yokluğun yaratılış ve rahmet sebebidir.

Ya‘ nî sulţān-ı enbiyā vü ümem

Sebeb-i rahmet-i benî Ādem (?, 19a, 4)

Sultan-ı Peygamberan

Yine Hz. Muhammed, ebedi dinin bayrağı ile gelmiştir. O, icazlı söz söyleyen ve dinin sancağını bütün âlem üzerinde taşıyan bir sultandır.

İ‘ cāz-ı direfş-i dīn-i sermed

Sulţān-ı peyāmerān Muḥammed (Tıflī, 28b, 37)

Mahbûb

Hz. Peygamber, yüce Allah’ın mahbûbudur. Yani sevgilisi, habibidir. Cihanın övünç kaynağıdır.

Ol cûşa sebeb hevā-yı maḥbûb

Maḥbûb cemāl-i zāt-ı Aḥmed (?, 24a, 2)

Allah’ın sadık dostu, sevgilisi olan Hz. Muhammed’in sıfatlarından birisi Muhtar birisi de Mâh’tır. Şiirlerde sıklıkla zikredilmişlerdir. O, seçilmiş olan ve kendisine ferman verilir. Aynı zamanda küfür ve karanlığı da mahvedendir.

Maḥbûb-ı Hüdā Aḥmed-i Muḥtâr ki olmuş

Biñ cān ile fermānberi tā mäh-1 zi-mähî (*Nazım Çelebi, 31b, 144*)

Arabî, Haşimî

Hz. Muhammed, Mekke'de dünyaya gelmiştir. Kureyşî kabilesinin Haşimoğulları koluna mensuptur. O'nun yüzü, nuru ay ve güneşten daha parlaktır ve O, yaratılmışların en güzelidir.

Çāmetüñ bükdi çādüñ sidrenüñ ey çonca dehen

Şüphesiz bedr-i ruḥuñ şems ü çamerden rüşen

Ḥüb idi Yūsuf-1 Ken' ānı sen andan āḥsen

Türk ü Kürd ü 'Acem ü Hindi bilür bunı ki sen

Hāşimîsin 'Arabîsin Medenîsin Çureşî (? , 34a, 3)

Ayîne-i Nûr-1 Hudâ

Peygamberimiz Allah'ın nurunun aynasıdır. O'nun tecellisidir.

Şeb degil āyîne-i nûr-1 Ḥudāsın ḥaḳ bu kim

Senden oldı şüret-i ma' nâ vücūdîñ mażharı (*Cevrî, 35a, 1*)

Fahru'l- Enbiyâ

Hz. Muhammed, enbiyaların övünç ve gurur kaynağıdır.

Aḥmed-i mürsel nebiyyi 'r-raḥme faḥru 'l-enbiyâ

Māye-baḥş-1 ser-firâzı āb-1 rüy-1 serverî (*Cevrî, 35b, 5*)

Leyletü 'l-esrâ

Allah'ın sevgilisi'nin göğe yükselişini ifade etmektedir. Hz. Muhammed haricinde başka hiçbir peygambere nasip olmayan bu olay Nazım Çelebi'nin bir beytinde dile getirilmiştir. Beyitte, Peygamberimizin sıfatları peşpeşe sıralanmıştır. O, kâinatın özü, Allah'ın sevgilisidir.

Cevher-i kül tâb-i sūz-i mihriniñ pervānesi

Şem' -i bezm-i leyletü 'l-esrâ Ḥabīb-i Kibriyâ (*Nazım Çelebi, 40b,*

2)

İmam

Hz. Muhammet ümmetin önderi ve imamıdır. Nâbî, şiirinde bu durumu hatırlatmış ve Peygamberimizin Kur'ân'ın imamı olduğunu dile getirmiştir.

Dîni bir cāmi' -i hikmetdür imām-ı Kur'ân

Şer' i bir қаşr-ı mu' allādur aña adl-i ' imād (*Nabî, 52b, 60*)

2.4.1.6 Peygamberler ve Dört Halife

2.4.1.6.1 İsmail

İsmail Peygamber'e "Allah'ın kurbanı" anlamına gelen "Zebihatullah" da denir. Yahyâ, bir beyitte bu duruma telmihte bulunmuştur.

Gelmedin ' āleme o şāh-ı cemīl

Құлı қurbānı idi İsmā' īl (*Yahyâ, 20a, 23*)

2.4.1.6.2 Dâvud

Dâvud peygamber, sesinin güzelliği ve demiri eritmesi ile şiirlere konu olmuştur. Hamdullah Hamdî'nin manzumesinde bir beyitte sesinin güzelliğine dikkat çekilerek zikredilmiştir.

Sen şâhidisin o meclisün kim

Dâvud nebidür anda hoş-ğ̃ân (*Hamdullah Hamdî, 26b, 51*)

2.4.1.6.3 Yusuf (Yûsuf-ı Ken'an, Yûsuf-ı hûbân, Yûsuf-ı Mısır)

Yusuf peygamber edebiyatımızın güzellik sembolüdür. Şiirlerde adı en çok anılan peygamberdir. Çoğu zaman sevgili ona benzetilir. Gördüğü rüyada ay ile güneşin ona secde etmesi, kardeşlerinin onu kıskanması, kuyuya atılması, köle pazarında satılması, Zeliha ile olan maceraları, zindana atılması, Mısır'a sultan olması vb. kıssalarla birçok beyte konu olmuştur.

Yahyâ bir beyitte Hz. Yusuf'un ismini zikretmiştir. Onun güzelliğine telmihte bulunmuştur.

Dilî Yûsufdan oldu çünkü faşîh

Ĥüsni Yûsufdan olsa tañ mı melîh (*Yahyâ, 20a, 22*)

2.4.1.6.4 İsâ (Mesîh)

Hz. İsâ, dem-i Mesîha, dem-i İsâ, Mesîh-dem, rûh-efzâ gibi kelimeler ile birlikte; nefesi ile hastaları iyileştirip ölüleri diriltmesi, göğe yükselmesi, Allah'ın ruhunu Cebrâil'in Meryem'e üflemesi sonucunda İsâ'nın doğması vb. hususlarla şiirlerde söz konusu olmuştur.

Tıflî, bir beyitte Cebrail'in Meryem'e üflemesini ve Hz. İsâ'nın nefesine dikkat çekmiştir. Hz. İsâ, Mekke'nin hazinesi, Cebrail'in nefesidir.

Cibrîl-i emîn-i genc-i Baḥḥā

Ferrâş-ı deri dem-i Mesîhâ (*Tıflî, 29b, 51*)

2.4.1.6.5 Ebûbekir

Hz. Ebûbekir es-Sıddîk, Hz. Muhammed'in İslam'ı anlatmasıyla birlikte ilk iman edenlerden olduğu gibi halifelerin de ilkidir. Câmiu'l-Kur'an, es-Sıddîk, el-Atik lakaplarıyla bilinir.

Mecmuada Selâmî Efendi'nin naatında Hz. Ömer ve Hz. Osman ile birlikte ismi geçmektedir. İslam devletine, dinine başkanlık ettikleri ve bundan dolayı da büyük sevap aldıkları dile getirilmiştir.

Hem Ebûbekir u' Ömer ' Osmân üçi din serveri

Ṭutdular dāmân-ı şer' üñ buldı añlar hoş şavâb (*Selâmî Efendi, 57a, 10*)

2.4.1.6.6 Ömer

Hz. Ömer, İslam Devleti'nin ikinci halifesidir. Döneminde birçok toprak İslam topraklarına dâhil olmuştur. Zaferlerde elde edilen ganimetler ile devlet hazinesi dolup taşmıştır. Devleti teşkilatlandıran, elde ettiği ganimetleri yine Müslümanlara dağıtan Hz. Ömer devleti adaleti ile yönetmiştir.

Yahya, Selâmî Efendi ve Haylî Bey'in şiirlerinde birer beyitte bu duruma dikkat çekilmiştir. Haylî, onun döneminde cihanın emniyet, adalet ve ikramlar ile güven bulduğunu söylemektedir.

Ma' den-i ' adl ü kerâmet ' Ömer-i Fârukuñ

Devr-i ' adlinde cihân bulmuşidi emn ü emân (*Haylî Efendi, 44b, 30*)

2.4.1.6.7 Osman

Halifelerden üçüncüsü olan Hz. Osman, ilk müslamanlardan dördüncüsüdür. Peygamber Efendimiz'in kızı Rukiye ile evlenmiştir. Yahyâ bir beyitte Hz. Osman'ın ismini zikretmiştir.

Keşf-i râz eyleyince fahr-i cihân

Şâdimân oldu Hâzreti 'Oşmân (*Yahyâ, 23b, 97*)

2.4.1.6.8 Ali

Hz. Ali, Hz. Muhammed'in amcasının oğludur. Yani Ebû Tâlib'in oğludur. O, Allah'ın aslanı, ilim şehrinin kapısıdır. Ali'nin ismi, mecmuada Yahya'nın ve Selâmî Efendi'nin şiirlerinde birer beyitte zikredilmiştir. Her iki kullanımda da Hz. Ali'nin gizli sirlara hâkim olmasına dikkat çekilmiştir.

Yahyâ, beyitinde Ali'nin ilm-i lem-yezele hâkim olduğuna vurgu yapmıştır. Gizli sırlar Ali'ye vakıf olmuştur.

Vâkıf oldu bu gizlü râza 'Ali

Anda öğrendi 'ilm-i lem yezeli (*Yahyâ, 23b, 98*)

2.5 Metin Kurmada Dikkat Edilen Husular

Tablo 3: Transkripsiyon Alfabeti

1. Metinde kullanılan transkripsiyon harfleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

ء آ	a, e, ' ,	ش	ş
آ	a, ā	ص	ş

ب	b	ض	z, ẓ
پ	p	ط	ṭ
ت	t	ظ	ẓ
ث	ṯ	ع	ʿ
ج	c	غ	ġ
چ	ç	ف	f
ح	ḥ	ق	Ḥ
خ	ḫ	ك	k, ḵ
د	d	ل	l
ذ	z	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	o, ö, u, ü, ū, v
ژ	j	ه	a, e, h
س	s	ی	y, ı, i, ī

2. Metindeki şiirler Mecmua'daki varak sırasına göre tasnif edilmiş ve varak numarası belirtilmiştir.

3. Metinde yer alan Türkçe kelimelerin imlasında şiirin yazıldığı dönem göz önünde bulundurulmaya çalışılmış ve Eski Anadolu Türkçesi imlası kullanılmıştır: itdüm, didüm, öldürdi vb.

4. Metinlerin çeviri yazıya geçirilmesi esnasında Prof. Dr. İsmail ÜNVER'in "Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler" isimli çalışma esas alınmıştır.

5. Farsça sözcüklerde ek vazifesindeki ön ve son edatlar (der, ez, zi, bā, bī, nā, lī, rā vs.) çizgi ile kullanıldıkları sözcüklerden ayrı yazılmıştır.

pür-gār, lā-yenāmidür, bī-vezīr, bī-naẓīr, bī-niyāz, lī-maʿ allāh vb.

6. Farsçada aynı iki kelime ile birlikte kullanılan ve bu kelimelerin ortasına gelen (ender, ā, be) gibi edatlar çizgi kullanılarak verilmiştir.

Dem-be-dem, dem-ā-dem, der-be-der, māl-ā-māl vb.

7. Mecmuadaki âyet ve hadisler italik biçimde yazılmıştır.

Ḳāb-ı ḳavseyn ʿālemine Resūl

Ṭurfetü ʿl-ʿayn içinde buldı vuşūl

8. Atıf vavları (u, ü, vü) kendisinden önce gelen kelimeyle uyuma sokulmuştur.

tevbe vü telkine, başı vü ayağı, rāzıḳ u rezzāḳ u muḡis ü ḥasīb vb.

9. Özel isimlerden sonra gelen ekler kesme işareti ile ayrılarak yazılmıştır: Nesîmî'ye, Âlî'dür, Muhammed'e vb.

10. Gerekli görülen yerlerde metin tamiri yapılmıştır.

11. Bazı şiirlerde yayımlanmış divânlardan istifade edilmiştir.

12. Metin oluşturulurken her bir beyitin yanına beyit numarası yazılmıştır.

BÖLÜM 3:
METİN

Tercî' - Bend-i Kıyâsî

fâ' i lâ tün fâ' i lâ tün fâ' i lâ tün fâ' i lün

1 H̃âbdan açdum gözüm tırdum yirimden bir seher

‘ Ayn-ı ‘ ibretle bu fânî ‘ âleme kıldum nazar

Cübbeye muhtâc palâs içre her ehl-i hüner

Her ne deñlü var ise nādān elinde sîm ü zer

Zâğlar gülzârda tütî kafeşde âh ider

Ehl-i dil ayakda nādānları olmuş tâc-ı ser

Zulmet-i âb-ı hayâta eylemiş devrân maçar

Gençler vîrânede vü ka‘ r-ı baır içre güher

Her kime ki dost olsañ ol baña düşmen çıkar

Giryesine ‘ aşıkun ma‘ şûk eyler handeler

Bülbül ağlar gül güler ‘ âlem temâşâdur gider

2 Seyre çıkdum niçe olmuş görirem bu gülsitān

Dehr elinden kıpkızıl kana boyanmış erguvān

Serviler ‘ âlemden el çekmiş bunu söyler hemān

³⁹ “Tercî- Bend-i Kıyâsî” başlıklı manzume mecmua metninden ayrı olarak mecmuanın ilk varâğının arasında tek bir sayfa olarak yer almaktadır. Tercî- bentte varak numarası yer almamaktadır. Ayrıca şiirin yazı biçimi ve yazıldığı kağıt da mecmuadan farklıdır.

Kimse āzād olamaz ğamdan ki fānīdür cihān
Murğlar bu meskenüñ virüp fenāsından nişān
Hārdan hār üzre yapmışlar fenā-yı āşiyān
Titreşür eşcār bir gün irişür diyü hazān
Gül gülün bir iki gün ‘ömrine olmaz şādumān
Güşe-be-güşe turup bülbüller eylerler figān
Bu ne hāletdür didüm çıkdı didi bir bāğbān
Bülbül aĝlar gül güler ‘ālem temāşādur gider
3 Bu cihānuñ bir ‘acīb bezmine irdüm ben gedā
Nāyiler virür haber ervāhdan idüp şadā
Çeng iki bükülmiş olmuş bir nigāra mübtelā
İdüp ‘uryān nāhunu đarbile eylerler cefā
Ehl-i ‘aşkuñ ‘aqlını almış o bezm-i bī-vefā
Kimisi aĝlar kimi gülüp kimi sürer şafā
Güş-ı řanbūrı burup ta‘līm eylerler hevā
Çār-pāre cūşa gelir çık diyü eyler nidā
Bu ne ‘ālemdür didügince cevab içün baña
Bir güzel sākī turup tekrār iderdi dā’imā
Bülbül aĝlar gül güler ‘ālem temāşādur gider

4 Gāh olur kim bir gedāyı bu felek sultān ider
Gāh sultānı gedāveş ḥāk ile yeksān ider
Kimin öldürür kimini dirgürür çok ḳan ider
Maḥv ider deryāları bir ḳaṭreyi ʿummān ider
Ḳanḳı yir maʿmūr olursa ʿāḳıbet vīrān ider
Mārı pūr zehr eyleyüp gencine-i dermān ider
Kiminüñ yirini vuşlat kimini hicrān ider
Aḡladur Yaʿḳūbı ammā Yūsufi ḥandān ider
Bülbül aḡlar gül güler ʿālem temāşādur gider⁴⁰

5 Ey **Ḳıyāsī** şehri-i İstanbul'da ben leyl ü nehār
Eyledüm taḥşīl-i ʿilm ü maʿrifet çok rüzgār
Bir niçe yıllar kelāmum dürlerin idüp nişār
Ḳande kim iskān olayın anda buldım iştihār
Nideyüm ammā bu baḥtum olmadı iḳbāle yār
Ṭālib olsam ger bu evc-i ḥāke olur tārumār
Dāʿimā ḥālime aḡlayup idüben āh u zār
Ġayret-i aḳrān ile ḡam cānuma itmişdi kār
Nāgehān bir küşeden bir pīr oldı āşikār

⁴⁰ Manzumenin dördüncü bendinde bir beyit eksiktir.

Didi budur resm-i devr-i rûzigâr u rûzigâr

Bûlbûl ağlar gül güler 'âlem temâşâdur gider

2⁴¹

Men te'lif -i Dede Rûşenî Raḥmetullah

1-a

me fâ' î lûn me fâ' î lûn fe' û lûn

1 Nedür dinse taşavvuf di tezelliül

Ḥuşû' u meskenet şabr u taḥammül

2 Taşavvuf cümle geçmekdür özinden

Daḥı incinmemekdür il sözinden

3 Taşavvuf Ḥaḳ yolından çıkmamaḳdur

Taşavvuf kimse gönlin yıkmamaḳdur

4 Taşavvuf ḥalkla ḥulḳ-ı ḥasandur

Bu söz ehli Ḥüseyn ile Ḥasandur

⁴¹ Manzumenin başlığı ve ilk beş mısrası mecmuanın sonunda yer almaktadır. Ancak bütünlüğü bozmamak adına bahsi geçen kısımlar manzumenin baş kısmına alınmıştır.

5 Taşavvuf az uyuyup az yimekdür
Hakun esmâsını çok çok dimekdür

6 Bulandırma bulanma şūfî iseñ
Cefâ vü cevr kılan mūfî iseñ

7 Taşavvuf hūnını ol kim yimişdür
Ki es-şūfî ki el arzın dimişdür

8 Döker her kim ki yir üzre qabihi
Yir andan buyurur dürlü melihi

9 Gül üstine dökersen gül bitürür
Şakâyık nürdur sünbül bitürür

10 Öper ayağın üstinde duranuñ
Olur pāmâli başına uranuñ

11 Cefâ idene gösterür vefâyı
Añañ gösterene ider şenâyı

- 12 Alınmaz yirinüp virene zaḥmet
1-b Virür ḳarnın yarana dürlü ni' met
- 13 Yidürür lüt u pütı let urana
Sögüp söylemez üstünde durana
- 14 Ki yetmiş iki milletdür aña yir
Beraberdür ḳatında küdek ü p̄ir
- 15 Öper koçar eyü yavuz dimez hiç
Ne 'ākıldür ne zırrekdür ne ḥod genc
- 16 Durur üstünde niçe dağ u taşlar
Ne altından [savuşur] ne ḥod işler
- 17 Yetişen yaḳar üstünde odunı
Söyündürmez kimesnenüñ odunı
- 18 Ne söger ne döger poşup ne ḳaḳır
Başar bağrına sevdigüñden āḥir

19 Başar bağına dağlar gibi taş
Döküp gözden denizler gibi yaş

20 Ser-efgende hamuş olup oturur
Cefâ vü cevri ni halkuñ götürür

21 Cefâ çekdiğiündür topdolu genc
Kaçan genc ele girür çekmese renc

22 Şavurup bâda virür hâkini yâd
Sögüp söylemez itmez âh u feryâd⁴²

2-a 23 Oda şuya virür toprağını yel
Ki toğru bağlayup hoş kulluğa bel

24 Budur kulluğı kim olup murâkıb
Oturur oluban hâlin muhâsib

⁴² 22.beyitin ikinci mısrası İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığındaki HCE-OSM-00661 numarada kayıtlı “Âsâr-ı aşk” isimli nüshadan tamamlanmıştır.

25 Döner gerd-i serinden çarḥ-ı pür-kār

Durupdur noḡtanuñ ortada ey yār

26 Dili zinde özidür mürde-endām

Gezer içinde daşında der u dām

27 Ḳomışlardur başına bunca daḡı

Durupdur şöyle yürinmez ayaḡı

3

me fā'ī lün me fā'ī lün fe'ū lün

1 Taşavvufdan çü yoḡdur sende dāniş

Yüri var bir bilen kişiye daniş

2 Taşavvuf terk-i da' vādur dimişler

Daḡī gümān-ı ma' nīdür dimişler

3 Taşavvuf terk-i ḡīl u ḡāle dirler

Hemān vecd-i semā' u ḡāle dirler

4 Taşavvuf hıfz-ı evkâta dimişler
Taşavvuf terk-i tāmāta dimişler

5 Taşavvuf bābıdur bezl ü ‘aţānuñ
Taşavvuf beytidür mihr-i vefānuñ

2-b 6 Taşavvuf bir hidāyetdür Hüdā’dan
Bunı ben söylemedüm bil hevādan

7 Taşavvuf terk-i evţāndur dimişler
Taşavvuf hecr-i ihvāndur dimişler

8 Taşavvuf dā’im olmağdur murākıb
Olup irte gice hālin muhāsib

9 Taşavvuf itmemeklikdür taşalluf
Haķuñ emrine itmeyüp taşarruf

10 Taşavvuf kalbi Haķķa yaqlamağdur

Yüregin 'aşk odıyla dağlamakdur

11 Taşavvuf hüsni hulk ile edebdür

Ve hasen-i edeb a' tã-i Rabdur

12 Taşavvuf bilmedür e'vâr-ı kalbi

Eridüp komıya kalbinde kulbi

13 Taşavvuf yâr olup bâr olmamağdur

Gül-i gülzâr olup hâr olmamağdur

14 Cihãnuñ şâhı ' Abdullah-ı enşâr

Dimiş yâr ol velî bâr olma zinhâr

15 Düşüben ' aşk odına bî-te'kellüf

Yanup külli kül olmağdur taşavvuf

3a

16 Yanar bir şem' idür Hãkkuñ taşavvuf

Söyünmez dimesiyle münkirüñ püf

17 Cemi' -i halkı bir görüp taşavvuf

Dimemekdür eyüye yavuza tuf

18 Yanar pür-nürdur dilde taşavvuf

Söyünmez dimesiyle münkirün üf

19 İrâdetdür dimiş ba' zı taşavvuf

Hağın işinde itmeyüp taşattuf

20 Dimiş bir uğraşı fetḥ ü fütḥa

Taşavvuf bezl-i nefse bezl-i rüḥa

21 Kerâmet şatmamalıdur taşavvuf

Dimeyüp şeyhine üstâdına uf

22 Vefâ göstermedür mânend-i Yūsuf

Ġanîmet bilmedür vaḳti taşavvuf

23 Geçen 'ömri için idüp te' elluf

Cefâ iden kimesne[nün] telaṭṭuf

24 Dimiş Zünnün-ı Mışr kim taşavvuf

Ŗabül-i şer' dür terk-i tekellüf

25 Dimiş Ma' rüf-ı Kerhî kim taşavvuf

Temelluğdur temelluğdur telađđuf

3-b

26 Ebübekr ü Muğammed dir taşavvuf

Ta' arrüfdür ta' arrüfdür ta' arrüf

27 řorarsañ đalvetiyye ger taşavvuf

Telađđufdur telađđufdur telađđuf

28 Dinilmişdür taşavvuf mā-sebakdan

Sükün-ı đalbdür mā-dün-ı Đađdan

29 Dimişdür bu sözi đamdunı nüfār

Mürîdi bu türāb u şeyh-i ebrār

30 Taşavvuf oldur olup cism-i řayyār

Ola āḥval-i ḳalbi ʿayn-ı seyyār

31 Dimiş bu sözi olunmuş icābet
Nedür dinse taşavvuf di inābet

32 Olar kim řeyḥlik temkīne dirler
Taşavvuf tevbe vü telkīne dirler

33 Ebū ʿOřmān miskīnūñ sözidür
Taşavvuf zühd ü taḳvānuñ özidür

34 Dimişdür hem taşavvuf Biş-i Ḥāfī
Eridüp itmedür göñlini řāfī

35 Taşavvuf dir daḫi İbrāhim Edhem
Ṭarīḳında Ḥaḳuñ ṭur bāğ-ı muḥḳem

4-a 36 Taşavvufdur dinilmiş ins-i ḳurbet
Ara yirden sürilüp ḥavf-ı heybet

37 Taşavvuf buğz-ı dünyā-yı denīdür

Bu sözi söyleyen bil **Rüşenīdür**

4

me fā'ī lün me fā'ī lün fe 'ū lün

1 Kitābetdür dimiş şāhib taşarruf

Cemī' ondur erkān-ı taşavvuf

2 Taşavvufdur dinilmiş şafvet-i kalb

Hüdādan ğayrıdan kalbin idüp kalb

3 Taşavvuf halkdan kaçmağa dirler

Öziçün Hakkā yol açmağa dirler

4 Özin ögmege şeydālīk dimişler

Dağı yirmege ra' nālīk dimişler

5 Kerāmet şatmamaqlıkdur kerāmet

Kerāmetdür dinilmiş terk-i ' ādet

6 Muhib maḥbūbun ey şāhib-sa‘ ādet
Görüp söyleşmedür keşf ü kerāmet

7 Yine ey **Rūşenī** al ele bir cām
K’arı nūş eyledi hoş Aḥmed ü Cem

8 Ḳomañ elden diyüp cām-ı müdāmī
İçüñ sarhoş olun dirdi müdāmī

4-b 9 Ḳomañ elden ḳalender-var ayağı
İçüñ bilmez oluñ baş u ayağı

10 Ki ḳazī sarhoş olsa ḥodd uramaz
Ayılmayunca ḳulağın buramaz

11 Ḥarābāt içre içüp hoş müdāmī
Ayılmasun olup sarhoş müdāmī

12 Ki sende sarhoş olup söyle sözüñ

Ḥarābātīler içre şalup özün

13 Di sözi ne qadar dir-isen yüri var

Taşavvufta ne qāzı ne qazā var

14 Taşavvuf ehline de sözi ya' nī

Dime şüret-perest olana ma' nī

15 İrişmez şūfiye qāzı qazāsı

Anuñladur Ḥüdānuñ ḥod rızāsı

16 Niçün kim özine gelmez müdāmī

Olup sarḥoş içüp cām-ı müdāmī

17 Ḥarābatuñ içinde mest ü ḥayrān

Gezer sarḥoş olup bāy u gedāyān

18 Taşavvuf ' ilminüñ ' aynın ' ayān it

Ma' ānī şüretini ḥoş beyān it

- 5a 19 Peyamber kimidür gūyā taşavvuf
Olup başdan ayağa hoş ta'arruf
- 20 Şıfâtı merhametdür zâtı şefkat
Maḥabbetdür sözi işi meveddet
- 21 Tevekkül rûhıdur göñli kanâ' at
Teni şayrılığ u nefsi şıyânet
- 22 Ki taqvâ zâdıdur zeyni tezehhüd
Tecerrüd hırqası tâcı ta' abbüd
- 23 Şafâ delâlıdur Hâk müşterisi
Fenâ dükkâmı miskinlik farâşı
- 24 Ebiste inde Rabbidür ta' âmı
Vü qalbi lâ-yenâmidür menâmı
- 25 Taşavvuf ehli kimdür söyle bir bir
Nedür diye gelüp sözlerde hem-ser

- 26 Taşavvuf sözi feyzidür Hudâ'nuñ
Kelâmı verd ü gerdi Muşafâ'nuñ
- 27 Nebînüñ kâlidür yâ' nî şerî' at
Tarîkat fi' lidür hâli haqîkat
- 28 Kelâm-ı haqqı her kim ki işidür
Özine gelmemek anuñ işidür
- 5b 29 Ki gelmez sarhoş olup hiç özine
Çalınmayup qalem anuñ sözine
- 30 Di niçün münkerine döndi kâfir
Taşavvuf 'ilminüñ iy sözde mâhir
- 31 İdüp taşnîf-i aqsâm-ı 'ulûmı
İden 'âciz 'ulûmunda fühûmı
- 32 Taşavvuf 'ilmini ol merd-i kâmil

Şerī' atden dimiş bir bāb bilgil

33 Ki bir kısmına şer' üñ iden inkār

Olur elbetde kāfir ile iqrār

34 Niçe bir kısmına her bir sözine

İden inkār-ı fikr itsün özine

35 İki 'ālemde olur itdüren ol

Periřān-fikr-i āşüfte-nigāh ol

36 Hele didüm saña işbu sözi ben

Buları özgeye benzetme gel sen

37 Hüdā bunlara öyle şefkat itdi

Bulara her ki yanup Haqqa itdi

38 Taşavvuf ehline ehlu'llāh dirler

Qamu yir qul bulara řāh dirler

- 6a 39 Meger kim bir Yezîdi yâ Yezîde
Tariqatde meratibde mezîde
- 40 Coşar gâyet kaqıyup şaluben ser
Didi iy kelb ü ey hınzır ü ey har
- 41 İşidüp cümle yoldaşları coşup
Biri birine başlarını koşup
- 42 Dilediler dögeler ol Yezîdi
Ne söyledi görüñ ol Bāyezîdi
- 43 Didi ol bizi medh itdi be-gâyet
Be-gâyet eyleyüp bize ri' âyet
- 44 Degüldür sögmek anuñ didügi seg
Ġazab-nāk olup iken germeñüz leg
- 45 Dimekdür her ne deñlü sürse sögse
Becidd incitse muhkem tutsa dögse

46 Koyup Mevlāsı kapusını gitmez

Ölünce ol işiği terk itmez

47 Yine hınzır dimeklükdür hem ögmek

Siz anı şanmañuz kim ola sevmek

48 Dimekdür medh idüp ya' nî bize ol

Tarîk-i Hakkâ toğrı gösterüp yol

6b 49 Kılıclar dutsalar sağ u şolunda

Egilmez toğrıdır Hakkũñ yolunda

50 Dimekdür har didügi bār-keşdür

Ne cevri eyler ise yarı hoşdur

51 Ne deñlü ağır olsa şer' i bārın

Getirür āh dimez şevķile varın

52 İlāhî Rüşeni'yi eyle miskîn

Dimez idüp laṭīf ü hūb ü miskīn

53 Anuñ gibi virüp şabr u taḥammül

Vir aña daḥı taḥkīk ü tevekkül

54 Vir aña ḥāletünden Bāyezīdün

Meşāyīḥ içre ol ḳadri mezīdün

5

Būlbül-i şāntāna idüp naşīḥat

mef ' ū lü fā' i lā tü me fā' i lü fā' i lün

1 Būlbül ḥikāyetin kerem it zāğa söyleme

Zāğ u zağan didüklerini bāğa söyleme

2 Ṭūṭī kelāmını dimegil ḳara ḳarğaya

Bāz-ı sefīd sırrını çaylağa söyleme

3 Bīmār olan bilür yine bīmār hālını

Mecrūḥ u ḥastenūñ ḥaberin sağa söyleme

4 Çün her ne söylesen yine söyler saña hemân
Pes yürî var dilünde dahi dağa söyleme

7a 5 Bir ‘uzv şırıñı dime bir ‘uzva sen sen ol
Pes her ne var dilünde di dudağa söyleme

6 Ādemdeki kulağa di ey **Rüşeni** sözüñ
Şaķın varup eşekdeki kulağa söyleme

6

Kimsele şāle’l-şeri’āt bī-ķavli’l-lāhi’l-meliki’l-vehhāb

Münācāt-ı Dervīş Rüşeni

fā ‘i lā tün fā ‘i lā tün fā ‘i lün

1 Hāmd saña yaraşur ey bī-nażır
Kim melikü’l-mülksin ü bī-vezır

2 Kādir ü Qayyūm ü Qavisin Qādīm
Mişlike fi’ d-dehri ‘adīm-i ‘adīm

3 Ğāfur ü Ğaffār u Ğafūr u Raḥīm
‘Ālim ü ‘Ālām u ‘Azīz ü ‘Alīm

4 Mebde’-i Muḥşī vü Ḥamīd ü Mecīd
Münşī’-i Muḥyī vü Mümīt ü Mu‘īd

5 Rāzık u Rezzāk u Muğis ü Ḥasīb
Ḥālık u Ḥallāk u Rākīb ü Ḷarīb

6 Evvel ü Āḥir Mūte‘ālī Ra‘ūf
Zāhir ü Bāṭın Mūtekellim ‘Aṭūf

7b 7 Kāhir ü Qahhār u Velī vü Laṭīf
Vāhib ü Vehhāb u Mu‘izz ü Şerīf

8 Mü‘min ü Quddūs ü Selām u Şehīd
Mufsiṭ u Hādī vü Ğafūr u Reşīd

9 Bā‘is ü Sübhān u Mübīn ü Şekūr

Vāriş u Sulţān u Mu‘īn ü Şabūr

10 Fā‘ il ü Muhtār u Vedūd ü Cemīl

Cābir ü Cebbār u Qadīr ü Celīl

11 Hāfız u Rāfi‘ ü Hük-m-i bī-şerīk

Qābız u Bāsıı ü Müttekī Melīk

12 Bārī vü ‘Adl ü Ebed ü lem-yezel

Hayy ü Nevā Nāy ü Bāqī [vü] Ezel

13 Şāfi Şefi Vālī Mevliyyü‘l-i‘ bād

Nūr Şerī‘ ü Ekber ü Kāfī Cevād

14 Zākī Zekī Tāhir ü Tāhr u Taqī

Vāfi Vefi Muşsin ü Münci Naqī

15 Mūsi‘ ü Zü‘l-men ü Hārīr ü Vekīl

Mūcid u Zü‘l-cūd ü Vāhīd ü Delīl

- 16 Mūnisü'l-ervāḥ u Enīsü'l-ḳulūb
Māḥiyü'l-iḳbāḥ Mezilü' z-zünüb
- 8a 17 Muṭ' im ü Yüt' im [ü] muḳavvī delīl
'Ālim ü lā-yüchel ü ni' me' d-delīl
- 18 Dā' im ü Ḥannān u Bedī' ü Ḥalīm
Ḳā' im ü Mennān u Şeffī' u Ḥakīm
- 19 Dār u Nāfi' ü Şamed ü Muḳtedir
Salṭanatuñ Müstaḳir ü Müstemir
- 20 Ma' nī ü zü' ṭ-ṭavl şedīdü'l-i' ḳāb
Rāfi' u zü' l-arşi serī' ü 'l-ḥisāb
- 21 Şāni' ü Deyyān u Muḳit ü Kerīm
Şāfi' ü zü' l-mecd ü Muḥit ü Muḳim
- 22 Naḥnu 'ubeyīdlik ü yā zü' l-celāl
Ente cemīlün ü muḥitü' l-cemāl

23 Ecved ü subûh u muqdes-i refik
Mürşid ü Mehdî vü Ğiyâş u Şefik

24 Muhteri' ü Mübdi' ü Melce Bilâd
Ğâlib ü zü'l baş Mebni' ü Me' ad

25 Yâ ilahî ente minel el menî
Yâ şu 'ali ente mişâlü 'l-ĝanî

26 Birleyüben hazretüni **Rüşenî**
Didi huva' l-lâhu ahad ey ĝanî

fā 'i lā tūn fā 'i lā tūn fā 'i lūn

- 8b
- 1 Dād-gerü dāver-i dānā-yı rāz
İzed ü Yezdān ü sırr-ı bī-niyāz
- 2 Şun' senūñ 'avn ü 'ināyet senūñ
Hüküm senūñ rüşd ü hidāyet senūñ
- 3 Sāmi' ü 'lesvāt u mücübü' d-du' ā
Vāqı' ü 'l-ālād müzeyyelü'l-belā
- 4 Hālīk-ı mülk ü melek ü ins ü cān
Vāhib-i nefes ü nefes ü qalb-i cān
- 5 Eyle bize tevbe şevābı nişār
Eyleyüben hūb u şavābı şı'ār
- 6 Göz ki yüzüñ görmeye ol göz degil
Söz ki sözün olmaya ol söz degil

7 Bāri Hūdāyā bize ıl rūzī sen
Fazluñ ile oş mūteammil eden

8 Vir yine bir dil kim ola zākirūñ
amd ise saña oluben Őākirūñ

9 Dil dili mi itmese zikrūñ senūñ
Dil dili mi itmese fikrūñ senūñ

10 Dil ki seni añmaya ol dil degil
Dil ki sevk-i cāyi degil dil degil

9a

Ġazel-i Uşŭlî Tahmîs-i 'Âlî

me fâ'î lün me fâ'î lün me fâ'î lün me fâ'î lün

- 1 Ne deryâdur bu deryâ oldı yâ Rab hışk u ter peydâ
 Ne bahruñ mâlikindendür melek zâhir beşer peydâ
 Şanasun çatrelerdür anda her pinhân u her peydâ
 Vücŭd-ı muţlaķuñ bahri ne mevci kim ider peydâ
 Ene 'l-Ĥaķ sırrını söyler eger maĥfi eger peydâ
- 2 Fenâ gülzârıdur 'âlem güli çok gülsitâni bir
 Ser-â-pâ nergis ammâ şâhsâr-ı erġuvânı bir
 Hezârân bülbüli var cümlesinüñ âşiyânı bir
 Bu bâġuñ ger ĥaķîkatde şuyu bir bâġbânı bir
 Velî olmuş ĥaķâyıķdan niçe dürlü şecer peydâ
- 3 Biter naĥl-i vücŭduñ meyvesi geh telĥ ü geh ĥoş-ter
 Görinür berg ü bârı gâhi her dem tâze geh bî-fer
 Nice ĥâm u nice puhte nice kâmil nice ebter
 Nazar kıl nev' -i insâna kimi zehr ü kimi sükker

‘ Aceb hikmet bir ağaçdan olur dürlü şemer peydā

4 Güherdür p̄iledür h̄aşıl bu k’anuñ v̄aridātından
Dür-i şehvār ü h̄aşāk oldı bahruñ lāzımānından
Bilindi n̄ik ü bed ‘ ilm-i ledün içre şifātından
Ma‘ ādindür kamu eşyā eder öz kendi zātından
Kimisi s̄im ü zer zāhir kimi seng ü meder peydā

9b

5 H̄aķıķat bādesinden h̄āba kim varınca sarhoşlar
Degül tā‘ bire k̄abil her birinüñ gördüğü düşler
Alınca ten hişārın nefsi serkeşden ‘ adū-küşler
Düzülür nice biñ işler bozulur nice cünbüşler
Ne kār-ı bü‘ l-acebdür bu ki olmaz kār-ger peydā

6 Suā‘ l itdüm t̄ariķat semtini bir merd-i b̄i-bāke
Didüm luţf et h̄aķıķat yolların göster bu ben hāke
Didi zinhār mağrūr olma māl u cāh u emlāke
Şu serverler ki dağlar gibi baş egmezdi eflāke
Yatarlar yirde pest olmuş ne t̄iğ u ne kemer peydā

7 İçüp vaḥdet şarābın nice ‘ārif kendüden geçdi
Fenā semtin tutup gitdi yiyip içdi konup göçdi
Ne zāhir gözlerin açdı ne ağı qaradan seçdi
Nice gündüz gice oldı nice biñ ay u yıl geçdi
Diriġā olmadı qaldı şeb-i hecre seher peydā

8 Ticāret azmin eylerseñ beķādan yaña uy baña
Düşürme naqđ-i qalbi qalbe bir pendim budur saña
Çekildük bir alay bī-dillerüz biz gerçi ol yaña
Yolumuz bir beyābāna erişdi nāgehān k’aña
Girer biñ kārban olmaz birinden hiç eşer peydā

10a 9 Bu bir vādīdür ey zāhid ki küldür ḥāki ser-tā-ser
Görinür her taşu ḥūna beden bir pāre-i ahker
Ne āteş var ne āteş-zen fe ammā şuretā yer yer
Nice şūrīde ‘āşıklar gezerler cümleten yer yer
Bu tih-i bī-nihāyetden ne reh ne rāhber peydā

10 Cihāndur kişt-zāruñ toḥm-ı zā‘ilden eküp biçdüñ
Bir iki gün fenā dünyāda bilmem neyledüñ netdüñ

Egerçi anda sen tiz bitdüñ amma yine tiz yitdün
Bu toköz kubbe vü şeş sū içinde geldin ü gitdin
Ne geldigün kapı zāhir ne gitdigün kemer peydā

11 Olur peygüle-i ‘uzletde şūfī nice yıl ‘ākif
Keşef gibi yatır esrār-ı ‘aşkı olamaz kāşif
Ma‘ārīf gevherine degme şarrāf olamaz vāqıf
Nice zaḥmet çeker kesb-i kemāl idince bir ‘ārif
Nice kanlar yudar kân eyleyince bir güher peydā

12 Reh-i ḥidmetdedür her dāne ḥak olmaḡ gerek tā kim
Peder māder dem-ā-dem derd-nāk olmaḡ gerek tā kim
Çeker ger kan bedende çāk çāk olmaḡ gerek tā kim
Nice biñ ādem oḡlanı helāk olmaḡ gerek tā kim
Yalancı fāni dünyada ola bir gerçek er peydā

10b 13 Sevād-ı mülk-i ma‘nā ehl-i ‘irfāna musahḥardur
Ḥuşūsā her biri Mansūr-ı sultān-ı hünerverdür
Sūḥan bir gencdür nāzır aña ‘Ālī gibi erdür
Çamu nezzārede ebkār-ı ma‘nā muntazırlardur

Uşulî gibi tâ kim ola bir şâhib-nazar peydâ

9

Ġazel-i Seyyid Nesimî Taḥmis-i Uşulî

fâ' i lâ tün fâ' i lâ tün fâ' i lâ tün fâ' i lün

1 Yâ ilâhi vâdi-i ' işyânda kıaldum bî-meded
' Abd-i ' aşiyem şuçum bî-ḥadd ü cürmün bî-' aded
Şimdi şey' ullâha geldim kıılma ben dervîşi red
Fazluña bel bağladum yâ Vâḥid u Ferd u Eḥad
Cümleñüñ Ma' bûdı sensin dâ'imâ Ḥayy-ı ' ebed

2 Ḥamdülillâh buldı nâm-ı a' zâmı kalb-i selim
Sâlik-i râha ' ayân oldı şırâṭ-ı müstaḳîm
Ba' d-ezîñ kâr edemez vesvâs-ı şeyṭâni-r-racîm
Oķurum isminde *bismillâhiraḥmânirraḥîm*
Ey şıfatuñdur şıfatuñ *ķulhüvâllâhü eḥad*

3 Çâr ismüñden bu şeş sū ķubbe bulmazsa şübüt
Pâyidâr olmaz binâsı hem-çü beyt-i ' ankebüt

Zıkr-i mecdüñden irişür cisme kuvvet cāna kūt

Evvel ü āhır hüve'l-ḥayyü'l-lezīsīn lāyemūt

Zāhır ü bāṭın hüve'l-bāķīsīn Allāhü's-şamed

11a

4 Ey ḥarīm-i dergehüñ nā'if gönüller me'meni

Kibriyāñ önünde kimdür kim kıla mā ü meni

Vaşf-ı zātuñdur münezzeh zāt-ı pākındür ğanı

Lem-yelidsen sen oqurlar ey velem yüled seni

Lem-yekün zāt u şıfātuñdır ki küfüven eḥad

5 Nükte-i sırr-ı nefehñā çünki urur bir demi

Noḳta-i vāḥidde derc itdüñ sevād-ı a' zamı

Ya'ni kılduñ kibriyāñ ile vücūd-ı ādemi

Kāf ile nūndan yaratduñ on sekiz biñ 'ālemi

Ḳudretüñle erba'ın günde tamām oldu cesed

6 'Ālem-i kesretde vaḥdet daḥi tutmuşdur maḳarr

Birbirinde münderic şankim nevāt içre şecer

Zāhır olmamış idi ḥulḳ-ı melek hüsn-i beşer

Ol zamān kim luḫf ile bir gevhere kılduñ nazār

Zāhir ol gevherden oldı cümle eşyā lā ‘aded

7 Ey Uşūlī sırrı dāyim Hāḡ’dan özge nesne yoḡ

Dillere zikrūñ mülāyim Hāḡ’dan özge nesne yoḡ

Zāhir u bāḡında dā’im Hāḡ’dan özge nesne yoḡ

Seyyid’ūñ gönlünde dā’im Hāḡ’dan özge nesne yok

Ol faḡirūñ hem dilinde dā’im eydür yā eḡad

10

11b

Ḳaşıde-i Yārī Der-güfte ‘Aşık u ‘Āşıkān Şādīkān

mef ū lū me fā’ i lūn fe’ ū lūn

1 ‘Aşḡ āyine-i cihān-nümādur

Nezzāre-i pertev-i Ḥudādur

2 Bir dīdeye kim ol ola nāzır

Ol maḡhar-ı nūr-ı Kibriyādur

3 ‘Aşḡdur ki medār-ı āferīniş

Hem mebde’-i ḡak u hem semādur

4 ‘Aşq ile olur hizāne-i ğayb
Ol cevher-i ‘aql-ı pür-cilādur

5 Her bir ‘arec olmaz aña zāhib
‘Aşkuñ yolu mülk-i intihādur

6 Her dil gidemez o nehc-i pāke
Ol meslek-i vādi-i Hüdādur

7 Şıgmaz o yola қаtār-ı haşmet
Ol merhale-i tih-i fenādur

8 Reh-revlügi semt-i nehc-i ‘aşkuñ
Ser-menzil-i mülk-i i‘tinādur

9 Her ‘aql olamaz o yola sālİK
Ol rāh-ı meşiyet-i Hüdā’dur

10 Bārın bırağup giden o rāha

Dāmānde-i bāri ibtilādur

12a

11 Bu dil ki giye abā-yı ‘aşkı
Pūşende-i kisvet-i şafādur

12 Bir dil ki ola bürehne-i ‘aşk
Efgende-i efser ü qabādur

13 Zāhid sözi ehl-i ‘aşka her dem
Ṭāmāt-ı telāffuz-ı hevādur

14 Zāhidde ne ār ne haqīkat ‘aşk
Hep kār mecāzī-i hātādur

15 Ben hırkada buldım ‘aşkı dirse
Ol delq-i izāfet-i riyādur

16 Zāhid nice göre rüy-ı yārī
Kim muğkef-ı gam eşeri vadur

17 Zāhid ne bilür şafā-yı ‘aşkı
Mecbūr-ı nühüfte-i riyādur

18 Lev m itmesün ehl-i zevk zīrā
Mestāne-i ‘aşk-ı bī-riyādur

19 ‘Aşk ile bulam diyen ḥabībīn
Miḥrāb-ı niyāza iktidādur

20 Ṭa‘n itme mecāz-ı ‘aşka zīrā
Vādī-i ḥaḳīka reh-nümādur

12b 21 Taḥkīk ise ger o ‘aşka lāzım
Taḳlīb-i ṭarīḳ-i māsivādur

22 Bir ‘aşk ki ḥaḳīkat ola kārī
Ol dāniş-i behcet-i Ḥüdā’dur

23 Bir ‘aşk ki ola anda ‘işmet
Mensüb ḳarīn-i dil-rübādur

24 Bir ʿaşk ki yoḡdur anda cezbe
ʿAşk mıdur o şüret-i hevâdur

25 Bir ʿaşk göre ḡayâl ü evhâm
ʿAşk mıdur o ʿaşk-ı bî-nevâdur

26 Bir ʿaşk ki eylese naşîḡat
Āvîze-i ḡuş-ı ezkiyâdur

27 Bir ʿaşk ki ola anda hece
Ol ṡurfe maḡâl-i pâk edâdur

28 Mestâne-i ʿaşka ḡarşu ṡurma
Zirâ sözi nâvek-i ḡazâdur

29 Ben ʿaşk aña direm ki dâyim
Göñlüm gibi ḡâlişü'l-velâdur

30 Men mest-i ḡarâb-ı câm-ı ʿaşkam

Sulṭān-ı ğamum iṣüm ŧafādur

31 Dil kılsa n'ola nevā-yı āhı

Mestāne-i ŧu' be-i hevādur

13a

32 Mest olsa 'aceb mi ḳalb-i ŧāfım

Nūŧ itdügi hep mey-i ŧāfadur

33 Ol mi' cere kūy-ı ḳudsiyānım

Hemvāre sözüüm ki cān fedādur

34 Derviŧ nihād u faḳīr-i ' aŧḳam

Bīġāne baña hep āŧinādur

35 Yā Rab kerem u hidāyet eyle

Yārī iŧigüñde bir gedādur

36 ' Aŧḳuñdan ayırma bir dem anı

Kim ḳurbet-i luṭfuña sezādur

37 Cūd u ni' amuñia maẓhar eyle

Şāyeste-i şervet-i 'aṭādur

11

Ġazel-i Seyyid Nesimī Taḥmis-i Zā' fī

fā' i lā tūn fā' i lā tūn fā' i lā tūn fā' i lūn

1 Ey ruḥuñ nūr-ı ilāhī k'anda naqş olmuş suṭūr

'Arızuñ vechindedür İncīl u Furqān u Zebūr

Şūret-i insānda Ḥaqsın eyledüñ Ḥaḳ'dan zuhūr

Ey şaçuñ zıll-ı İlāhī viy qaşuñ Allāh u nūr

Ravzanuñ servi boyuñdur 'indi hā cennāt u ḥūr

2 Nice bir fikr ü ḥayāl bu gerdiş-i ğaddārda

Yā nice bir qālasın sevdā-yı aĝ u qarada

13b

Kimdir ol kim bu toḳuz minā[yı] böyle yārada

Fā' il-i muṭlaḳdan özge nesne yoḳdur arada

Ger sen idrāk eylemezseñ bil ki bendendür kuşūr

3 Dest-i ḳudret kendü luḫfindan düzetmiş ḥilḳatüñ

Cāme-i teşrîf-i keremnāyı kılmış hıl' atũ

Ḥayme-i genc-i ilāhîdür tılısmı tıynetũ

On sekiz biñ 'ālemũn āyīnesidür şüretũ

Kim ki ol mir' atı gördü oldu min ehli's-sürür

4 Ey gümān ü zann ile maḥcüb olan ehli-i ḥicāb

Cānib-i Ḥaḳ'dan işitmeyen ḥitāb-ı müsteḫāb

Degiliseñ gūş-ı cāñile budur şāfî cevāb

Ādemũn vechidür Allāh'ũn kitābı uş kitāb

Ey kelāmullāha münker ḥaf mina'l-lāhi'l-ğuyūr

5 Şüretũn şānında nāzil oldu çün vech-i cemîl

Biz anı seb' u'l-meşānî añladuḳ bî-kîl ü ḳāl

Şafḥa-i ḥaddũnde ḥaḫḫũn 'āşıḳa rüşen delîl

Üstüvār ider saçın innā hedeyāhü's-sebîl

Cennet anuñdur ki kıldı şol şırāt üzre 'ubūr

6 Zāhidā ger zühdle bulmaḳ dilerseñ reh-revi

Bil ḥaḳîḳatde saña hergiz naşîb olmaz sevi

14a

Diñler iseñ gūş-ı cānla saña ḥüccet-i ḳavî

Mü'minin albidür ey řāhib-dil Allāhuñ evi
Leyse mabūlü's-řalāt-i albi illā bi'l-uzūr

7 'Ayn ile 'ayn oluben ol 'aynı bu a' yānda gör
Vācib-i bi'z-zāt-ı zāhir kisvet-i insānda gör
'Āřık u ma' řūk budur řūret-i Ramānda gör
'Ayn u şın u āfa ba yāruñ cemālin anda gör
ıl tebārek yā muřavver leyse fī hā min fuūr

8 Pīr-i 'aşka inıyād it tālībā gel ekme baş
Māsivānuñ nař ile řafa-i dilden[dūr] tırāř
Ma' ni-i ümmü'l-kitābı şer ider ol göz ü āř
Küntü kenzūñ perdesinde ġāfirü'z-zūnb oldı fāř
Zāhid istiġfāra geldi her dem ider yā ġāfūr

9 Bu řifāt-ı lā-yezāli nūr-ı zātuñ 'aynıdur
'Ālem-i tevīd hem zāt-ı řifātuñ 'aynıdur
Bī-cihetdir geri ammā şeş cihānuñ 'aynıdur
'Ālimü'l-ġaybuñ vücūdı kā'inātuñ 'aynıdur
Ey řehādetden ġabersüz cā'-i nā-yevme'n-nüřūr

- 10 Gün gibi enver kıllup āfākı ol ŧems-i celī
Bu mezāhirde muḳadder nice olmuş mūncelī
14b Her ser ü pāda görünen ŧuret-i Ḥaḳ'dur belī
Ḳahr u luḳfuñ ' illeti ma' nīde vāḫiddür velī
Bilmedi ŧeyḫān bu tevḫīdi eḫadden düŧdi dūr
- 11 Ruḫlaruñ ' uŧŧāḳa olmuşdur naŧūḫ-ı nāŧıḫa
Vechūñ anı ŧerḫ ider ḫācet degildür ŧāriḫe
Sen kelāmullāhsun ḫāḫırda budur lāyiḫa
Ey ŧıfātuñ ḳul hüva'l-llāḫ viy cemālūñ fātiḫa
İŧde Furḳān işde İncİL işde Teverāt u Zebūr
- 12 **Za' fi'yā** bir pūta ŧanma bu ḫılısmı āb-ı gil
İ' tidālıle olupdur ḳār ' unŧur mu' tedil
İriŧür feyz-i ilāḫī cism ü cāna muttaŧıl
Rūḫ-ı ḳuds oldı **Nesimi'nüñ** sözi ey zinde dil
Ger Mesīḫā-veŧ dir isen yatma kim ḳalındı ŧūr

Gazel-i Nihānī Tahmīs-i ‘Abdī

fe‘ i lā tūn fe‘ i lā tūn fe‘ i lā tūn fe‘ i lūn

- 1 Dime bī-derde şaşın derdüñi Loḡmān ise de
 Bī-vefādan ḡazer it serv-i ḡırāmān ise de
 Mışrı dilden anı dūr it şeh-i Ken‘ ān ise de
 Sevme şehriḡ güzeli ger meh-i tābān ise de
 Virme hercāyiye dil mihr-i dıraḡşān ise de
- 15a 2 Ebr-i zūlfī gibi seyr-i ruḡa mā‘ il olanuñ
 Ḳavl-i aḡyāra dil ü cānile fā‘ il olanuñ
 Devr idüp meh gibi her meclisi sā‘ il olanuñ
 Saña serkeşlik idüp ḡayrıya mā‘ il olanuñ
 Geç hevāsından anuñ serv-i ḡırāmān ise de
- 3 Leyli-i zūlfine dil tıflımı Mecnūn idenüñ
 Bār olup ḡāra velī gül gibi meftūn idenüñ
 Ğonca-veş ḡayra açılup seni Mecnūn idenüñ
 Ḥār-ile hem dem olup baḡrımı pūr-ḡūn idenüñ

Güle bakma yüzine bir gül-i ḥandān ise de

- 4 Derd-i hicrān ile cāndan seni bīzār idenūñ
Rūz u şeb ney gibi sīneñ delūben zār idenūñ
Ḳalb-i maḥzūnuñı cevri le dil-efkār idenūñ
Seni bīmār idüp il derdine tīmār idenūñ
Mübtelāsı olma şaḳın āfet-i devrān ise de

- 5 Ḳalb-i ‘uşşāḳı ḥaḫ fikr-i mükedder ḳılanuñ
Būy-ı luḫfı dil-i aḡyārı mu‘aḫḫar ḳılanuñ
‘Abdi’yā cevri ni ‘uşşāḳa mükerrer ḳılanuñ
Ey Nihānī ruḫı hem şem‘i mūnevver ḳılanuñ
Olma pervānesi ger şeme-i şebistān ise de

13

15b Tevbenāme-i Müseddes Recāī Nazīre-i Veysī Efendi

fe‘i lā tūn fe‘i lā tūn fe‘i lā tūn fe‘i lūn

- 1 Ger peşimānım ezel bunca günāh itdügüme
Cürm ü ‘işyān ile bu ‘ömri tebāh itdügüme

Nefsimi zāyi‘ idüp yoğ yire āh itdügüme
Ağlarım defter-i a‘ māl-i siyāh itdügüme
Tevbe yā Rabbi ḥaṭā yolına gitdüklerüme
Bilüp itdüklerüme bilmeyüp itdüklerüme

2 Anlaruñ ḥürmetine cānile sevdi çü seni
Yağmağıl nār-ı cehennemde bu cānile teni
Yazmağıl defterüñe zümre-i ‘āşide beni
Ḳoma āvāre vü yabana ma‘āşide beni
Tevbe yā Rabbi ḥaṭā yolına gitdüklerüme
Bilüp itdüklerüme bilmeyüp itdüklerüme

3 Yā ilāhī baña şimdengirü ğaflet virme
Marazı nefsile bu ḳalbime ‘illet virme
Vaḥdetüñ şer‘ine yol vir dile keşret virme
Gideyim rāh-ı şalāḥiyete zaḥmet virme
Tevbe yā Rabbi ḥaṭā yolına gitdüklerime
Bilüp itdüklerüme bilmeyüp itdüklerüme

4 Gice tā şubḥa dek ‘aşḳuñla olanlar bīdār

16a

Şoḥbeti ḳurb-ı civāruñda ider leyl ü nehār
Anlaruñ ḥürmetine kim odur aşḥāb-ı kibār
‘ Afv ḳıl cürümü kim eylemesem istiḡfār
Tevbe yā Rabbi ḥaṭā yolına gitdüklerüme
Bilüp itdüklerüme bilmeyüp itdüklerüme

5 Ey **Recāī** ḳo bu elfāz-ı ‘ ibāretüñe gel
Eyle levḥ-i dilüñ ilḥām-ı ilāhiye maḥal
Diriseñ ḳalmaya mir ‘āt-ı zamirüñde kesel
Vird idin dilde bu beyti ki odur aşl-ı ‘ amel
Tevbe yā Rabbi ḥaṭā yolına gitdüklerüme
Bilüp itdüklerüme bilmeyüp itdüklerüme

14

Müseddes-i Şādık Merḥūm

me fā‘ī lün me fā‘ī lün me fā‘ī lün me fā‘ī lün

1 Ḥüdāyā itme ḥālī dā‘ imā dilden Şekür ismin
Gözümden dūr ḳılma pertev-i envār nūr ismin
Enīs it dem-be-dem bu ḳalb-i bī-şabra Şabūr ismin

Baňa ğayret müyesser eyle virdim kı́l Ğayūr ismin

Ya maḥv it levḥ-i ʿ işyāndan bu ʿ abd-i pür-kušūr ismin

Çıkar yā Rabbi yā esmā-yı ḥüsn adın Ğafūr ismin

2 Girelden ʿ āleme cürm-i şenāʿ atdür baňa hep kār

ʿ İbādet kı́lmağa itmez heves bu ḳalb-i nā-hemvār

İderken nādım olup bir günāha biñ kez istiĝfār

Revā mı rüz-ı maḥşerde benim ḥālim ola düşvār

16b

Ya maḥv it levḥ-i ʿ işyāndan bu ʿ abd-i pür-kušūr ismin

Çıkar yā Rabbi yā esmā-yı ḥüsn adın Ğafūr ismin

3 ʿ Ayānuñ cürmini ʿ afv eylemekdür rüz u şeb kārũ

ʿ Ayān iken zünüb ehline remz-i nām-ı Ğaffār' uñ

ʿ Uyübun setr iderken kâ 'inātın ism-i Settār' uñ

Raḥīmā geçmemek lâyıķ mı cürmünden bu ğam-ḥũaruñ

Ya maḥv it levḥ-i ʿ işyāndan bu ʿ abd-i pür-kušūr ismin

Çıkar yā Rabbi yā esmā-ı ḥüsn adın Ğafūr ismin

4 Ola ḥāşā ki vaḥdāniyyetũñ ḥaḳķında inkārım

Resũlũñ Muşţafā'ya var dil-i cânile ikrārım

Muṭābıḳken ḳamu ŧer' -ī ŧerīfe ṭavr-ı eṭvārım

Düŧer mi dūzah içre āh u zār olmaḳ benim kārım

Ya maḥv it levḥ-i ' iŧyāndan bu ' abd-i pūr-ḳuŧūr ismin

Çıḳar yā Rabbi yā esmā-ı ḥüsn adın Ğafūr ismin

5 Ḳabūl eyle du' āsın **Şādık' uñ** ŧubḥ u mesā ḥaḳḳı

Refīḳ it aña tevfiḳüñ gürüh-ı evliyā ḥaḳḳı

Resülüñ Muŧafā ile cemī' -i enbiyā ḥaḳḳı

Tevāḳḳufsuz ḳabūl-ı dergehüñ olan du' ā ḥaḳḳı

Ya maḥv it levḥ-i ' iŧyāndan bu ' abd-i pūr-ḳuŧūr ismin

Çıḳar yā Rabbi yā esmā-yı ḥüsn adın Ğafūr ismin

15

17a

Tercī' -Bend Şıdḳı Berā-yı Naŧıḥat

me fā' i lün me fā' i lün me fā' i lün me fā' i lün

1 Ğurur itme tekebbürden berī ol aña insānı

Ḥaḳāretle nazār ḳılma ŧaḳın mūr-ı Süleymān' ı

Görinen ādemīler ŧüretā gerçı ki insāndur

Nazār ḳıl cān göziyle ekŧeri ma' nide ḥayvāndur

Bu dünyānuñ beķāsı yoķ bilirsün ‘ aķıbet anı
Tutalım ki ser-ā-ser oldu [virān] ‘ ālemüñ hānı
Ķanı İskender ü Dārā ķanı Fağfūr-ı hāķānī
Kim itdi Zāl-i dünyā Rüstem ü Şām u Nerīmānı
Şavurđı bāda virdi nice evreng-i Süleymānı
Şaķın tıĝ-i ecelden hāli şanma sen bu meydānı
Ķanı Daħhāk ü Cem Nüşirevān u Arduvān ķanı
Bozulđı cümlesinüñ ‘ izzeti maħv oldu devrānı
Tekebbürlük Ĥüdā’ya yaraşur sen ādemīdensin
Vücūduñ añla ey ĝāfil ki bir ķaķre menidensin

2 Bu remzi fehm idenler şöyle bil kim ehl-i ‘ irfāndur
Nazar ķılmaz sözüm ĝuş eylemez anlar ki nādāndur
Cihānda şimdi kāmiller yatur hāk içre yeksāndur
Sürer her cāhil ü nādān şafā vü zevķ-i şādāndur
Kimi nālān kimi hayrān kimi derdile giryāndur
Kimisi kibr ü kinile şanur kendinü insāndur
Sürer bir ĝün anı ĥarca ecel zīrā ki devrāndur
Benim hayrettedür ‘ aķlım buña hāli perīşāndur
Tekebbürlük Ĥüdāya yaraşur sen ādemīdensin

17b

Vücūduñ añla ey gāfil ki bir қаtre menidensin

- 3 Nedir bu şevket ü bu ıumıurāķ ey ıālib-i dñnyā
Cihān bir pirezendür bir nazarda görünür zībā
Şoñunda zehr-i ğam nūş itdirür yoķ ķur u tāş aşlā
ıTutalım kim yimişsin bir iki ğün sükker ü ğelvā
Nice Behrāmı ğori ğör içinde ķaldı tā peydā
Yaturırız zemīn içre nice biñ Ğüsrev ü Dānā
‘Abā pūş ol gider benlik hevāsın eyle istignā
Ecel geldikde bir ğün diyesin āh eyleyüp ğayfā
Zamānuñda olursuñ nef i yoķ şāh-ı cihān ārā
Zebān-ı ğāl ile söyler bu remzi eyleyüp inşā
Tekebbürlük Ğüdā’ya yaraşur sen ādemīdensin
Vücuduñ añla ey gāfil ki bir қаtre menidensin

- 4 Zamānuñda olursuñ devletile ger şeh-i ‘ālem
İğende ğurre olma bir iki ğün oluban ğurrem
Beķāsı yoķ bilürsün ‘āķıbet var āğiretde hem
Şınup cāmı ğüm itdi ‘ibret aldı nice yüz biñ Cem
Yaturlar bī-nişān ğāk içre nice Ğüsrev ü Rüstem

Cihānda bir iki gün şād olursuñ āhiri mātem

Ṭayama lezzeti dehre soñunda soñı semdür sem

Kimi güldürse birkaç gün ider çeşmin yine pür gam

Fenāsın añuben ağlar cihānuñ her seher şebnem

Göñül virmez aña meyl eylemez ‘ākıl olan ādem

Tekebbürlük Hüdā’ya yaraşur sen ādemīdensin

Vücūduñ aña ey gāfil ki bir kaçre menidensin

5 Libāsuñ bir kefen şāhım saña tābūt olur maħmil

Gider benlik hevāsın cān u dilden eyleyüp zā’il

Hevā vü nefsi terk it olma dünyā semtine mā’il

Nidersin manşıb-ı dehri sözüm tut olma lā yu‘çal

Bu dünyā-yı deniye aldanur mı **Şıdķı’yā** kāmil

Baña pend ü naşīhat kıldı gūş itdüm bir ehl-i dil

Tekebbürlük Hüdā’yā yaraşur sen ādemīdensin

Vücūduñ aña ey gāfil ki bir kaçre menidensin

Na‘t-1 Şerîf Güfte-i Hâletî Tahmis-i Uşulî

me‘û lü me fâ‘î lü me fâ‘î lü fe‘û lün

18b

1 Pür nûr iden eşyâyı eyâ nekre vü bî-pâk

Deryâ-yı vücûduñda bu eşyâ ħar u ħâşâk

‘ Aks olmadı mir’ât-1 zamîründe nüh eflâk

Ey nûr-1 tecellî-i Ĥüdâ âyine-i pâk

Mağdûr-1 beşer mi kim ider zâtuñı idrâk

2 Āfâķa ziyâ-güster olan nûr-1 şuhûduñ

‘ İşyânını ħalkuñ giderür ħaķķa sücûduñ

‘ Uşşâķa murâd nice ‘ aķâ aldı vücûduñ

Bu ‘ âlem-i kübrâya sebep oldu vücûduñ

Şânuñda nüzûl itdi senüñ âyet-i levlâk

3 Ey cāmî‘-i ‘ ilm-i nebevî mîr-i şerî‘ at

Viy hâdi-i dergâh-1 yaķîn pîr-i țarîķat

‘ Arş oldu ser-â-perde saña cümle ħaķîķat

Pervâz idemez vaşfuña şehbâz-1 țabi‘ at

Mümkün değil olsa ne kadar çabuk ü çalāk

4 Dil mürde iken cânuñ ebed buldı demüñde

Cân zinde-i cāvid-i ferāh-nāk ğamuñda

Çadem göre hāķ oldu vücūd-ı çademüñde

Haşr eyle bizi sāye-i zīr-i ‘alemüñde

Ey pādişeh-i mülk-i beķā bā‘ iş-i eflāk

5 Dil virme cihān bāğına geçmeye fuşūli

Kim ola güvāhı biri maķşūd-ı huşūli

Bir āhile nüh çerħi geçüp gözle **Uşūlī**

Buldıķda Cenāb-ı der-i Mevlā ya vuşūli

Āşār-ı muħabbet ķomaz ey **Hāleti** ğam-nāk

17

fe‘ i lā tūn me fā‘ i lūn fe‘ i lūn

19a

1 Vāķıf-ı rāz-ı ‘ilm-i ‘ālem-i ğayb

Kāşif-i sırr-ı muşhaf-ı lā-rayb

2 Nüktedān-ı rumûz-ı mâ-evhâ
Şâh-ı   âlem maķâmı ev-ednâ

3 K ani  -i h n-ı kenz-i lâ-yefnâ
Pâdişâh-ı serir-i faķr u fenâ

4 Ya  ni sulţ n-ı enbiyâ v   mem
Sebeb-i raķmet-i ben  Âdem

5 Muşţafâ v  Muĥammed   Maĥm d
Aĥmed   M rsel   Ĥab b-i Ved d

6  ar isminde m m-i temmet var
Kıldı ĥatm-i n b vveti iş ar

7 Anı ĥalk itdi ibtidâda Ĥudâ
Enbiyâ hep tufeyl  oldu a a

8 Z hirâ ĥ time o server olur
M btedâ g h olur mu  aĥĥar olur

9 Adı ümmî vü 'âlim ü dānā
Mu'cizāt oldı ümmîligi añā

10 urş-ı mehde benān-ı far-i cihān
Elife döndi māh içinde hemān

19b 11 İki şa itdi gökdeki ayı
İki şahidle itdi da' vāyı

12 Şa idüp māhı ol benān-ı şerif
Hüsnini eyledi anuñ taz' if

13 Dü zebān oldıı için hāme
Ele almadı yazmadı nāme

14 Baş-i dīn içre ol huceste hıāl
Hāme-veş ehl-i küfr-i eyledi lāl

15 Sāyesi nola itmezise zuhūr

Zulmet-i dehre m̄ani' idi o n̄ur

16 S̄aye ŧalmaz velī o zıll-ı ilāh

Hoŧ geğer s̄ayesinde bende vü ŧāh

17 ünkü bī-s̄ayedür o n̄ur-ı H̄üdā

S̄aye-i haṭ degildür aña sezā

18 Āfitāb üzre med gibi her gāh

S̄aye-bān oldu aña ebr-i siyāh

19 H̄azreti H̄aḳḳa ol ŧifā-yı ḳulüb

Hem ḫabīb oldu hem daḫi maḫbūb

20 Oldı dürr-i yetim o ḫayr-ı ḫalef

Ḳālīb-ı ādem idi aña ŧadef

20a

21 Gördi Aḫmedde bir yed-i beyzā

Ḳodı el arḳasın yire Mūsā

22 Dilî Yūsufdan oldu çünki faşîh
Hüsni Yūsufdan olsa tañ mı melîh

23 Gelmedin ‘āleme o şāh-ı cemîl
Kulı kurbānı idi İsmā‘îl

24 Rif’atin gördi Hāzreti ‘İsā
Ümmeti olmağičün itdi du‘ā

25 Ğarğa-ı baħr-ı cūdı kevn ü mekân
Teşne-i āb-ı luṭfı Hızr-ı cihān

26 Şem‘-i ḫalvet-serāyıdur meh-i bedr
Habeşî bir kulı durur şeb-i ḳadr

27 Toğdı çün ‘āleme ol mihr-i kemāl
Secdeye vardı itdi ḳaddini dāl

28 Nūr-ı pāk-i Muḫammed ‘Arabî
Kara gün itdi nār-ı Lehîbi

29 Olmuş idi ḥadīṣ-i vaḥy-i Ḥüdā
Var idi her sözünde biñ ma‘ nā

30 Devlet anuñ ki ola añā muṭī‘
Bir anuñ gibi şāhı ide şefī‘

20b

31 Niçe medḥ eylesün añı Yaḥyā
Çünkü meddāḥıdur anuñ Mevlā

32 Şem‘-i ḥüsni sebīl-i Ḥaḳḳa delīl
Oldı pervāne añā Cebrā’īl

33 Ḥāk-i dergāhı tāk-ı çerḥ-i laṭīf
Şeb-i mi‘ rācı rüz-ı ‘ıyd-i şerif

34 Kimde kim ola ‘aşḳ-ı Rabbānī
‘Āḳıbet cezbesi çeker anı

35 Kim ki şıdḳ ile rāh-ı ‘aşḳa gider

Kendüyi vaşl-i yāre lāyık ider

36 Kimde kim ola nūr u fażl u kemāl

İrişür menziline mihr mişāl

37 Bir gice hem çü turre-i cānān

Çaralar giydi Ka‘be gibi hemān

38 Ehl-i ‘aşka virürdi vecd ile hāl

Hūbluğ çehresinde hāl mişāl

39 Ol şeb-i qadr ü ol zamān-ı güzīn

Olmuş idi sevād-ı dīde-i dīn

40 Pertev-i māh oldı āb-ı hayāt

21a

Aña tārik-i leyl idi zulumāt

41 Şevkle cümle şābit ü seyyār

Hūb-ı gāfletden oldılar bīdār

- 42 Gice tāriki tāze sünbülidi
Gökde her biri encümüñ gülidi
- 43 Ehl-i ‘aşka virürdi vecdle hāl
Hübluq çehresinde hāl mişāl
- 44 Meger olmışdı ol ābü’l-ihsān
Hāne-i ümmühānide mihmān
- 45 Berq-i hātıf gibi ale’t-ta‘cıl
Bir Buraq ile geldi Cebrā’ıl
- 46 Qıldı yüz biñ tevāzu‘ ile niğāh
Didi luḡfile yā nebiyyallāh
- 47 Haq Te‘ālā saña selām itdi
Da‘vet-i hāş luḡ-i ‘ām itdi
- 48 Gel süvār ol Buraq’a devlet ile
Varalum emr-i Haqqa Hazret ile

49 Gel buyur saña ideyin hizmet
Hizmetün oldu cânıma minnet

21b 50 Bâreka 'l-lâh zihî habîb-i cemîl
Faḥr ider hizmet ile Cebrâ 'îl

51 Sözüni ol melek idince tamâm
Haḫḫa şükr eyledi o faḥr-ı enâm

52 Şevketile Burâḫ'a oldu süvâr
Ḳıldı şevḫile 'azm-i cânib-i yâr

53 Ṭâyir-i sidre ya'ni Cebrâ 'îl
Oldı ol şem' -i bezm dîne delîl

54 Ḳıldı tayy-ı mekân anuñla burâḫ
Nitekim 'aşḫ ile dil-i 'uşşâḫ

55 Eyleyüp Haḫḫı maḫşad-ı aḫşâ

Menzili oldu mescid-i akşā

56 İzzetile o muḳtedā-yı enām

Oldı ervāḥ-ı enbiyāya imām

57 Ṭurdu ervāḥ yollarında ḳamu

Cennet açıldı vü yapıldı ṭamu

58 Ol meh-i bedr-i *leyletü 'l-isrā*

Virdi āyine-yi sipihre zīyā

59 Gögi ol şems-i ḳudret eyledi cāy

Ṭoldı envār ile o şırça sarāy

60 Felegi atı izi eyledi zeyn

22a

Māh ile oldu ṭābıḳa 'l-na' leyn

61 Ḳadr-i a' lāy ile o zāt-ı kerīm

Oldı tāc-ı sipihre dürr-i yetīm

62 Encüm olup cemāline müştāk

Ṭutdılar her biri yolında ırāk

63   İzzet idüp aña sipihr-i berīn

Egilüp arşusunda öpdi zemīn

64 Varıcağ ol Resūl-i mülk ü melek

Biri birine girdi erğ-i felek

65 Hürmet itdi görünce aña semā

Ṭurı geldi yerinden itdi du  ā

66 Vardı evvel ki göge virdi selām

amer eksükligin diledi temām

67 Kātib-i erğe irdi ün ol nūr

Yazdı göñlini eyledi mesrūr

68 Gördi ol şems-i dīni ünkü   ayān

Yire aldı defini zühre hemān

- 69 Utanup āfitāb-ı ʿālem tāb
Yüzine burc-ı hāki kıldı niķāb
- 70 Gökde Merriḥ hayrete batdı
22b Kılıcın ŧeb-i niyāmına ķatdı
- 71 Açdı ol nūr-ı pāke ķunki gözin
Müşteri ayağına sürdi yüzün
- 72 Nūr kesb itdi oldı müşkil ḥāl
Ķararup ķalmıŧ idi gökde zuḥāl
- 73 Ķurs-i eflākdan geķüp ol ān
ʿArŧa toğrıldı tır gibi hemān
- 74 ʿArŧ-ı aʿlāya bağdı sürdi safā
Didi *Sübḥāne rabbiye ʿl-ā ʿalā*
- 75 Sidreye irdi ol kerem kānı

Çeldi raḥmet yeli gibi añı

76 Gördi kim ḳurb-i Ḥazrete irdi

Peyk-i Ḥaḳḳa Burak'ını sürdi

77 Ḳodı Cibrīli Sidrede ol ān

Oldı iḳlīm-i lā-mekāna revān

78 Yüzini ferṣ idüp aña refref

Buldı anuñ yüzi şuyına şeref

79 Zikri yollarda ismi a'zamdı

Fikri ol zāt-ı pāk-i ekremdi

80 Gitdi Mevlā'ya 'arş-ı a'lādan

23a

Geçdi hep ma'adāyı Mevlā'dan

81 Oldı mā-taḥt-ı 'ālem-i fānī

Ber-ṭaraf itdi mülk-i imkānı

82 Kaldı cümle maḳām-ı ʿ illiyyīn

İrdi Hāḳ zāt-ı züʿl-celāle yaḳīn

83 Kāb-ı ḳavseyn ʿ ālemine Resūl

Ṭurfetüʿl-ʿ ayn içinde buldı vuşul

84 Nitekim zıkr-i zakirān-ı cihān

Hāḳḳa irişdi bir nefesde hemān

85 Yücedür gāyetile ḳurb u vişāl

İrmez aña kemend-i fikr ü ḳayāl

86 Ol maḳāma varup Ḥabībuʿllāh

Gördi kim leyse fiʿl-vücūd-ı siyāh

87 Kendü varlığı anda oldı ʿ adem

Var olan Ḥazreti Hāḳ idi o dem

88 Oldı nūr-ı tecellīye lāyık

Gördi maʿ şūḳ ʿ aşık-ı şādık

- 89 Aña^ç arz eyledi cemâlini Hâk
Nûr-ı dîdâra oldı müstağrak
- 90 Gördi bu lu^çfi Hâk Te^ç âlâdan
Diledi ümmetini Mevlâdan
- 23b

91 Virdi Hâkka du^ç â gibi ol ân
Geldi mânend-i rahmet-i rahmân

92 Bunca yıllık yola o şems-i cihân
Vardığı geldüğü bir oldı hemân

93 Hî^ñ-i vaşl-ı muhabbet ü müştâk
Az olur ^çömri gibi çün ^çuşşâk

94 Didi bu mâcerâyı aşhâba
Açdı rahmet kapısın aḥbâba

95 Bu beşâret haberleriyle o dem

Kıldı Şiddīki gül gibi hürrem

96 Şāh-i Kevneyne çünki itdi nazar

Nūr-ı Haq ile tıdı ‘ayn-ı ‘Ömer

97 Keşf-i rāz eyleyince fahr-i cihān

Şādımān oldı Hāzreti ‘Oşmān

98 Vākıf oldı bu gizli rāza ‘Ali

Anda öğrendi ‘ilm-i lem yezeli

99 Açdılar hamd zü’l-celāle dehen

‘Āyişe Fāṭma Hüseyn ü Hasan

100 *Ezhar ü ’d-dinü yenbitühü lenā*

24a

Žā’if Allāhu ecrum ḥusnā

101 Rūz-ı maḥşerde yā Resūlallāh

Eyle **Yahyā’ya** avnini hem-rāh

102 Ol za'îfi kapuñdan eyleme dūr
Ayağ altında koma nite ki mūr

103 Elini al Hüdâ'ya ışmarla
Ol Şeh-i Kibriyâ'ya ışmarla

18

mef' ū lū me fā' i lūn fe ū lūn

1 Cūř eyledi tā ki baħr-i bī-ħad
Emvâcı zuhūra geldi bī' ad

2 Ol cūřa sebep hevâ-yı maħbūb
Maħbūb-ı cemāl-i zāt-ı Aħmed

3 Sūbħâneke dirdi sırrı anuñ
Olmamış iken âdem eb ced

4 Çarħuñ o ki' ömri ħařılıdur
Anuñ içün itdi devr-i mūmted

5 Müştāk durur maḳām-ı Maḥmūd
Gerçi aña Yeşrib oldu merḳad

6 ‘Ālem işigi gedāsı iken
Faḥr eyledi faḳr ile Muḥammed

24b

7 Ervāḥ-ı mücerred ebr-i himmet
Ol ḳurbe ki irerdi mücerred

8 ‘Ayn-ı aḫad idi Aḫmed iy cān
Olmasa arada mīm-i imkān

9 Ey gevheri baḥr-i lā-mekānuñ
Viy cevheri kān-ı lā-mekānuñ

10 Gelmedi vücūda senden evvel
Ger āḫir ise n’ola zemānuñ

11 Cismüñ n’ola ibn-i Ādem ise

Ebdür kamu cānlara revānuñ

12 Çetrüñ dü-cihāna şıǵmaz iken

Ebr olduǵı turfe sāyebānuñ

13 Merkeḅ saña ol Buraǵ durur kim

Bir na‘ li mehidür āsumānuñ

14 Olursa ‘ aceb mi Ḳāb-ı Ḳavseyn

Himmet oǵın atıcaǵ nişānuñ

15 Maḥkūm ide cümle şehriyārı

Ḥükm itse ğulām-ı ḥānedānuñ

16 Sulṭān-ı sarāy-ı sırr-ı tevḥīd

Sālār-ı ğürūh-ı ehl-i tecrīd

25a

17 İy Sidre boyuña sāye tūbā

Ḥāk-i ḳademüñ behişt-i a‘ lā

18 Hüsünüle müzeyyen ehl-i şūret

Hulķuñla müşerref ehl-i ma' nā

19 Zeyn itdi risāletüñ cemālin

Meşşāta-i *lā-beniyyi ba' di*

20 Ol yirde ki sen Burak'ı sürdüñ

Düşmişdi gile hımār-ı ' İsā

21 Çün dāmenüñi ķomadı elden

Nūr olsa ' aceb mi dest-i Mūsā

22 Ebrūlaruñuñ kerāmetidür

Olduğı şikeste Tāk-ı Kisrā

23 Yā Rab ne misāfir idüñ olduñ

Mihmān-ı ebete ' inde Rabbi

24 İy şāhib-i vaķt-i lī-ma' allāh

Yok sırruña Hāķdan özge āgāh

25 Hāk-i ademũñ ne tũtiyādur
Cān gōzi anuñla rũšenādur

26 Ey tezkire-i risāletũñden
Bir rua‘ peyām-ı enbiyādur

25b 27 Viy memleket-i vilāyetũñden
Bir bua‘ maām-ı evliyādur

28 Dīnũñ amu dīne gālib oldı
ũn nuret-i Hā saña livādur

29 Bu ‘ izzeti saña hıl‘ at itdi
Anuñ ki ridāsı Kibriyādur

30 ‘ İzzet saña hıl‘ at olmuş iken
Cismüne abā neũn ‘ abādur

31 Her albe kim ire hāli eyler

‘ Aşkuñ ‘ acabā ne kīmyādur

32 Hüsünüñden irer bahā cihāna

Maqşūd tapuñ cihān bahāne

33 Ey şahid-i bezm-i *Leyl-i İsrā*

Na‘ linüñe ferş ‘ arş-ı a‘ lā

34 Görmedi cihānda hazretüñe

Gerdün-i hezār dīde-i hem-tā

35 Sen bedr-i temāmı kimse görmez

Gözlerde egerçi var bu sevdā

36 Vaşfuñda ‘ uqūl ‘ ācīz oldı

‘ İlmüñde cehül qalb-i dānā

26a

37 Deryālara göre kef gibidür

Keffüñe göre bu heft-deryā

38 Ger şahne-i şer' üñ olmasaydı
Her şehre tolardı zılm ü ğavġā

39 ' İrfānda kıamudan aķdem olduñ
Tapuñ n'ola dirse *mā-'arafnā*

40 Āyīne-i vech-i Rabb-i ' ālem
Mecmū' a-i fażl-i āl-i Ādem

41 Ey ' ilme medīne ħilme menba'
' İrfāna ħazīne luġfa mecma'

42 Ħüsñüñ gibi āfitāb-ı tābān
Görmedi cihānda ' ayn-ı maġla'

43 Ser çeşmesin enbiyāya tañ mı
Ger çeşme ola elüñde ışba'

44 Eṭvāruñ ile cihān müşerref
Envāruñ ile cinān muraşsa'

45 Hāḡ saña mizāc eylemişdür
Luṭf u keremi ḡılup mülemma^ç

46 Ey iki cihāna raḡmet olan
Oldı keremün ḡamuya maṭma^ç

26b 47 Ol dem ki cihāna ṭola ḡayret
Olmaya ^ç uṣāta senden eṣfa^ç

48 Meddāḡ durur ṭapuña Fettāḡ
Ḥamdī nedür ola saña meddāḡ

49 Feyyāz-ı kelām-i nefis-i insān
Fettāḡ-ı kilīd-i genc-i ^ç irfān

50 Zātuñ bilemez beṣer meger kim
Olmaya ḡicāb rūḡ-ı hayvān

51 Sen ṣāhidisin o meclisün kim

Dāvūd nebidür anda hoş-ḥ̄ān

52 Hāḡ ṭapuñı eyle ḥ̄azıḡ itdi

Kim senden umar şifāyı Loḡmān

53 Düşmen ciġerün kebāb itdūñ

Bezmüñde çü nāṭıḡ oldı biryān

54 Vaşfuñ ne ḡadar beyān olınsa

Z̄ātuñda ‘ayān hezār çendān

55 Bir baḡr durur fezā‘ ilüñ kim

Ne ḡad bulınur aña ne pāyān

19

mef ū lü me fā‘ i lün fe‘ ū lün

27a

1 Ey ḡüsrev-i taḡtgāh-ı ma‘ nā

Oldı süḡanuñ penāh-ı ma‘ nā

- 2 Erbāb-ı ma' ārifüñ medārı
Meydān-ı fāziletüñ süvārı
- 3 Hāmeñ şeh-i mülket-i Habeşdür
Ebrū-ı sūtūra vehme keşdür
- 4 Nazmuñ ki kelām-ı mu' teberdür
Şeh beyt-i қаşıde-i hünerdür
- 5 Tab' uñdaki her nikāt-ı mergüb
Mir'at ile 'aks-i şüret-i hüb
- 6 Şan' atla қомуş o tab' -ı pür kār
Bir şīşe-i tenge bunca ezhār
- 7 Ey bā' is-i zindegī-i şādī
Sermāye-i kār hoş nihādī
- 8 Feryād sipihr-i hīle gerden
Şad dād cihān-ı pür-kederden

9 Ey zāl-i sefīd mūy-ı dil-ḥūn

Seyyāre-i şad firīb-i efsūn

10 Ey āfet-i hem-demān-ı dil-şād

Hicrān-ı meyāne-i dü hem-zād

27b

11 Ey şūre-dih-i dil ü süveydā

Pākī merak-i zebūn u şeydā

12 Ey çerḥ nedir bu derd-i bī-bāk

Mānende-i tiz-çarḥ-ı ḥakkāk

13 Gūyā ki güher tırāş iden sen

Şad laḥt-ı ciger ḥırāş ider sen

14 Ehl-i dile bī-emānlıḡ itdūñ

Yaḥşī ü yaḥşī yamānlıḡ itdūñ

15 Olursun eyā sipihr-i bedḥū

Sührâb görünce añâ dârû

16 Bir gerdiş ile idersin ĩcâd

Vaşl-1 Hüsrev ü helâk-1 Ferhâd

17 Urmağda derûna zaħm-1 câvid

Biñ tîr ile ĥâr püşt-i ĥurşîd

18 Bir câh-1 Şegâd-1 pür füsûnsun

Farķuñ o ķadar ki ser-nigûnsun

19 Her rûzda her şeb-i siyehde

Erbâb-1 recâya her nigeħde

20 Biñ şekl-i ġarîb gösterürsün

Şad-rûy-1 müĥîb gösterürsün

28a

21 Taşvîr keşân-1 Çîn ü Maçin

Üstâd-1 an u zemân-1 pîşin

22 Resmüñde çok eyleyüp tekâpü

Âhîri yazmışlar esb-i cādü

23 Feryād elüñden ey siyeh-dil

Ey zālîm-i bî-bahâne atîl

24 Bahtımla ki yek dil ü zebānsın

Bir kāse-i siyāh bî-emānsın

25 Oldı yine bu nigün piyāle

Baht-ı siyehümle dāğ u lāle

26 Kem bahtluğı bir āh gördüm

Piřtānuñı kim siyāh gördüm

27 Baht-ı siyehümnden alsa vāye

Hep pertev-i mihr olurdu sāye

28 Olmış yine baht-ı rü siyāhı

Bî-gāne-i şehr-i āsiyābı

29 Feryād zebūn-ı baht-ı sahtum
Efsūs ki zīr-i dest-i bahtum

30 Bahtım bu kadar egerçi kemdür
Eflākde māye-i sitemdür

28b 31 Emn olsa 'aceb mi destgāhum
Var na' t-ı Nebī gibi penāhum

32 Ey naqş-ı nigīn-i āferīnīş
Şad berg-i gül-i beyāz-ı bīnīş

33 Ey pertev-i āfitāb-ı pīşin
Tūfān-ı tecellī-i nuḥustin

34 Ey nüşha-ı evvel-i mü'ellif
Ey muşhaf-ı bā-ḥatt-ı muşannif

35 Ey gonca gül-i riyāz-ı Yeşrib

Hürşid ü meh-i diyâr-ı mağrib

36 Şāhen-şeh-i taht-ı kün-fe-kāndur

Peygamber-i āhirü 'z-zamāndur

37 İ' cāz-ı direfş-i dīn-i sermed

Sultān-ı peyāंबरān Muḥammed

38 Hem evvel-i evvel-i bidāyet

Hem āḥir-i āḥir-i nihāyet

39 Şeh beyt-i kaşīde-hāy-ı üstād

Evvel-i ḥiref ḥurūf-ı icād

40 Yazmış o vücūd-ı pāki kātib

Bismi 'llah-i şafḥa-ı merātib

29a

41 Der 'uhde-i dest-i feyzi dirhem

Hep bahşış-i Kālender-i 'ālem

42 Ey mihr çerāğasın cihānuñ
Kim seyr-i cemālin itdük anuñ

43 Eyyām-ı zamān-ı ʿıyd-ı ekber
Ey ʿahd-i qadīm-i hāk-ber-ser

44 Sübhāna ʾllāhi nedür o merqad
Qurbān-ı esāsı ʿömr-i sermed

45 Allāh Allāh nedür o menzil
Ādāb o cāygehde bir dil

46 Pür-nür o qadar o meşhed-i pāk
Maḥsūsdur anda ʿaql u idrāk

47 Pür-nür o müşebbek-i keşīde
Çün perde-i ʿankebūt-ı dīde

48 Her lemʿası şad çerāğ olurdı
Hırşīde fitil-i dāğ olurdı

49 Hāk-i haremi bulaydı kâviş
Şad mihr-i münir ide terâviş

50 Çarub kişi turre siyle nâhid
Hâr u haşidur şu'â'-ı hurşid

29b

51 Cibril-i emîn-i genc-i Baḥḥâ
Ferrâş-ı deri dem-i Mesihâ

52 Yâ Rabbi be-nâzenin-i kurbet
Yâ Rabbi be-şâhid-i nübüvvet

53 Yâ Rabbi be-maḥremân-ı âgâh
Ser-ḥayli muḥarribân-ı dergâh

54 'Aşkınla dil-i zebânedâr it
Derdünle derünümü bahâr it

55 Dil şâhid-i 'aşkından ḥaceldür

Ol ʿaşkı ki āb-ı rŭy-ı dildŭr

56 Olsun yine nār-ı ʿaşk-ı mevlāh

Raḥşāni-yi baḥş-ı meşʿ al-i āh

57 Yaḳsun yine nār-ı ʿaşk-ı serkeş

Ḥırmen-i ḥırmen gönŭlde āteş

58 Dil şifte-i ḥāl-i şāhid-i ʿaşk

Şan anda mŭrīd-i mŭrşid-i ʿaşk

59 Keşf eyle cihāna gizli rāzum

Yā Rabbi ḥaḳīkat it mecāzum

60 Sīlizen-i rŭy-i neng ũ ārām

Ser-tābe ḳadem gŭnāh-kārem

30a

61 Cŭrm ile gönŭl ki āşinādur

Mānende-i kāh u kehrŭbādur

62 Dil tîr-i rızâña âhen oldı
‘İşyânuma tevbe çevşen oldı

63 Ey Hâlık-ı her-çi hest tevbe
Oldım katı hüd-perest tevbe

64 Nefs ile yeter bu şirket-i râh
Rû-gerdânım[u] ne‘üzübi ’llâh

65 Ey ‘aşk gönül gibi harâb ol
Ser-mâye-i kâr-ı ıştırâb ol

66 Ey hâne harâb bâreka ’llâh
İtdüñ dili çâh-ı Nahşeb-i âh

67 ‘Aşka bu kadar hurşid-i tâki
Bu şûr u deñlü cûş-ı tâki

68 Ey ‘aşk eyâ cihân-ı gavgâ
Şalduñ deniyâya şûr-ı ferdâ

69 Yetmez mi idi bu deñlü miñnet
Ne kayd idi başuma muñabbet

70 Bir şũh-ı cihāna düşdi göñlüm
Bir āfet-i cāna düşdi göñlüm

30b

71 Bir nīm-nigāhınuñ ħarābı
Şad memleket-i Efrāsiyābı

72 Bir nīm-nigāh ideydi mihre
Encüm gibi baħş ola sipihre

73 Seyre çıksa olur idi peydā
Pīş-i niğehinde biñ temāşā

74 Her gūşe-i çeşm-i çāre-sāzı
Düz dīde nigāh-ı dil-nevāzı

75 Ser-māye-i hesti-i emānem

Ta' viz-i hayāt-ı hırz-ı cānem

76 Ey lücce-i hüsni mevc-der-mevc

Hurşid-i cemāli evc-der-evc

77 Bahtum beni eyledi fer-ā-müş

Feryāduma olmadı felek güş

78 Ğam-h̄ārum olup bu baht-ı vārūn

Seng-i ser-i rāhum oldu gerdūn

79 Ğurbānuñ olam esir-i aşkam

Raḥm eyle ki germ-i sir-i aşkam

80 Raḥm eyle zebūn-ı āh-ı serdem

Zānū-zede-i t̄ariḳ-i derdem

31a

81 İnşāf inşāf ey Hudā-rāy

T̄iflī vü tecelli-i ser-ā-pāy

82 Mümkin midür ey niyâz-ı düşmen

Dil-dâde-i ‘aşkuñ olmayam ben

83 Yazmış dil-i zârı dest-i kudret

Târih-i velâyet-i muhabbet

84 Güftâra gelüp o la‘l-i cân hîz

Baħr-ı ‘adem oldı mevc-engîz

85 Nâz ile ki eyleye tekellüm

Āgūşa çeker anı tebessüm

86 Pür cünbüş olunca zaħme-i nâz

Sâz-ı sühan oldı nağme-perdâz

87 Ey ‘aşkum ile olan hem āgūş

Efsâne-i ‘aşkı kıl fer-â-müş

88 Vaşşâf-ı sühanver-i hünersin

Ferdüsi-i Enver-i gühersin

89 Vaşf eyle o zāt-ı kām-kārı
Ol Hâtem-i Bermekî tebārı

90 Ol mertebe vaşfin eyle Şîrîn
Hâmeñ[e] olsun be-şân-ı taḥsîn

31b

91 Dānende-i imtizāc-ı ta‘ bîr
Eflâṭun-ı dürüst-i tedbîr

92 Peyvendger-i ḥurûf u ma‘ nâ
Ṭarḥ efken-i destgâh-ı inşâ

93 Reşk-âver-i ḥâṭır-ı şifâyî
Üstâd-ı süḥan ‘ Alî Rızâyî

94 Ey ‘ uḳde-güşâ-yı dāniş vedîd
Ey naḳş-ı nigâh-ı levḥ-i ḥurşîd

95 Ey şâh-süvâr-ı nüktedânî

Efser baħiř-i ser-i ma'ānī

96 **Tıflī** ki řapuñda řakerüñdür

Bir bende-i kemter-i derüñdür

20

mef' ū lü me fā' ī lü me fā' ī lü fe' ū lün

1 Ey şadr-niçin-i şarem-i şurb-ı ilāhī

Teřrīfine levlāk ser-ā-perde-i řāhī

2 Maħbüb-ı Hüdā Aħmed-i Muħtār ki olmuş

Biñ cān ile fermānberi tā māh-ı zi-māhī

3 Maħkūm řeh-i emrine maħlūk-ı dü 'ālem

Dergāh-ı 'uřāt-ı ümemüñ cāy-ı penāhı

4 řultān-ı risālet şeh-i eyvān-ı nübüvvet

32a

Kim olmuş ezel her dü cihān mülħaķ-ı cāhı

5 Mişbâh-ı firûzân-ı hidâyet ki Hâk itmiş
Pervâne-i mişkât-ı ruḥı mihr ile mâhı

6 Ol seyyid-i ‘âlem sened-i ‘âlemiyānuñ
Derbân u der-i ‘izzetinüñ çarḥ ola râhı

7 Ol neyyir-i raḥmet o meh-i burc-i yaḳînüñ
Şerḥ eyleyemez vaşfinı Cibrîl kemâhı

8 ̇ılmış o şehün micmere gerdân-ı tarâvet
Gisûlarnuñ her ḥamı bir nûr-ı siyâhı

9 Bostân-ı ledün gülşen-i ‘irfân-ı ḥaḳîḳat
Kim oldı yenâbî‘-i füyüzât miyâhı

10 Cibrîl-i Emîn peyk-i cenîbetkeş-i ‘azmi
Ervâḥ-ı muḳaddes şaf-ı rezminde sipâhı

11 Yektâ idügin eyledi işbât vücûdı
Olsa dü cihânda nola kevneyn güvâhı

32b

12 Aḥkām-ı şerī' at ile her tã' ati âmir

Fermân-ı nübüvvet ile her münkeri nâhî

13 Hâk-i derinüñ sâ'ili şâhib-ser ü sāmân

Red-kerde-i dergâhı dü ' âlemde tebâhî

14 Geldükçe tavâfa harem-i kûyını ervâh

Hem-vâre çeker sürme ğubâr-ı ser-i râhı

15 Şimşir-i şerī' atle ider hükmini icrâ

Bilmez ne fesân ne meded-i seng-i ferâhî

16 Cân atsa dem-â-dem yiridür kûyına ümmet

Elbette çeker kâhiri ya kendüye gâhî

17 Dergâhına rû-mâle varan ehl-i kemâlün

Hurşid ola şermende-i envâr-ı cebâhî

18 Tefsir idemez muşhaf-ı evşâf-ı cemiyün

Cān u dil-i şad kâdı vü keşşâf ola şâhî

19 Bî-cān olanuñ bâdiye-i meḥmedetinde
Her dil ola ḳabrinde ki her sebz-i giyâhî

20 Deryâ-ı şenâsında bulunmaz bün ü sâhil
Ġavvâs-ı hıred eyleyemez anda şinâhî

21 Şefḳatle ‘uşât-ı ümemi ‘afv idüp eyler
Maḥşerde de ğarḳ-ı ni‘am-ı nâ-mütenâhî

22 Elbetde anuñ bedriḳa-i ‘afvına muḥtâc
Her ğafletile güm-şüde-i râh menâhî

23 Tâb-ı teb-i mihriyle derûn sūḥtegānuñ
Ḳandîl-i ser-i ḥâki ola şu‘le-i âhı

24 Sînemde ‘ayân dâĝ-ı ğam-ı ğuşşa-ğüdâzı

33a

Cānumda nihân şevḳ-i rūḥ ḥavşla ğâhî

- 25 Tek lāyık olaydum yetişür iki cihānda
İksīr-i sa‘ ādet baña bir nīm nigāhı
- 26 Şāhā belini bār-ı haṭā бүkdi **Nażım’üñ**
Bī-ṭāḳat olup ḥam-zededür ḳadd-i dü-tāhı
- 27 Şermende-i ‘ afv eyle yine merḥametüñden
Gerçi yetişür şerm ü ḥayā aña gümāhı
- 28 Redd itme meded sā’il-i bāb-ı keremüñden
Ḳıl muğtenem-i cūduñ o tā dīde-i ḳāhı
- 29 Ḥāk-der-i cūduñda işin eyleyen altun
Nāz eyleye tāc-ı ser-i ḥurşīde külāhı
- 30 ‘ Arz itdi yine ḥālını bu na‘ t ile şimdi
Luṭf ü keremüñden nola itse şıla-ḥāhı
- 31 Ḥün girye-i ‘ acz ile ider ḳāk-i girībān
Vaşf-ı şıfatuñda ḳalem alsa ele gāhı

32 Tā ehl-i dilüñ midḥat-i zāt u şıfatuñda
Teslīm ü taḥıyyātuñ ola zīb-i şifāhī

33 Zencir-i meşā'ible ola bend ü giriftār
Ḥaḳ düşmenüñi sicn-i 'ademde ide çāhī

21

mef ū lü fā' i lā tü me fā' i lü fā' i lün

33b 1 Eş'ār-ı dil-keş ile bu mecmu' a güyyā
Baḥr-i sefīd-i ma' nīde işler sefīnedür

2 Ḥüsn-i cevāhir-i süḥan-ı rüḥ-ı baḥş ile
Bir 'ārifüñ yanında leb-ā-leb defīnedür

fe' i lā tūn e' i lā tūn fe' i lūn

1 Herkesi görmege yoğdur hācet

Bilmege 'ārif ile nādānı

2 Göricek mecmu' asın zāhir olur

Herkesin mertebe-i 'irfānı

fe' i lā tūn fe' i lā tūn fe' i lūn

1 Bağr-i 'irfānda işbu mecmu' a

Oldı t̄āliblere sef̄ine mişāl

2 Kıymet olsun mı evvel sef̄ine kim

Ola dürr ü güherle māl-ā-māl

fe' i lā tūn fe' i lā tūn fe' i lā tūn fe' i lun

1 Saña ey şāh-ı resūl uymayanuñ bitmez işi

Bū *Leheb* gibi anuñ *Tebbet* olur serzenişi

Ayağūñ toprağına yüz sürenūñ kutlı başı

Çün toğup tutdı cihān yüzini hüsnuñ güneşi

Kim ola sevmeye bu vechle sen māh-veşi

34a

2 Eşk kimi yerlere akmaz yire geçsün dür ise

Uymayan şer' ine nefsuñ kulıdur ger hür ise

İrişür saña kimūñ ' aşk ile qalbi pür ise

Sen emire kul olan her ne kadar müdbir ise

Bende-i muqbil olur mişl-i Bilāl-i Hābeşī

3 Qāmetūñ bükdi qadūñ sidrenūñ ey gonca dehen

Şüphesiz bedr-i ruhuñ şems ü kamerden rüşen

Hüb idi Yūsuf-ı Ken' ānı sen andan ahsen

Türk ü Kürd ü ' Acem ü Hindi bilür bunu ki sen

Hāşimisin ' Arabisin Medenisin Qureşī

4 Mağdemünle n'ola şād olsa şehā kevn ü mekân
K'oldı āfāka vücūduñ sebeb-i emn ü emān
Berğ-i şemşīrūñ ile yandı şalīb ü evşān
Barmağūñdan ağıdup āb-ı revān-bağşı revān
Niçe yüz biñ kişiden def' idisersin 'atşı

5 Zīr-i pāyuñda kodı nüh felegi Rabb-i hūlak
Vechi var sürse yüzün pāyuña hūrşid ü şafağ
Halk-ı eşyāya sebeb oldı vücūduñ muṭlak
Din-i hikmetde bişürdi çü senūñ sevgūñi Hāk
Cebre'ıl olsa n'ola maṭbaḥūññ hime-keşi

34b

6 Korkudup nār ile halkı gehi firdevsi öge
Ümmete havf u recādañ ğaraızı hişşe dege
Şer' i icrāda o şeh bağmadı paşa vü bege
Yirdeki da' veti fevt ola gidem diyü göge
Belūñe bağladı ol nūr-ı bilā-sāyi taşı

7 Yüz süren hāk-i der-i devletūñe server olur

Nazaruñ seng-i siyāha doğına gevher olur

Cündüñe vaqt-i ğazā cünne der-i Hıyber olur

Üzülür ‘ırķı Ebū-Cehl gibi ebter olur

Sen Ebu ‘l-Ķāsım ile her ki iderse güreşi

8 Kef-i mu‘ciz eđerüñ nuşka getürdi ħaceri

İki řakķ eyledi engüşt-i řerifüñ ħameri

Mu‘cizeñ mürde-yi ħayy itdi yüritdi şeceri

Sensin ol püşt ü penāh-ı melek ü ins ü perī

Enbiyānuñ güzeli sevgilisi ħüb u ħořı

9 ‘Andelīb itdi çü Ħak Rūĥ-ı Emīni gülüñe

Cenneti n’ola fedā itse řafī fülfulüñe

Bez̄l ider **Nālī** ħabül olsa revānuñ yoluña

Ve ‘d-duĥā virdi ki *ve ‘l-leyl* oķurum sünbülüñe

Rūřeni virdi budur *küllü ğadātin ve ‘ařī*

35a

10 Güli ruĥuñ řevķine nergis göz olup süsen ħāř

Şinesin pāreleyüp oldı ħaranfil-i kalāř

Yasemen zanbaķ olup ‘ařķuñ ile şöhre vü fāř

Lāle beñzer ki gül-i rūyuña indirmedi baş

Ruḥ-ı Hindū gibi yandı kararup içi taş

11 Dutma ‘aşkından anuñ var ise ger şad miñenüñ

Vir anuñ yolına kim eyleme cān ile maluñ

Bū Cehil gibi şaķın serkeş olup yakma tenüñ

Kesilür başın ayaķda görünür her ki senüñ

Yüzün izüñe sürüp koymaz ayaĝuña baş

Ḳıṭ‘a

25

mef ūlü me fā ĩ lü me fā ĩ lü fe ū lün

1 Beyhūde teselsülde degil nāle-i bülbül

Dīvāne-i envār-ı ruḥ-ı Muştafa’vīdür

2 Feyz-i ‘ıraq-ı mazharı olmaĝile gül-i āl

Baķdıķca şalāt-āver-i nūr-ı nebevidür

fā' i lā tūn fā' i lā tūn fā' i lâ tūn fā' i lūn

- 1 Şeb degil āyīne-yi nūr-ı Hüdāsın haq bu kim
Senden oldu şūret-i ma' nā vücūduñ mażharı
- 2 Şeb degil gencīne-i rāz-ı ezelsin kim cihān
Sende buldı gevher-i pāk-i nübūvvet perveri
- 3 Ol mükerrerem gevher-i pākīze kim şun' -ı Hüdā
Eylemiş zātın heyūlā-yı taşavvurdan berī
- 35b
- 4 Aşl-ı hikmet lūbb-i ma' nā sırr-ı kudret nūr-ı Haq
Rūh-ı Ādem nūr-ı ' ālem hādi-i ins ü perī
- 5 Aḥmed-i mürsel nebiyyi 'r-raḥme faḥru 'l-enbiyā
Māye-baḥş-ı ser-firāzı āb-ı rüy-ı serveri
- 6 Ol ḥuceste ḥān 'e zād-ı Haq ki yümni maqḍemi
İtdi Beytü 'l-Ka' beyi ' arş-ı berinūñ hem-seri

7 Muhterem mevlūd-ı ʿālī ʿādr u sāmī rütbe kim

Oldılar hūr u melek hizmet-güzār-ı māderi

8 Görmemişdür daḡi çeşm-i ümmehāt-ı erbaʿa

Ādemide böyle mevlūd-ı ferīşteh manzārı

9 Hem gül-āb-ı luḡf-ı nüzhetle muḡammer tıyneti

Hem fūrūʿ-ı hūsn ü behcetle münevver peykeri

10 Tabʿ-ı şāfī çeşme-i tesnīm-i şıdkuñ menbaʿı

Meşreb-i pākīzesi huld-ı şafānuñ kevşeri

11 Nūr-ı şadı zāt-ı maʿnī şūretüñ āyīnesi

Sırr-ı nuḡkı ʿilm-i taḡkīḡ u yaḡīnūñ maşdarı

12 Hūsn ü hulkı rūy u raḡm ü şefḡatüñ pīrāyesi

Luḡf-ı ḡabʿı kīmīyā-ı rifḡ ḡilmūñ cevheri

13 Çekmemişdür böyle bir naḡş-ı bedīʿ-ı bī-mişāl

36a

Olalı ism-i muşavvir ādemūñ şūret-geri

14 Ol şeref-genc̄ine gevher kim vücūd-ı pākīdür

Hāşıl-ı ser-māye-i hūrşīd ü mäh u müşteri

15 Gelmeye dünyāya zīver ol vücūd-ı rūzigār

‘Aql-ı k̄aşır devr-i gerdūnı şanurdı serseri

16 Eyledükde ‘izz ile şahn-ı vücūd-ı cilve-gāh

Şūret-i eşnāmdan maḥv oldı naqş-ı Āzeri

17 Āb-ı rüy-ı ‘izzetinden şerm idüp nār-ı Mecūs

İtdi perde çehre-i per-tābına ḥākūsteri

18 Tarḥ idince kaşır-ı gerdūn pāye-i qādrin qazā

Tāk-ı Kisrānuñ o dem zīr-i zemīn oldı yeri

19 Şerḥ olunmaz mu‘cizāt-ı maqḍemi tā ḥaşre dek

Yazsa vaşfinda eger ḥāmem hezārān defteri

- 20 Hem ne addimdür benim kim vaşfına cür'et idem
Ol Őehenřāh-ı li' ömrüñ taht ü levlāk-efseri
- 21 Hıdmet-i medħ u Őenāsında kuřūrüm fehm idüp
Lāyık oldur kim idem dergāhına 'özü āverī
- 22 Dest-i endīřem irişse dāmen-i ta' rīfine
Gevher-i nazmum bulurdı rütbe-i vālā-teri
- 23 ādir olmazdı bu deñlü medħine **Cevrī** eger
36b ab' inuñ feyz-i ilāhī olmasaydı yāveri
- 24 Tā řeb-i mevlūd ide māh-ı rebī' u 'l-evveli
Pür-zıyā andīl-i sīm-endūd-ı çerħ-i çerberi
- 25 Ola miřkāt-ı taħıyyātında miřbāħ-ı řalāt
Tā řabāħ-ı ھاřra dek ol reşk-i çerāğ ħāveri

fā' i lā tūn fā' i lā tūn fā' i lā tūn fā' i lūn

- 1 Budur āyin-i ' Arab bir qavmūn olsa serveri
 Az olur kim qabri ūzre bende āzād olmaya
 Sen ki faqr-i mürselīn-i seyyidü 'l-kevneynsin
 Hāşa Allah qabrūne yüzün süren āzād olmaya
 Yā Resūla 'llah eşigüñdür penāh-ı ehl-i dīn
 Hāq-i pāyüñdür senüñ çünkim şefī' -ü 'l-müznibīn

- 2 Sensin o taht-ı risāletde ser-efrāz-ı güzīn
 Kim saña kıldı ' aṭā Hāq tāc-ı levlāki hemīn
 İns ü cāna zād-ı pāküñdür şeh-i şāhib-güzīn
 Oqunur dībāce-i hūsnünde ḥatmü 'l-mürselīn
 Yā Resūla 'llah işigüñdür penāh-ı ehl-i dīn
 Hāq-i pāyüñdür senüñ çünkim şefī' ü 'l-müznibīn

- 3 Kılmadan dest-i qazā tıḡi ḥavāle cānıma
 İrmedin tır-i ḥavādiş sine-i sūzānıma
 İrmedin ḥār-ı muḡaylān-ı ecel dāmānıma

37a

Şad hezārān şükr kim irdüm der-i sulţānıma

Yā Resūla ʾllah işigüñdür penāh-ı ehl-i dīn

Ĥāk-i pāyüñdür senüñ çüñkim şefīʿü ʾl-müznibīn

4 Bir ġarībim mazhar-i luţf-ı firāvān it beni

Pāy-māl-i ġuşşayım mesrūr-ı şadān it beni

Teşne-dil em zezem-i vaşluñla reyyān it beni

Bir iken ġün Kaʿbe-i kūyuñda mihmān it beni

Yā Resūla ʾl-lāh işigüñdür penāh-ı ehl-i dīn

Ĥāk-i pāyüñdür senüñ çüñkim şefīʿü ʾl-müznibīn

5 Ben ne ĥākım devlet-i vaşluñ temennā eyleyem

Āsitān-ı ravza-i kūyuña meʾvā eyleyem

Bu yeter kim eşigüñ ger ger temāşā eyleyem

Dīdemi kuĥl-i ġubār ile mücellā eyleyem

Yā Resūla ʾl-lāh işigüñdür penāh-ı ehl-i dīn

Ĥāk-i pāyüñdür senüñ çüñkim şefīʿü ʾl-müznibīn

6 Enbiyā vü aşfiyā ālāyınuñ sulţānısın

Cümlenüñ ser-tācısın luţf-ı mürüvvet kānısın

Rûz-ı maḥşer ehl-i ʿiṣyānuñ ümîd-i cānısın

ʿĀli-i dermāndenüñ hem derdinüñ dermānısın

37b

Yā Resūla ʾl-lāh işigüñdür penāh-ı ehl-i dīn

Hāk-i pāyüñdür senüñ çünkim şefīʿ ü ʾl-müznibīn

38b

28⁴³

1 Yā men yerā mā fi ʾz-zamīri ve yesmāʿ

Ente ʾl-muʿ adde li külli mā-yetāvaḳā⁴⁴

2 Yā men yürcī li ʾş-şedā ʾidi küllihā

Yā men ileyhi ʾl-müşekki ve ʾl-müfezza⁴⁵

3 Yā men ḥazā ʾini rızḳahū kavle kün

Ümmetin fe inne ʾl-ḥayr ʿ inde icma⁴⁶

4 Mā-lī sū ʾ-i faḳrī ileyke vesīlete

Fe bālen fetekāde ileyke faḳri idfa⁴⁷

5 Mā-lī sivā ḳar ʿ i libābeke ḥīne

⁴³ Mecmûada 38a ve 39a varakları boştur. 38b varağında ise farklı bir yazı biçimi ile Arapça bu manzume yer almaktadır. Manzumenin Türkçe karşılığı verilmiştir.

⁴⁴ (Ey gönlümden geçeni bilen, duyan olan her şey sana aittir.)

⁴⁵ (Ey yakınılan ve korkulan, zorlukların tümünde yalvarılan.)

⁴⁶ (Ey rızık hazinelerini ol sözüyle olan, emin olun ki hayır birlik olmaktadır.)

⁴⁷ (Sana ulaşırken acziyetimden başka neyim var? Fakirliğimi sana bildiriyorum sen ver.)

Vele'in ʔaradte fe eyyi bābi ekra⁴⁸

6 Femeni'l-lezī üd^c ü ehtefu bīsmihi

İn kāne fağlike^c an fađiriñ yemna^c u⁴⁹

7 Hāşa'l-mecdi en tađnaʔa^c āşiyen

El-fazlu eczel ve'l-mevāhibī evsa^c 50

8 Bi'z-zille ʔad vāfeytu bābike^c ālimen

İnne'z-züel^c inde bābike yenfa^c 51

9 Veca^c at mu^c temedī^c aleyke tevekkülen

Ve be-saʔtu keffī sā'ilen ettefarru^c 52

10 Fe bī-ħađđi men ağbebte ve be-^c aştehu

Vācebte ve^c avđa men bihi^c yeteşeffa^c 53

11 İc^c al lenā min külli đarike muğricen

Ve luğfa binā yā men ileyhi'l-mürce^c 54

12 Şümme eş-şalātü^c ala'n-nebiyyi ve ālihi

⁴⁸ (Eğer sen kovarsan hangi kapıyı çalayım? Senden başka kimin kapısına gideyim?)

⁴⁹ (Eğer senin fazlın bu fākirden alıkonursa o zaman kime yalvarayım?)

⁵⁰ (Senin yüceliğinin dışında ümitsizliğe mi kapılayım? Senin faziletin her daim boldur.)

⁵¹ (Günahlarımdan sıkılarak senin huzuruna geldim. Günahlar ancak senin huzurunda silinir.)

⁵² (Sana güvendim, sana inandım. Avucumu sana açtım, senden istedim.)

⁵³ (Gönderdiğin hakkım olana razıyım. Eğer bir engel varsa da senden başka kim şefaatçi olabilir.)

⁵⁴ (Ey istenileni veren! Sen bize ihsan buyur. Her darlıktan, sıkıntıdan beni kurtar.)

me fā^ᶜ i lün me fā^ᶜ i lün

1 Muḥibbī çār-ı yārim ben

Vücūdum şadr yed-i şiddīk

2 ᶜ Ömürdür çeşmimüñ cānı

Degilse olayım zındīk

3 Ğarāzla seven ᶜ Osmān'ı

Ḥüdādan bulmasın tevfiḳ

4 Yezīd İbni Yezīd olsun

ᶜ Alī'yi eyleyen tefriḳ

5 Oқuyan diñleyen yazan

Raḥimle yārlıḡa ḡanī

⁵⁵ (Salat ve selam yaratılmışların en şerefli olan, yaratılmışlara şefaathçi olan Nebi'ye olsun.)

39b

Der Na‘t-1 Şerîf Güfte-i Emîr Sulţan

fā‘ i lâ tün fā‘ i lâ tün fā‘ i lün

- 1 Şükr Hüdāvend ki der ibtidā
Zer raķam şun‘ mer’āben nükte rā
Bir varaķ gül benü pesd nehbā
Şalli ‘alā seyyidinā’l-Muştafā⁵⁶
- 2 Bāz gül ü sebze nümūdend rūy
Āb-1 revān geşt ber eţrāf cūy
Būy-1 rebāhın çü şenīdi be gūy
Şalli ‘alā seyyidina’l-Muştafā⁵⁷
- 3 Gül çü bir efrūzat-1 ze ‘ arz çerāĝ
Bir ciĝer-i lāle keşīdend dāĝ
Nāle-i ķumru be-gūlistān-1 bāĝ

⁵⁶ (Öncelikle Allah’a şükürler olsun
Bana bunu nasip ettiĝi için
Seher gül yapraĝına yazar ki
Peygamber Efendimize selam ve salat olsun)

⁵⁷ (Yine güller açtı, yeşillikler yeşerdi
Her yerde akarsu ve ırmaklar akar
Hoş kokular alınca söyle ki
Peygamber Efendimize selam ve salat olsun)

Şalli ‘alā seyyidina’l-Muştafā⁵⁸

4 Hâce-i Vālī-i Hayru’l-Enām

Ahmed-i Muhtâr ‘Aleyhi’s-selâm

Şād-ken ân rûh be gû ibn-i kelâm

Şalli ‘alā seyyidina’l-Muştafā⁵⁹

5 Rûz-ı ezel hâme-i şüret güşâ

Bahr-ı ‘alâ-ı zer-i kam inmâ

Ey dil-i âşüfte gecâ-yı beyâ

Şalli ‘alā seyyidina’l-Muştafā⁶⁰

6 Hâme der-ân gönca-ı hûnın küfr

Der ğam-ı tîmâr u Hüseyin ü Hasan

Na‘ra zenân bülbül-i bencüşenin

Şalli ‘alā seyyidina’l-Muştafā⁶¹

⁵⁸ (Cihanı aydınlatan bir mum gibidir gül
Ciğere çekilen bir yaradır lale
Kuşun bağdaki çiçeklere feryadıdır
Peygamber Efendimize selam ve salat olsun)

⁵⁹ (Halkın rağbet ettiği akıl, veli, hoca
Ahmet Muhtar Allah’ın selamı üzerine olsun
Bu kelamı da dile getirerek ruhunu şad eyle
Peygamber Efendimize selam ve salat olsun)

⁶⁰ (Ahiret günü yüzümüzü güldüren
Denizin dibindeki altın gibi istenen
Ey gönül perişan nerede isen gel
Peygamber Efendimize selam ve salat olsun)

40a 7 Ād-ı ma^ç şüm-ı şeh-i bā-vefā
Nağdini ādem-i āl-i ^ç abā
Haber be-gū ez ser ü şıdķ u şafā
Şalli ^ç alā seyyidina 'l-Muştafā⁶²

8 Bākr u Şādık düşe muhterem
Dām-ı sa^ç ādet cihān-ı kerem
Ez ser-i ihlāş be gūdem bedem
Şalli ^ç alā seyyidina 'l-Muştafā⁶³

9 Mūsa Kāzım şeh-i ^ç āl-i cenāb
Şem^ç -i Hüdā hāce-i yevmi 'l-hesab
Ez reh-i taḥķīķ be-gū in cevāp
Şalli ^ç alā seyyidina 'l-Muştafā⁶⁴

⁶¹ (Herkes o kanlı kâfirlik goncasında
Hasan ve Hüseyin'i tedavi etme telaşında
Bin defa coşup bağırın bülbül gibi
Peygamber Efendimize selam ve salat olsun)

⁶² (Adı masum ola vefalının
İnsanlık görecektir Efendimizin ailesinden
Güzel haberler mutluluk ve güven
Peygamber Efendimize selam ve salat olsun)

⁶³ (Bekir ve Sadık iki saygın padişah
Kerem dünyasının mutluluk damı
Ahlakı ve öğütü söyle arada bir
Peygamber Efendimize selam ve salat olsun)

⁶⁴ (Musa Kazım yüce şahımız
Hesap gününün efendisi Rabbimin mumu)

10 Ey ki hac rif'atine āmed heves
Ravza-i sultān-ı Hōrasānet bes
Dürr-i heş ez şadef-i ber-āver nefes
Şalli 'alā seyyidina 'l-Muştafā⁶⁵

11 Mihr-i taqīdür dil ü cān menest
Hubb-ı naqī rūḥ-ı revān menest
Her nefes in vird-i zebān menest
Şalli 'alā seyyidina 'l-Muştafā⁶⁶

12 Düş-ı berrin t̄arem-i nilüferi
Zühre bāşad gūne zebān āveri
Güft be rūḥ Hüsni ü 'Askeri
Şalli 'alā seyyidina 'l-Muştafā⁶⁷

Soruştur ve ver bu cevabı

Peygamber Efendimize selam ve salat olsun)

⁶⁵ (Ey Hacca gitmeye heves eden

Horasan Sultanının vaizi

Onun yolunda sadakatle nefes al

Peygamber Efendimize selam ve salat olsun)

⁶⁶ (Sevgisi benim yüreğimde ve canımdadır

Sevgisi benim zihnimde ve ruhumdadır

Her nefeste bu benim dilimdedir

Peygamber Efendimize selam ve salat olsun)

⁶⁷ (Hayal toğrağının dam nilüferi

Yüzlerce farklı şekilde dile getirirsin

Hüseyn'in ruhuna and olsun ki

Peygamber Efendimize selam ve salat olsun)

40b 13 Mehde-i hādī bedir-i ābdır ğayb
Beşkened in şīşe-i nāmūs reyb
Na‘ ra bera ur ki fikārist ‘ ayb
Şalli ‘ alā seyyidina ‘l-Muştafā⁶⁸

14 H̄asret ü efsūs ki ‘ ömri müdām
Riḳat-ı feşed kışşa şāhı tamām
H̄atm kün in kışşa be-gū ve ‘s-selām
Şalli ‘ alā seyyidina ‘l-Muştafā⁶⁹

31

Na‘ t-ı Şerif Güfte-i Nazım Çelebi

fā‘ i lā tün fā‘ i lā tün fā‘ i lā tün fā‘ i lün

1 Āfitāb-ı subḥ-i mā evḥā Ḥabīb-i Kibriyā
Māhitāb-ı şām-ı ev ednā Ḥabīb-i Kibriyā

⁶⁸ (Mehdi Hadi kayboldu
Bu “Reyb” namusu canımı kırar
Bağırdı, bu ayıp bir düşüncedir
Peygamber Efendimize selam ve salat olsun)

⁶⁹ (Ne yazık ve hayıf ki bir ömür boyu
Gitti, şahlık hikâyesi bitmedi
Kainat sevgilisi, gece ziyafetinin mumu
Peygamber Efendimize selam ve salat olsun)

2 Cevher-i kül t̄ab-i s̄uz-i mihrinũ pervānesi
Şem' -i bezm-i leyletũ 'l isrā Ḥabīb-i Kibriyā

3 'Aql-ı evvel kayd-bend-i 'aşkınuñ dīvānesi
Nāzenin-i Ḥazret-i Mevlā Resũl-i Kibriyā

4 Ve 'd-ḍuḥā vaşf-ı güli ve 'l-leyli şerḥ-i sünbũli
Bāğ bes ravza-i Ṭāhā-ı Resũl-i Kibriyā

5 Bũlbũl-i levlāk *zāti lĩ ma' a 'llāh lā-yedeyni*
Bezm-i ḳurba ṭũti-i gũyā Resũl-i Kibriyā

6 Şıdḳ u 'adl u ḥilm ü 'ilm-i zātına mazḥar olup
Viridi gũnin şerif-i Ḥaḳḳā Resũl-i Kibriyā

7 Çār-yār-ı bā-şafādur hem-demi kāşānesi
Şāḥibũ 'l-mi' rāc Mevlānā Ḥabīb-i Kibriyā

41a

8 Ebru-ı iḳbālinũñ māh-ı felek ḥasretkeşi

Bedr-i t̄abān-ı cihān ārā Ḥabīb-i Kibriyā

9 Ḡisu-ı iclālinūñ mihr-i m̄nevver ſānesi

Neyyir-i raḥſān-ı b̄-hem-tā Ḥabīb-i Kibriyā

10 Bezmgāh-ı sāġar-ı ‘aſkı dil-i uſſākdur

Neſr baḥſ-ı ‘āſıķ-ı ſeydā Ḥabīb-i Kibriyā

11 Ḳalb-i ‘ārifdür ſerāb-ı ſevķinūñ ḥumḥānesi

S̄ine çāk her dil-i dānā Ḥabīb-i Kibriyā

12 Kāse-ı in‘āmınūñ ſāh-ı gedā dil teſnesi

Mest-i ‘aſkı Hızrile ‘İsā Ḥabīb-i Kibriyā

13 Bāde-ı iḥsānıñ ins ü melek mestānesi

Ŗadr-ı bezm-ı ſūret-i ma‘nā Ḥabīb-i Kibriyā

14 Cūybār-ı cūdunūñ māh-ı m̄nevver kūrresi

Teſnesi dūnyā vü māfihā Ḥabīb-i Kibriyā

- 15 Mihr-i enver çeşme sār-ı luḡfunuñ peymānesi
Feyz-i bāb-ı ʿālem-i bālī Ḥabīb-i Kibriyā
- 16 Ẓulzüm-i esrār u ḥikmetdedür ḡudret-i şadef *
Kān-ı gūne gevher-i yektā Ḥabīb-i Kibriyā
- 17 Genc-i ʿirfān-ı kemālūñ gevher-i yek dānesi
Baḡr-i zāda lūli-yi lālā Ḥabīb-i Kibriyā
- 18 Ḥilʿat-ārā-yı laʿmirūñ nāmdār-ı işṭifā
Faḡr-i dūnyā mefḡar-ı ʿuḡbā Ḥabīb-i Kibriyā
- 41b** 19 Taḡtgāh-ı ʿarş-ı aʿlā mesned-i şāhānesi
Zīb-i şadr-ı be-şerb-i baḡḡā Ḥabīb-i Kibriyā
- 20 Kuḡl-i māzāḡuʿl-başar maḡşuş-ı çeşm-i akḡalī
Ḥākpāy-i sürme-i ḡūrā Ḥabīb-i Kibriyā
- 21 İns ü cānuñ maḡlabı aʿlā olan cānānesi
Kāʿināt maḡşad-ı aḡşā Ḥabīb-i Kibriyā

22 İsterim ma‘ zūr ola evzā‘ -ı küstāhānesi

Bakma noqşan-ı **Nazīm’ā** yā Ḥabīb-i Kibriyā

32

Na‘t-ı Şerīf Güfte-i Nazīm Çelebi

me fā ‘ī lün me fā ‘ī lün me fā ‘ī lün me fā ‘ī lün

1 Günāhum ḥadden efzūn oldı ğāyet yā Resū ’lallāh

Ki hiçbir vechile yoqdur nihāyet yā Resū ’lallāh

Bu cürmile iki luḫfuñ birinden kesmem ümīdim

Ḥüdādan mağfıret senden şefā‘ at yā Resū ’lallāh

2 Yoğiken ‘ālem ü ādem muḥaqqāq yā Resū ’lallāh

Sen olmuştun Ḥabīb-i Ekrem-i Ḥaḫ yā Resū ’lallāh

Ne devletdür ḫabūl itseñ ḫul olmaḫ yā Resū ’lallāh

‘Usāta çünki ferdā sensin eşfaḫ yā Resū ’lallāh

Saña ḫaldı benimde kārım ancaḫ yā Resū ’lallāh

3 Sipihr-i ḫurbe zātuñ oldı ḫurşīd-i cihān-ārā

Senüñ zîr-i niganüñdür bütün dünyâ vü mâfîhâ

Bu kâra kimde vardur kuvvet-i kudret ki bî-pervâ

Sen itdün âsumânda mâh-ı bedre eyleyüp imâ

Benân-ı mu' cizâtuñla iki şaqq yâ Resû'lallâh

42a

4 Cemâlün mihr-i kudret mâh-ı rahmet cebhe-i şâfuñ

Vücûduñ maṭla' -ı envâr-ı ' adl ü dâd ü âşâfuñ

Olup ins ü melek biñ cāñile meddâḥ u vaşşâtuñ

Şabâḥ u şâm dâ'im inseler tâ-ḥaşr evşâfuñ

Degil mümkün sitâyiş saña elyaḡ yâ Resû'l-allâh

5 Cemâli zât-ı bedrün rüşen itdi şâm-ı seheri

Ẓiyâ-ı berḡ-i şer' üñ yaḡdı ḥâşâk-ı şer ü şürî

Münevver eyledi şem' -ı cemâlün beyt-ı ma' mûrı

' Aceb mi pertev-i ḥüsni pür itse ' âlem-i nûrı

Fürûḡ-ı nûr-ı Ḥaḡ'dan oldı müştâḡ yâ Resû'lallâh

6 Derûnuñ baḡr-i bî-ḡa' r u kenâr-ı şefḡat-ı rahmet

Vücûduñ gevher-i pâk-ı muḥîṭ-ı kudret-ı ḥikmet

Seni Ḥaḡ eylemişiken felek-rân ḡulzüm-ı fıṭrat

Sen olmuşduñ livāyend-i firāz-ı keşti-i hilkat

Daħi nā-būd idi bu heft zevrak yā Resū 'lallāh

7 Zuhūra gelmeden ketm-i 'ademden hilkat-i 'ālem

Sirişte olmadan zībā hayır-ı tıynet-i ādem

Sücūd itmezden ol ādeme hayl-i melālūñ hem

Daħi maħfūz iken levh ü kalem olmuş idi ol dem

Vücūd-ı kāmilūñ mevcūd-ı muṭlaq yā Resū 'lallāh

42b

8 Şafī' -i 'āşiyānsun 'ācizānuñ eyleme maḥzūn

Şefīk-i ümmetānsun eyle luṭfuñla bizi memnūn

Olup şehrah-ı 'aşkuñda senūñçün 'āşık-ı Mecnūn

Görenler kehkeşān şandı olunca gerden-i gerdūn

Kemend-i derd-i 'aşkuñla muṭavviq yā Resū 'lallāh

9 Şebāngāh-ı cihān-ı nūr-ı teşrifūñle itdūñ zeyn

Göze çekmek ğubār-ı āsitanuñ oldu farzū 'l- 'ayn

Ḥüdā zāt-ı şerifūñ eylemişken ḥüsrev-i kevineyn

Sen olmuşken ḥüdāvend-i serir-i kişver-i dāreyn

'Ademdeydi bu nüh çetr-i mu'allaq yā Resū 'lallāh

10 Şeh-i 'arş-âsitânsun kurb-1 Hağ cāy-1 qarāruñdur
Ebū Bekr ü 'Ömer 'Oşmān ü Haydar çār-yāruñdur
Ümem rāyāt-1 şer' üñde sipāh-1 bī-şümāruñdur
Melekler ğāşiye-dāruñ felekler reh-güzāruñdur
Seniñçündür bu mevcūdāt şiddik yā Resū'l-allāh

11 Hıdivv-i lā-mekānsun zātuña 'arş-1 evvelin pāye
Zemīn ü āsumāna hükmi-şer' üñ virdi pīrāye
Ġubār-1 dergehüñ iksīr-i devlet hağ-1 dünyāya
Niçe şerh eylesün evşāfuñı 'ağl-1 tünük-māye
Kitāb-1 midhatüñ bir metn-i muğlağ yā Resū'lallāh

43a

12 Bu bāzār-1 fenāda dāğ-1 derdüñdür benim südüm
Vücūdum hağ olaldan hağca-i 'aşquñda mevcūdum
Cenābuñ eylemişken mazhar-1 levlāke ma' būdum
Ne haddimdür seni ta' rīf idem ben līk mağşūdum
Bulam tā haşr evşāfuñla revnağ yā Resū'lallāh

13 Nihāl-i gülşen-i ihlāşdan kopdı bu gül deste

Eger ʔarf-1 kelām-1 medhūne olursa şāyeste
Kerem senden ʔabūl it eyleme reddile dem-beste
Ümīd oldur ki maḥşerde **Nazīm-1** zār u dil ḥaste
Ola zīr-i livāna ol da mülḥaḥ yā Resū 'lallāh

33

Der Na' t-1 Şerīf Güfte-i Haylī Efendi Merḥūm

fe' i lā tūn fe' i lā tūn fe' i lā tūn fe' i lūn

1 Vechi var teşne-i āb-1 keremūñ olsa cihān
Ki yüzūñ şuyına ḥalk̄ oldı senūñ kevn ü mekān

2 Bildi çün ḥilḳatine bā' iş olan zātuñdur
Oldı ser-geşte o şevḳıla sipihr-i gerdān

3 Sensin ol nūr-1 Ḥudā kim iki ednā zerreñ
Biri māh oldı cihāne biri mihr-i raḥşān

4 Sensin ol şem' -i şebistān-1 Ḥudā kim Cibrīl
Oldı pervāne-şifat şevḳūñile raḥş-künān

5 O meh-i burc-ı şerefün ki şeb-i mevlûdun
‘İyd ü nevrûz gibi kıldı cihâni şādān

43b

6 Odur ol şeb ki cihān buldı ziyā nūruñdan
Dağı gün toğmadan ey mihr-i sipihr-i ‘irfān

7 Odur ol şeb ki olup kalb-i eḥibbā ma‘mūr
Tāk-ı Kısra dil-i a‘dā gibi oldu vīrān

8 Odur ol şeb ki olup nūr-ı cemālin peydā
Dīdeden eyledi āteş-gede-i küfri nihān

9 Odur ol şeb ki virüp dehre vücūduñ revnaķ
Kıldı dünyā yüzini reşk-i behişt-i rıdvān

10 Nice reşk eylesün cennet o şeb dünyāya
Ki senüñ kūyuña ‘azm eyledi ḥūr u ğilmān

11 Bir ‘aceb zelzele şaldı kademüñ ‘āleme kim

Ser-nigün oldı şanemler yıkılup zîr-i muğân

12 Görüp ol hâleti ammâ ki niçe müşrikler

Cehlile eylediler haqquña çok zann ü gümân

13 Āyet-i rahmet-i Haqq olduđuña münkir olup

Küfri ezber okudı niçe ‘adū-yı nādān

14 Gördigüm bilmediler halk-ı zamāne qadrüñ

Seni bildirmek için indi zemīne Qur‘ān

15 Sensin ol fāris-i meydān-ı nübüvvet ki kaçan

Haqq Resül olduđuña istedi a‘dā bürhān

16 Māha parmağla işāret kıilup itdi zāhir

44a

‘Arsa-ı mu‘cizede şan‘at-ı gūy u çevgān

17 Göricek şa‘şā‘a-ı mihr-i kefi pür-tābuñ

Sīne-çāk itdi o şeb şevqile māh-ı tābān

18 Gösterüp devr-i kamerde niçe yüzden i'câz
Eyledüñ gün gibi 'âlemlere haq dîni 'ayân

19 Mazhar-ı mevhibe-i nûr-ı Hudâ'dur zâtıñ
Cümle eşyâya olursañ ne 'aceb feyz-resân

20 Olduğücün 'araq-ı cebhe-i pür-tâbundan
Haşre dek gülleri oldı bu cihānuñ şādān

21 Çeşm-i nergisde degüldür kıtarāt-ı şebnem
Güle bu luḫfi görüp oldı hasedden giryān

22 Bâ-hüşuş ol şeb-i mi'c rāc o dem-i vuşlat kim
Varmaz ol rütbeğe zīrā ki 'uḫûl-ı insān

23 Haddi yok kınkı birin şerḫ idem ol mu'cizenüñ
Vire mi kıatre-yi nāçiz ğınā-ı 'ummān

24 Seni medḫ itmege yok bende kemāl-i kıudret
Eyledim haqq-ı edāda bilürüm çok noḫşān

- 25 alma eksikligüme sen benüm ey bedr-i münîr
Çünkü yokdur kerem ü lufuña add ü pâyan
- 26 Çâr-yâruñ dai vafında girüp meydâne
44b Esb-i ab‘ a dilerüm eyleyem irâ-ı ‘inân
- 27 âdir olduça n’ola anları da med itsem
Virdiler er‘ üne zîrâ ki niçe revna u ân
- 28 Yâr-gâruñ olan ol azreti iddîk-i ‘âtî
N’ola oldıysa adâat ile güzîn arân
- 29 Cümleden evvel idüp dînüñi tadî ü abûl
ıd-ı pâkî aña oldu sebab-i istisân
- 30 Ma‘den-i ‘adl ü kerâmet ‘Ömer-i fâruuñ
Devr-i ‘adlinde cihân bulmuşıdi emn ü emân
- 31 Yed-i tûlâsını gör kim niçe günlük yoldan

D̄ide-yi ayşere bir demde irişdürdi ziyān

32 Menba^ç -i ^ç ilm ü hayā Hazret-i Zü'n-nüreynüñ

şöyle naşş olmişidi levh-i dilinde ur'ān

33 Mülk-i şer^ç ünde virüp ā^ç ide-yi d̄ine niřām

ıldı ādābile tertīb-i kelām-ı Sübhān

34 Ne kerāmet ne velāyet ne řecā^ç atdür kim

ıfl iken ejderi āk itdi o şir-i ğarrān

35 Kişver-i şer^ç -i řerifüñde beyān-ı d̄ine

Anlar olmişlaridi pādiřchim ār erkān

36 Bu adar uvvet ü udretle yine her birisi

45a

Bendedür Hazretüñe anlara sensin sultān

37 Ey Resülü'ş-şaşaleyn ey meh-i bedr-i kevneyn

Sensin ol eřref-i maħlūk u Ğabīb-i Raħmān

- 38 Dürr-i yektâ ise de yerlere geçsün ol baş
Ki senüñ ‘ aşkuñ ile olmaya her dem ğaltân
- 39 Rûḥ-ı şānî ise de odlara yansun ol ten
Ki revân eylemeye yoluña yüz şevķile cân
- 40 Ben ne ḥâkim ki seni medḥ idem ey gevher-i pāk
Ġarażum ḥālîmi ‘ arz eylemedür saña hemân
- 41 Benem ol bâdeye peymâ-ı beyâbân-ı heves
Benem ol sâkin-i peygûle-i dâru’l-‘ işyân
- 42 Ki ne ser menzil-i maḳşûda irişdi rāḥım
Ne qarâr itmege bir kûşeden oldı imkân
- 43 Bezm-i ‘ âlemde dilim olmadı çıķa ḥālî
Heves-i lâzime-i ‘ ıyş u țarabdan bir ân
- 44 Her kaçan vaķt-i namâz olsa țomaz kim irişe
Dem-be-dem nağme-i ney gûşuma gülbāng-ı ezan

- 45 Āb-dest almağa varmaz elim ammā göñlüm
Şu gibi olmadadır kūy-ı ḥarābāta revān
- 46 Oldı ma‘lūm namāza ne ḳadar yüz yudıgum
Rūz-ı şavm eyledigim kārı da tutdum pinhān
- 45b
- 47 Hırşım ol deñlü kim eyyām-ı şıyām irdükde
Bir dilim nān görünür baña hilāl-i Ramazān
- 48 Eylesem destime şimdengirü peymāne ṭolu
İtsem inşāfa gelüp cānile ‘ahd ü peymān
- 49 Derd-i ser ḥāşıl idüp isterem ol demde ṭabīb
Dilerim tā ki diye derdüñe meydür dermān
- 50 Ayağım meygede yolunda elimde sāğar
Dilde yoḳ zerre ḳadar ḥavf-ı şırāṭ u mizān
- 51 Nic’olur keffe-i mizāna ḳonursa a‘ melüm

Bezm-i ʿiṣyānda o nūṣ eylediğim raṭl-ı girān

52 Ben ne ḥāletle koyam kendümi ümmet yerine

Ḳuluñam diyem eyā pādişeh-i sidre mekān

53 Ḳılmadum sünnetüñüñ biñde birisin icrā

İtmedüm hergiz itāʿ at ne ki Ḳılduñ fermān

54 Göricek bunca hevā vü hevesi başımda

İttifāḳ eyleyüp ıṣlāḥuma zühhād-ı zamān

55 Müşkülüñ var ise ḥall eyleyelim gel diseler

Gelmez illā dilime ʿuḳde-i zülf-i ḥübān

56 Heves-i mūy-ı miyān ile bütān-ı dehrüñ

Tār-ı zühd ü ʿamelüm gerçi degildür mesbān

57 Bir ḳılan rişte-i ümmīdimün ammā ki yine

Ne ḳadar ḳılsa keşākeş ḳıramaz ʿālemiyān

- 46a 58 Yine kaç eyleyem ümmidimi luş-ı Haktan
Ki senün gibi şefi im var eyā řāh-ı cihān
- 59 İtmedüm şimdiye dek gerçi ki zıkr ü tesbīh
Bāri şimdengirü na tun ideyim vird-i zebān
- 60 Dergehünde umarım tā ki geçe maqbüle
Yazıla nāme-i a mālime āhir unvān
- 61 Benim ol āciz ü bī-kes ki ayagun tozuna
Eli boş geldim ümid eyleyü luş u ihsān
- 62 Bir yeşil yaprağa mālİK degilüm dünyāda
Ki saña lāyık olalı gül-i gülzār-ı cihān
- 63 Degilüm nesneye kadir getirem şazretüne
Aña kadir idüm ancak ki getürdim imān
- 64 şazretünden senün ey hāfız-ı dīn-i ümmet
řoñ nefesde dilerim añı be-ħaķķ-ı Yezdān

65 Bizi tenhâ qomayup hıfz idesin imānım
Melekü 'l-mevt gelüp qaşd idicek almağa cān

66 Tuymaya cān-ı za' ifim sekerāt-ı mevti
Olayım nūş idicek cām-ı memātı sekrān

67 Ola şol nesne ki 'āşilere yārın düşvār
Añı Hıyālî kuluña kıl keremünden āsān

34

46b

Der Na' t-ı Şerif Güfte-i Nazım Çelebi

me fā 'i lün me fā 'i lün me fā 'i lün me fā 'i lün

1 Şehensāh-ı dü 'ālem Seyyid-i dünyā vü māfihā
Şeh-i evreng-i Yesrib pādīşāh-ı mesned-i Baḥhā

2 Hüdāvend-i Hüdāvendān hıdivv-i 'ālem ü insān
Muḥammed Muşṭafā ya' ni Hābīb-i Hāzreti Mevlā

3 Nedīm-i bezm-gāh-ı k̄āb-ı k̄avseyñ Aḥmed-i Muḥtār

Ḥarīm-i meclis-i k̄urb-ı bisāṭ-efrūz-ı ev-ednā

4 Çemen-pirā-ı nergis rāz-ı mā-zāgu 'l-başar zātı

Vücūd-ı nāzenini bülbül-i gülzār-ı mā-evḥā

5 Cebīn-i ebruvānı āfitāb-ı ğurre-i ḥikmet

Cemāl-i k̄ısvānı mäh-ı bedr-i leyletü 'l-isrā

6 Özi k̄adriñ la' merüñ ḥüccet-i şānında imzādur

O zī-şānuñ berāt-ı k̄adrüne levlākdur tuĝrā

7 Fürūĝ-ı āftāb-ı ḥüsnünüñ bir zerresi ḥurşid

Muḥit-i bī-girān-ı ḥalkınuñ bir kaṭresi deryā

8 Aña şundi ezel sākī-i kudret cām-ı ' irfān

Aña tertib olundi bezm-i dünyā meclis-i ' uq̄bā

9 Ümid oldur ki mir 'āt-ı dilim manzūr ide bir ğün

O şāha bir gedāyum ben de ' aşķile **Nazīm**-āsā

Der Na' t-1 Şerif Güfte-i Nazım

mef ū lü fā i lā tün mef ū lü fā i lā tün

47a

1 Ey mefhar-i dü-^ç âlem fahr-i cihân-şefâ^ç atKârim haţâ dem-â-dem şad el-emân şefâ^ç at2 Hurşîd-i maşrıķ rāz-1 mäh-1 sipihr-i i^ç cāzŞehbāz-1 ^ç arş-1 pervāz ķurb-āşiyān şefâ^ç at3 Cüdedi ķürretü 'l-^ç ayn şāh-1 serîr-i kevneynSultān-1 ķābe ķavseyn ^ç arş āşiyān şefâ^ç at4 Ey nāzenîn-i Mevlā maħbüb-1 Hāķ Ta^ç ālāMaħlūķa rüz-1 ferdā rāhat-resān şefâ^ç at

5 Lāhūt-1 şāh-1 rāhuñ ħubl-1 rüsül sipāhuñ

Hüddām-1 bār-gāhuñ kerrübiyān şefâ^ç at

6 Naql olsa mu' cizātuñ şerh olmiya sıfātuñ
Cism-i vücūd-ı zātuñ rūḥ-ı revān şefā' at

7 Ey şāh-ı mülk-i cāvid-me 'āb tırāz-ı tevḥīd
Senden iderler ümīd hep ins ü cān şefā' at

8 Ey nūr-ı neyyir-i zāt saña mişāl-i zerrāt
Biñ kâfile taḥiyyāt olsun revān şefā' at

9 Luḥfuñla kıl nezzāre ḥāl-i **Nazīm**-i zāra
Bī-kesdür eyle çāre ol nātüvān şefā' at

36

Taksīm-i Şeyh Efendi

me fā 'i lün me fā 'i lün me fā 'i lün me fā 'i lün

- 47b
- 1 Seg-i nefse uyup me 'yūs olma Raḥmet-i Haḫdan
Günāh-ı bī-girānum var diyü ḫalma gümānlarda
 - 2 Gire aşḫāb-ı Kehfün kelbi [ki ol] bāğ-ı ' Adene

Der Med-i Mekke-i Mükerra Şerefu 'l-lāhi Te'ālā

fe' i lā tūn fe' i lā tūn fe' i lā tūn fe' i lūn

1 Merabā ey arrem-i āne-i binā-yı ader

Merabā ey ser-i kūyı şıla-ı peygamber

2 Merabā ey acerü 'l-esved-i āl-i siyehi

Māh-ı ruhsār şeb-ārā-ı alīl āver

3 Merabā ey düşünüp ferş maafında niyāz

Seng-ārāsı güher āk-i siyāhı 'anber

4 Merabā ey ser-i bāmındaki altun oluı

Lūle-i neyy-i şeker çeşme-i āb-ı kevşer

5 Merabā ey niçe biñ cān fedāi yoluña

Dem-be-dem ola fedā yoluña şā rūz-maşer

Der Na' t-ı Şerif Cevri Merhüm

fâ' i lâ tün fâ' i lâ tün fâ' i lâ tün fâ' i lün

- 48a
- 1 Merhabâ ey devr-i eyyâmuñ şeb-i sa' d aḥteri
Maḳdemüñ oldı müzekkir mevlid-i peygamberi
 - 2 Hâbbezâ Şchr-i Rabî 'u' l-evveli ḥurrem eṣer
Oldı feyžuñla şühür-ı ' âlemüñ ferruḥ-feri
 - 3 Sensin ol ferḥunde-şeb kim kendü işrâḳ eyledi
Âsumân-ı ḳadri şânuñ âfitâb-ı enveri
 - 4 *Leyletü 'l Ḳadr*-i sa' âdetsin ki virdüñ ' âleme
Şeb-çirâḡ-ı dide-i raḥmetle zîb ü ziveri
 - 5 Şeb degil nûr-ı siyâh-ı bâhirü 'l-âsârsın
Senden oldı münkeşif sırr-ı kerâmet-güsteri

6 Şeb degil nūr-ı tecellīsin ki itdüñ ey āşikār
Tāb-ı ħurşīd-i cemāl-i zü'l-celāl-i ekberi

7 Şeb degil āyīne-i nūr-ı Ĥüdāsın ħaķ bu kim
Sende buldı şūret-i ma' nā vücūduñ-mazĥarı

9 Şeb degil gencīne-i rāz-ı ezelsin kim cihān
Sende buldı gevher-i pāk-i nübüvvet-perveri

10 Ol mükerrerrem gevher-i pākīze kim şun' -ı Ĥudā
Eylemiş zātın heyūlā-ı taşavvurdan beri

11 Aşl-ı ħikmet leb-i ma' nī-i şerefdir nūr-ı Ĥaķ
Rūĥ-ı ādem nūr-ı 'ālem hādi-yi ins ü peri

12 Aĥmed-i Mürsel Nebiyyü'r-raĥme Faĥrū'l-Enbiyā
Māye baĥş-ı ser-firāzı āb-ı rüy-ı serveri

48b

13 Ol ĥuceste ĥān'e-zār-ı Ĥaķ ki yümñ-i maķdemi

İtdi Beytü'l-Ka'be'yi 'arş-ı berīnūñ hem-seri

14 Muhterem mevlūd-i 'ālī-ḳadr ü sāmī-rütbe kim
Oldılar hūr u melek ḥidmet-güzār-ı māderi

15 Görmemişdür daḥi çeşm-i ümmehāt-ı erba' a
Ādemīde böyle mevlūd-ı ferīşteh manzarı

16 Hem kelām-ı luṭf-ı nüzhetle muḥammer tıyneti
Hem fūrūḡ-ı ḥüsn-i beḥcetle münevver peykeri

17 Ṭab' -ı şāfī çeşme-i tesnīm-i şıdḳuñ menba' ı
Meşreb-i pākizesi ḥuld-ı şafānuñ kevşeri

18 Nūr-ı şadrı zāt-ı ma' nī-şüretüñ āyīnesi
Sırr-ı nuṭḳı 'ilm-i taḥḳīḳ u yaḳīnūñ maşdarı

19 Ḥüsn-i ḥulḳı rūy-ı raḥm u şefḳatüñ pīrāyesi
Luṭf-ı ṭab' ı kimya-ı rifḳ u ḥilmūñ cevheri

- 20 Çekmemişdür böyle [bir] naqş-ı bedi' -i bî-mişâl
Olalı ism-i muşavvir âdemüñ şüret-geri
- 21 Ol şeref gencine gevher kim vücūd-ı pâkidür
Hâşıl-ı sermâye-i hürşid ü mâh u müşteri
- 22 Gelmeye dünyâya ol vücūd-ı rûzigârı
‘Aql-ı kâşır devr-i gerdün şanurdı serseri
- 49a 23 Eyledükçe ‘izz ile şahın-ı vücūdı cilve-gâh
Şüret-i eşnâmdan maḥv oldı naqş-ı Āzeri
- 24 Āb-ı rûy-ı ‘izzetinden şerm idüp nâr-ı Mecûs
İtdi perde çehre-i pūr-tâbına ḥâkisteri
- 25 Tarh idince kaşr-ı gerdün pâye-i kadrin każâ
Tâq-ı Kısra’nuñ o dem zîr-i zemîn oldı yeri
- 26 Şerḥ olunmaz mu‘ cizât-ı maḥdemi tâ ḥaşre dek
Yazsa vaşfinda eger ḥâmem hezârân defteri

27 Hem ne haddümdür benüm kim vaşfına cür'et idem

Ol şehenşâh-ı la' merüñ taht ü levlâk-efşeri

28 Hîdmet-i medh u senâsında kuşûrum fehm idüp

Lâyık oldur kim idem dergâhına 'özü âveri

29 Dest-i endişem irişse dâmen-i ta' rîfine

Gevher-i nazmum bulurdı rütbe-i vâlâ-teri

30 Kâdir olmazdı bu deñlü medhine **Cevrî** eger

Tab' unuñ feyz-i ilâhî olmasaydı yâveri

31 Tâ şeb-i mevlûd ide mâh-ı rabî' u 'l-evveli

Pür ziyâ kandîl-i sîm-endûd-ı çerh-i çenberi

32 Ola mişkât-ı taḥiyyâtında mişbâh-ı şalât

Tâ şabâh-ı ḥaşra ola reşk çerâğ ḥâveri

fe' i lā tūn fe' i lā tūn fe' i lūn

- 49b
- 1 Yed-i ikbāl ile ol şāh-ı Resul
Oldı beş goncalı gūyā bir gül
 - 2 Oldı miftāh-ı der-i genc-i kerem
Ağniyā oldı ser-ā-ser 'ālem
 - 3 Cism-i hıızrındaki mūy-ı müşg-āb
Nüşā-i rahmete yer yer i' rāb
 - 4 Çemen-ı bāğ-ı cināndur ol mū
Olduğı yerleri eyler hoş bū
 - 5 N'ola bī-zıll ise maħbūb-ı mecīd
Bī-nuqaṭ idi ħurūf-ı tevĥīd
 - 6 Sāye-bān olmağ için rūz-ı cezā
Yire düşürmedi luṭf itdi Ĥudā

Güfte-i Nâbî Efendi Raḥmetullâhi ‘Aleyh

fe‘ i lâ tûn fe‘ i lâ tûn fe‘ i lâ tûn fe‘ i lûn

1 Naḳş göstermek için ḥâme-i şun‘-ı üstâd
Oldı şaykalzede bu nüh varaḳ-ı kevn ü fesâd

2 Nâ-mükerrer şatılur çâr-su-yı ‘âlemde
Nev-be-nev emti‘a-i kâr-geh-i sun‘ âbâd

3 Zârdur ḳabzile baştuñ dü-zer engüştünde
Şun‘-i ḥikmetle bu bâziçegeh-i best ü güşâd

4 Bestedür birbirine çenber-i dolâb-ı vücûd
Mürtebiḫ birbirine âb ile hâk âteş ü bād

50a

5 İdüp âmiḥte-i ḥuşk-ı ter ü germ ü serdi
Çâr rûkn üstüne yapmış bu binâyı üstâd

6 Şadme-i ḥikmet ile ḥâmları puḥte ider

Terbiyet h ane-i kevn oldı d k n-1 H d 

7 Hep ser -p y-1 ciĥ n mezra  a-1   ibred r

Cerey n itmeded r k   ide-i zer    ĥaĥ d

8 Luĥf ile k hrı bir birin n  y nesid r

   lem n nazm-1 kıy mına sebedd r ezd d

9 Ő ni  -i d d u sited  ar-su-1 imk na

Eylemiş ĥikmet ile Őun  -1 ter z -1 tez d

10 Telĥ olur z   ika-i nazm-1 um r-1    lem

Olmasa sirke f r Őa m teke bil k nn d

11 D ne v  devlete Ő ret-dih-i nazm olmaz idi

Yimese h ven-i zilletle let ecz -1 mid d

12 Eyle b z r-1 ciĥ na bir alur g zle naz r

Kimi hem-dest-i rev c u kimi hem-gird-i kes d

13 Hoş nigāh it bu hazān-gāh-ı bahār ālūde
Kimi bŭlbŭl kimi maḥzŭn kimi gŭl gibi gŭşād

14 Ne bu tertīb-i ḥikem cŭmle benī ādem iken

50b

Birisi ḥāne yapar birisi olmuş ırġād

15 Bu ni‘am ḥāne-i ḥikmetde ‘aceb ḥāletdür

Biri sulṭān-ı cihān biri gedā-yı bī-zād

16 Ḳalb bir ḥāne iken baḳsañ iki cānibine

Biri vīrāne olur biri olursa bŭnyād

17 Bu fenā şaydgehinde ‘acabā var mı ola

Şayd için kendisi şayd olduġın añlar şayyād

18 Ey iden cāme-i aṭlasla tefāḥŭr gözŭñ aç

Sañ aṭlas görünŭr berg-i ḥaḳīr-i furşād

19 ‘Ārif ol dest-güşāy olma ‘aṭā-ı çarha

Ne ‘aṭā eyler ise āḥir ider istirdād

20 Gerdiş-i ‘āleme mevķūf-i beķā-yı ādem
Şehr-i vīrān olur olmazsa fuķarādan imdād

21 Gör ĥumūluñ şerefin kim zarar etmez çemene
Şāĥ-ı eşcārı şikest eyler iken şadme-i bād

22 Çerh-i mīnā nefes-i ādem ile devr eyler
Ķuţbudur bārgēh-i seb‘ -i semāvāta ‘imād

23 Tālī‘ ü hābiţ-i hestī vü bülend ü peştī
Dergeh-i ĥazret-i “Ṭā ĥā”dan ider istimdād

24 Fātih-i dahme-i derbeste-i ġayb-ı muţlak
Ĥātem-i şāh-ı risālet şeh-i iķlīm-i reşād

51a

25 Merdüm-i dīde-i cān ma‘nī-i sırr-ı Ķur‘ān
Maķşad-ı kevn ü mekān bā‘ iş-i naķş-ı icād

26 Ĥazreti şāh-ı Resul hādī-i esrār-ı sübül

Şāriḳ-i çerḫ-i Ḥüdā ḫāzin-i genc-i es'ād

27 Nūr-ı pīşānī-i Ādem güher-i kân-ı kerem

Aşl-ı ihsân-ı ni' am 'ârife bahş-ı emcād

28 Dāver-i taht-ı risālet şeh-i iqlīm-i kemāl

Gevher-i baḫr-i ḫired pādişeh-i mülk-i sedād

29 Ḥāzreti Aḫmed ü Maḫmūd u Muḫammed Ḥāmid

Mazḫar-ı nūr-ı cemāl āyine-i ḫubb u vedād

30 Münderic nüşā-i zātında kemālāt-ı vücūd

Mündemic tıynet-i pākinde ḫavāşş-ı icād

31 Būsegāh-ı ḫademi küngüre-i çerh-i 'azīm

Rīze-ḫār-ı ni' amı dā' ire-i seb' ü şidād

32 'Ārızı āyet-i ūlā-ı kelām-ı ezeli

Sūḫanı gāyet-i ma' nā-ı kitāb-ı irşād

- 33 Nūri ārāyiş-i andīl-i serā-perde-i Hak
Pertev-i nā' ire-i ubba medār-ı ikād
- 34 Aña ma' lūm idi esrār-ı kitāb-ı melekūt
51b Gelmedin lev-i hecāya kelimāt-ı eb u cād
- 35 Girmedin kisve-i terkībe vūcūd-ı pākī
Zātı olmuşdı mevālīde medār-ı icād
- 36 Zātına aş idi ma' mūre-i būd u nā-būd
İtmedin āme-i udret daı tecrīd-i bilād
- 37 Nāmı ārāyiş-i pişānī-i ' arş olmuş idi
İtmedin kātib-i ikmet daı terkīb-i midād
- 38 Olmadı mişli daı ziver-i gehvāre-i şun'
Nefs-i küllīyyeye ' aql-ı kül olaldan dāmād
- 39 Hazret-i Rūu 'l-emīn gāşiye ber-dūşı idi
onmadın daı ayūl-i felege nām-ı ciyād

40 Oldı zānū-zede-i medrese-i *mā-evḥā*
Olmadıysa n'ola zānū-zen-i pīş-i üstād

41 Aña ma' nāsını keşf eyledi ser-i ḳaderüñ
Eyleyen Ādem'i esmā ile ancaḳ irşād

42 'İlm-i esmāyı tenezzül mi ider taḥşile
Kisbe mevḳūf degildür şeref-i māder-zād

43 Zāt-ı āsūde-i gehvāre-i nazm olmuş idi
Levh-i ḥāk olmadın eṭfāl-i mevālīde mihād

52a

44 Nūri āyīne-i vech-i ezeli olmuş idi
Olmadan ḳehre-nümā şīşe-i levh-i fulād

45 Evvelin noḳtası rūḥı ḳalem-i a' lānuñ
Kümmelün rūḥuna ol rütbeden eyler imdād

46 Zātı olmuşdı ḡidā-baḥş-ı tuyūr-ı ceberüt

Yoğ iken dağı ne hayvān ne nebāt ü ne cemād

47 Baħrinüñ kaṭresidür kimde ki var gevher-i ‘ilm

Mihrinüñ zerresidür kimde ki var nūr-ı reşād

48 Dūde-i fazlınuñ ednā şererin bulmuşdur

Ḳaṅġı ‘ālemde ki peydā ola zih-i veḳḳād

49 Kışrını mağz eḫādīsünün itmiş çide

Ḳaṅġı fāzılda hüveydā ise ṭab‘-ı naḳḳād

50 Luṭfunuñ ḳadrini bildürmek içündür muṭlaḳ

Işılāḫāt-ı ‘ulūm içre bulunmaḳ eb‘ād

51 Olmasa ravzası sermāye-dih-i feyz-i fütūḫ

Girih-i ḡoncayı ḫall eyleyemez nāḫūn-ı bād

52 Şemme-i hulḳını vaşf itse çemenlerde nesim

Gürbe-i bīd virür būy-ı riyāḫın-ı zebād

- 53 Hāzin-i cennet olur h̄uc̄cet-i iflās be-kef
Kemterīn m̄yın iderlerse behišt içre mezād
- 54 Vāyedār olsa eger ‘ātīfet-i feyzinden
52b Olur ārāyiş-i seccāde cebīn-i ilhād
- 55 Ma‘ den āb içse eger çeşme-i ahlākından
İder ibrişime ta‘līm-i nu‘ūmet-ı polād
- 56 Nefes-i hāsīd-i bed-hāhı dokunsa bāda
Gülşeni hem şeb ü hem gülhan ider sāye-i bād
- 57 Vüs‘-ı ma‘nāsını gör kim raqam-ı himmetine
Halka-i mīm olamaz dā‘ire-i sebc-i şidād
- 58 Maṭbaḡ-ı cūd-ı ni‘am baḡşınıñ āletleridür
Seng-i mihr āhen-i mäh eylesün irā-ı zinād
- 59 Cümle maḡkūm-ı şeri‘ atdür odur şāhib-i şer‘
Cümle müsterşid-i ahkām o pīr-i irşād

60 Dīni bir cāmi' -i hikmetdür imām-ı Qur'ân
Şer' i bir kaşr-ı mu' allâdur aña adl ' imād

61 Nābit ü cāmidüñ engüşt-i şhâdetleridür
Bâğda serv-i ser-efrâz menarât-ı bilād

62 Hıyme-i rif' atinüñ hıfzına olmuş merbû
' Ālemüñ çâr cihâtında mu' ayyen evtād

63 Hâzret-i kuşbuñ olur dâ'iresinden hâric
' İlmine olmağ ile vâriş-i kâmil evşād

64 Merkez-i ' âlem olan Mekke'den oldı t̄ali'

53a

Hıyr-ı maḥlûkuñ olur mevlidi de hıyr-ı bilād

65 Mevrid-i vahy-i İlähî dil-i ğayb-ülfetidür
Vahy-ı Qur'âna daḥı ğayrda yok isti' dād

66 Dest-i i' cāzı olup sîne-şikâfende-i meh

Eyledi vâkı' a-i Bedr'de icrâ-yı cihād

67 Gül virür seng-i mezârında olan şaḥ-ı ḥurūf
Ravzasında kimüñ eylerler ise ismini yād

68 Zâ' ir-i ḳabre ne söz nār ḳaçar nūrından
Şalavâtıyla kimüñ eyleseler rûḥını şād

69 İki elmās degildir ḥarem-i ḥāşında
Cebre' ilüñ gözi ḳalmıḥ idemez istirdād

70 Ḳadrde nāzil olur Rûḥu'l-emīn itmek için
Āstānında zemīn-būsī-i resm-i a' yād

71 Yazsalar ravzasınıñ nāmını āteşdāna
Zīr-i āteşde olur bir çemen-i sebz-i remād

72 Ğaşbdan nevbet-i cārüb-keşān-ı ḥaremin
İtmede miknese şeh-perr-i melelden feryād

73 Hâk-i dergâhına âmed-şûd iden emlâkûñ
Târ u pûd olmadadır perleri tâ yevm-i tenâd

74 Ey şabâ şaḥn-ı ḥaremğâh-ı risâletdür bu

53b

Hâḫır-ı nâzûk-i ḥâkin gözet âzürde me-bâd

75 Olur evşâf-ı kemâli raḫama güncide

Güneşüñ zerresi mümkûn olur ise ta' dâd

76 Oldı bünyân-ı risâlât vücûdıla tamâm

Güherün a' zâmin a' lâya ḫor elbet üstâd

77 Düşmen-i dînine âfâḫ-ı siyeh-çâl-i belâ

78 Vâzî' ü'l-aşl ḫomış redd ü ḫabûl-i şer' a

Birine mess-i ḫarîr ü birine ḫarḫ-ı ḫatâd

79 Hicretinden berü gözden döküp eşk-i zemzem

Ka' beye oldı siyeh-câme-i mâtem mu' tâd

80 Țaybe'nũñ zātı ile adri bũlend olmışdur
 řāh-ı bũldāndır o ĥũddāmı anuñ cũmle bilād

81 Rişte-i dām-ı meges-gĩr  anākib gibidũr
 Bũnye-i şerine nisbetle binā-ı ředdād

82 Dini şeviyle ġuzāta ne sũz itmek cā'iz
  As-i āyĩne-i řemřĩrleri meş-i cihād

84 Nũřa-i ĥulkı miyānında yazılsa farazā
 Bĩ-laab mani-yi teslĩm virũr lafz-ı inād

85 Țabaāt-ı dũ cihān abd-i kerem dĩdesidũr
 Resmdũr birr ile arār olunur istibād

54a 86 Zātı ũn kevn ũ mekānuñ sebab-i ĥilatidũr
 Ĥalkıñ ũstinde olan ĥaı olunmaz tadād

87 Pĩřgāhında ĥiāb itmege ādir degũlem

94 Sen benüm halk senüñ ecel içündür didi Hâk
Bundan a' lâ daği bir mertebe olmaz müzdād

95 Raḥmet-i 'ālemyān naqş-ı nig'ın-i cāhuñ
Şān-ı faẓluñ daği neyle olunur istişhād

54b 96 Kim bilür küntü Nebī vaqtini senden ğayrı
Yine sensin senüñ aşluñ bilen ey pāk-nijād

97 Kimlerüñ gūşına lâyıķ yine senden ğayrı
Şeb-i mi' rācdaki cevher-i esrār-ı müfād

98 Çün senüñ zātuñ ola aşl-ı ḥayāt-ı dāreyn
Ehl-i dāreyn ne bilsün seni ey aşl-ı mevād

99 *Evvel-i Mā Ḥalakallāh* ki senüñ nūruñdur
Seni idrāk idecek kimdür eyā nūr-ı cevād

100 Saña ikrāriledür şıḥḥat-i imān-ı enām
Rütbeñi añlamağa kimsede yok isti' dād

101 Hep senüñ âb-ı ruḥuñ ḥürmetine gelmişdür
Bu cihân ḥalkı velī sensin olan ehl-i murād

102 Bir ucı dürc-i dehānuñ bir ucı bāb-ı bihişt
Arada cadde-i raḥmete dirler mirşād

103 Ḥarc ider cümle senüñ kīse-i iḥsānuñdan
Ser-be-ser şāh-ı gedā cümle ʿibād u āzād

104 Hep senüñ riḥte-i sufre-i inʿāmuñdur
ʿĀleme cūd u vücūd eylesün Allāh ziyād

105 Ne disem rifʿatüñ ol mertebeden ber-terdür
ʿArşa nisbetle ḥabāba dinilür mi bünyād

55a 106 Senüñ evşāfuñı ʿadd itmek içündür yoḥsa
Bu kadar olmaz idi nā-mütenāhī aʿdād

107 Zāhirinden tolaşur dāʿire-i rifʿatinüñ

Medh̄le mu' cizenũ vaşfin idenler ta' dād

108 Çāhuñ a' lā idügũ mu' cizeden bilmekle

Āşināyān-ı ḥakāyık añı itmez ĩrād

109 Mu' cize münkir için ḥikmet-i Rabbānīdür

Seni a' lā bilür aşḥāb-ı şuhūd-ı işḥād

110 Ummasun levḥ-i icābetde maḳām-ı raġbet

İtmeyen nāmuñı dībāce-i zıkr ü evrād

111 Muḥteví cümle kemālātı kitāb-ı zāṭuñ

Olamaz ġayre sezā sende olan isti' dād

112 Hep senũñ bendelerũñdür dimek az ma' nādur

Çünki ḥalḳ oldu vücũduñla ' ademden āzād

113 Enbiyā cümlesi pervāne-i envāruñdur

Sensin ey nūr-ı nażargāh-ı Ḥüdā şem' -i murād

114 Sen ururken  amelinden ider mm̄id-i necāt
Kirm-i Şeb-tāba baar mihr ururken  ubbād

115 İlticā itse senüñ dergehiñe enfa dur
İtmeden dāmen-i mihrāba teŐebbüs zühhād

55b 116 Sāha-i haşr senüñ ma raŐ-ı  ünvānuñdur
O zamāndan bilinür adrin eyā ŐaŐib-i dād

117 Enbiyā her biri rāyet-keş-i aŐkāmundur
Girdiler āhirete itmege  arz-ı ecnād

118 Gitdi sekbān u deli pāyesi ile ilerü
Bir alāy ara ura nāmı Ferīdun u ubād

119 Pāyüñe düşdi  uluvv-ı nesebinden ħurmā
ande Őāyestedür ol devlete serv ü ŐimŐād

120 Dermend-i günehe-ħār-ı rehün nāfi dūr
Ne adar nāfi ise ħasteye niŐ-i faŐŐād

121 Maṭbah-ı kadrüñe reh-bürde olan ‘uṣṣākuñ
Gözlerinden dökilür ḥün-ı kebāb-ı ekbād

122 Kim ki var mişl ü şebîhi bulunur dünyāda
Münḥaşır saña faḫaṭ rütbe-i nefy-i endād

123 Kim ki rüşenger-i mihrüñle degül şāf-derñ
Başar āyine-i āsāyişini jeng-i nikād

124 Bü’l-beşerden saña dek ey güher-i dürc-i vücūd
Nür-ı rüḥānī idi bār-ı ḫaṭār-ı ecdād

125 Yā Resūlu ’llāh o ‘āşī-i siyeh-rüyem kim
Reng-i rüyum virür āyine-i ğufrāna sevād

56a 126 Rüy-māl itmek için ravzaña verdüñ ruḫsat
Beni kimse idemez pişgehüñden ib‘ād

127 Ehl-i ‘uḫbāya senüñ şānuñı bildürmekdür

Hâtırıñçün bu kadar müznibi itmek âzād

128 Rütbeñi bilmek ile ıtab^ç -ı cehennemde bile
Ümmet-i müznib için yok heves-i istikād

129 Bî-güneh rahmet-i Haq dāver-i bî-kişverdür
Kābil-i naqz degül kâ^ç ide-i istitrād

130 Āfitābuñ işidür güreyi engür itmek
Seyyi^ç ātum ḥasenāt olur idersen imdād

131 *Ve le^çamrük* kase mi şādur iken şānuñda
Biñ cihān müznibi it bend-i belādan āzād

132 Pāyüne neşr-i le^ç ālī-i şenādur ancak
Bendeñe kuvvet-i kalbüm diyecek zād-ı me^ç ād

133 Çün fe-terda didi Haq saña niçe rāzı olur
Re^ç fetūñ kim çeker āteşler elinden bî-dād

134 Ben kimüm yâ benüm ol rütbe ne addümdür kim
Olunam medḥ-i serâyân-ı derüñden ta‘ dād

135 Saña ne medḥ ü şenâdan müte‘ âlîsin sen
İder ancak bu kıasîdem melekût ehlini şād

56b 136 Hāk-i dergāhuña şâyeste degüldür ammā
Süllem-i nürdur itdüm ceberûta i‘ dād

137 Harem-i na‘ t-ı şerîfüñde bu ebkâra gerek
Duḥterân-ı ‘ Araba vaz‘ olunan nām-ı su‘ ād

138 Çünkü Ka‘ b İbni Züheyrün günehin afv itdün
Müjde-i ‘ afv ile eyle bu günehkârı da şād

139 Kim seni medḥ ide bi‘-z-zāt ḥüdâvend-i ğanî
Medḥüñe kıanda bulur nev‘ -i beşer istibdād

140 Bende de cür‘ et-i medḥün o memerdendür kim
Geldi nuṭḫ itdi ḥuzûruñda nebatât u cemād

141 Anlaruñ birisiyem ben de baña merḥamet it
Ey şeh-i hıṭṭa-i nâz iy gül-i destâr-ı murâd

142 Seg-i kem-ḳadr-i derüñden daḫı kem-ḳadterem
Üstüh~ân-pâre-i iḫsânun ile kıl beni şâd

143 Bende-i Nâbî'den ola elf şalât elf selâm
Rûḫuña âlüñe aşḫabuña tâ rûz-ı mecâd

41

Na' t-ı Şerîf-i Nûḳte-i Selâmî Efendi

fâ' i lâ tûn fâ' i lâ tûn fâ' i lâ tûn fâ' i lûn

1 Ey Resûl-i Faḫr-i 'âlem câmi' -i ümmü'l-kitâb
Mazḫar-ı nûr-ı Ḥudâsın maḳşadı 'âlî cenâb

57a

2 Mebde-i 'ilm ü ilâhî mefḫar-ı kevn ü mekân
Pâyüñe hep bende oldu ol liyâḳat şeyḫ ü şâb

3 Ma' den-i maḥlūk-ı ' âlem merci' -i gül şıfât
Mazhar-ı eltâf-ı ümmet maḥşer-i yevmü'l-ḥisâb

4 Şānuña levlâke levlâk geldi Ḥaḫdan şüphesiz
Künt-i kenzin pertevine çün sen olduñ fetḫ-i bâb

5 Cümle eşyānuñ kemâli senden oldu âşikâr
Ḥüb cemâlün zerresinden oldu şems-i âfitâb

6 Nūr-ı zâtından seni ḥulḫ eyleyüp ol pâdişâh
Eyledi nūr-ı vücūdun vech-i zātuña niḫâb

7 Pertev-i zikrũñ zūhur-ı nūr-ı Ḳur'ân-ı ' azîm
Zulmeti kıldı münevver ḫaldı mişli mâh-tâb

8 Cümleye şāhib şefâ' at sensin ey şāhib kerem
Varsa luḫfuñ pâyine deryâ olur bir ḫatre âb

9 Ḥidmetũne muntazırdur Ḥızır u İlyās-ı nebi
Ol birisi İbn-i Meryemdür ' alâm-ı âsiyâb

10 Hem Ebübekr u' Ömer ' Oşmān üçü din serveri
Tutdular dāmān-ı şer' üñ buldı añlar hoş şavāb

11 Serverān-ı evliyā şāhib-i Qur'an kā'ināt
Ol ' Alī'dür sırr-ı men geldi aña Hāq'dan hıṭāb

57b

12 Ol Hüseyñ ile Hāsan şāh-ı şehīd-i Kerbelā
Anlaruñ haqqında geldi kıretü'l-ayn-i cevāb

13 Cümle ' aşık ümmetüñe vaşluñı eyle revān
Hāzretüñden ayrı düşmek añlara küllī ' azāb

14 Hāzretüñe olmayıser aqreb-i qurb-ı qarīb
Āteş-i ' aşkuñla dā'im etmeyen baqrın kebāb

15 Kim seni inkār iderse Hāq aña eyler ' azāb
Diyeler maşşer günü yā-leyteni künt-i türāb

16 Sensin ol āyāt-ı ekber zāt-ı Hāqqı gösteren

Luḫfunile görünüp ‘ aşıkla ruñ gönlünü nāb

- 17 Kıl **Selāmi**’ye nazar tā keşf ola nūru ’llāh
Çalmaya ol ‘ ālem aşliyyete sīne pür hicāb

42

Nuḫuk-ı Nesīmī Raḫmetullāhi ‘ Aleyh

fā‘ i lā tūn fā‘ i lā tūn fā‘ i lā tūn fā‘ i lūn

- 1 Ey mūkerrem ḫüsn-i şuret viy muḫahhar mā’ ü ḫīn
Raḫmeten-lil ‘ ālemīnsin raḫmeten lil ‘ ālemīn
- 2 Devr-i ḫüsnüñ lem-yezeldür ey cemālūñ lā-yezāl
Bildügüm ‘ ayne’l-yaḫīndür bildügüm ‘ ayne’l-yaḫīn
- 3 Ey cemālūñ sūre-i ve’ş-şems yüzündür āyeti
Hāzih-i cennāt-i ‘ adnin fed-ḫulūḫā hālidīn
- 58a 4 Esrümüş mestān-ı ‘ aynūñ şāğarından sel-sebīl
Şuşamış cennetde la‘ lūñ āyine mā’-i mu‘īn

5 Külli şey'in Hâlik'ün vechünde ayru şek degül
Ey hidâyet şem'î yüzün viy saçuñ ħablü'l-metîn

6 Nûn u 'aynuñ mîm ü dâlün tilke âyâtü'l-kitâb
Levh-i maḥfûz oldu yüzün hüve Qur'an-ı mübîn

7 Nefḥa-i 'İsâ gelür şîrîn lebünden cânlara
Şâbit oldu [kim lebündür] meḥbit-i Rûḥu'l-emîn

8 Hür-i 'aynuñ sûresi âyîne oldu hüsnüñe
Ol sebebden ḥalka mergüb oldu [Ḥaḫdan] hür-i 'ayn

9 Leblerün şânında tenzîl cân fedâ rûḥu'l-'izâm
Cân mıdur yâ Rab lebün yâ ḥâlîḳ-ı cân-âferîn

10 Kıblemüzdür ey nigârü'l-ḥamd [senin] şüretün
Tâ-ebed iyyâkena'bud mîm cemâlün nesta'în

11 Mâlik-i hüsn oldu ey dil-ber cemâlün tâ-ebed

‘ Āşıkūñ dīni budur buldı Nesīmī yevm-i dīn

43

Na‘t-ı Şerīf Güfte-i Şināsī Çelebi

me fā ‘i lūn me fā ‘i lūn me fā ‘i lūn me fā ‘i lūn

- 1 Vücūduñ kenz-i sırrı Rabb-i ‘ izzet yā Resūl’ allāh
Anuñçün urdı Hāḡ mühr-i nübüvvet yā Resūl’ allāh
- 2 Cebīn-i tāb-nākūñ zīr-i mūy-ı ‘ anberinūnde
İder nūr-ı şeb-i ḡadre şehādet yā Resūl’ allāh
- 58b
- 3 Dü ebrū-yı ‘ abīr-agīndeki nūn u ḡalem īmā
Rūsūmı ḡāb-ı ḡavseyne işāret yā Resūla’ llāh
- 4 N’ola düşmezse sāyeñ evc-i şān-ı zātuña nisbet
Yeri şemsūñ ḡazīz-i ḡāk-i zillet yā Resūl’ allāh
- 5 Ġarībūndür kerem eyle kerīmü’ş-şān sulḡānum
Şināsī müznibe eyle şefā‘ at yā Resūl’ allāh

Na‘t-i Şerif Güfte-i Şinâsi Çelebî

me fâ ‘î lün me fâ ‘î lün me fâ ‘î lün me fâ ‘î lün

1 Eyâ şâh-ı Resul destüñle şakķ oldu meh-i ğarrâ

Bu ‘ âlî mu‘ cizüñ gösterdi dünyâya yed-i beyzâ

2 Çü bildi şer‘ -i pâküñ üzre ta‘ yîñ devr-i âhirde

Sürürundan semâya atdı zâtın Hâzreti ‘ İsâ

3 ‘ Aceb mi olmasa zıll-i şerîfüñ çün nazîrûñ yok

Seni yektâ yaratmışdur Cenâb-ı Hâzret-i Mevlâ

4 Rüsûm-ı ebruvânuñ mâ-şadaķdur *ķâb-ı ķavseyne*

Mu‘ anber mûları tefsîr-i sırr-ı leyle-i İsrâ

5 Der-i devlet me‘ âbuñ bendesidür yâ Resûl’ allâh

Şefâ‘ at ķıl **Şinâsi** mücrime luḡ eyleyüp ferdâ

59a

Na‘t-1 Şerîf Güfte-i Şinâsi Çelebi Merhûm

fâ‘ i lâ tûn fâ‘ i lâ tûn fâ‘ i lâ tûn fâ‘ i lûn

- 1 Ey vücûduñ ‘ âlemine rahmet-i perverdigâr
Reşha cevri cevri hüsünüdür behişt-i tâbdâr
- 2 Pertev-i nûr-ı cemâlünden cihân rübbâbdur
Feyz-i ruhsâruñda alur reng-i bûy-ı nevbahâr
- 3 Āb-ı tâb-ı ‘ ârizuñ gûne şarâvet bahş olup
Sû-be-sû eşcârda oldı hüveydâ berg ü bâr
- 4 Kaşre-i müşkîñ-i cûyuñ mazharıdur gülsitân
İştîyâk üzre nola feryâd-ı zâr itse hezâr
- 5 Bu mezâhir gerçi esmâ vü şîfât âşâridur
Nûr-ı zâtuñla olur cümle haķâyıķ âşikâr
- 6 Yâ Resûla’llah **Şinâsî** bendin ihsânuñ umup

Yüz sürüp dergāh-ı ‘ālī şānuña bā-i‘ tizār

46

Na‘t-ı Şerīf Güfte-i Şināsī Çelebi Merhūm

me fā ‘i lün me fā ‘i lün me fā ‘i lün me fā ‘i lün

1 Yoluñda aşfiyāya hep mesālik yā Resūl’allāh

Çapuñ ervāh-ı ‘ulviye memālik yā Resūl’allāh

2 Ğubār-ı mağdemūñ kerr ü beyāna kıurretü’l-a‘ yün

Turāb-ı dergehūñ kuhl-i melā’ik yā Resūl’allāh

3 Ser-efrāz eyler idūñ sidreden şadrına tūbāyı

Vücūd pākūñ ile olsa erā’ik yā Resūl’allāh

4 Saña cānım fedā memlūkuñ it ben hāki sulţānım

59b

Mu’ahhaz olmaya mağşerde mālīk yā Resūl’allāh

5 Şināsī bendeñe dārü’ş-şifa hāk-i derūñ pesdür

Yüzüm sürsem gider ‘i şyān-ı hālīk yā Resūl’allāh

Na‘t-1 Şerîf Güfte-i Şābit Efendi

fā‘ i lā tūn fā‘ i lā tūn fā‘ i lā tūn fā‘ i lūn

1 Ey cemālūñ şem‘ -i bezm-ārā-yı kurb-i Kird-kār

Viy cebīnūñ ḥalvet-i ḥāş-i vişāle nūr-ı yār

Meclis-i kudse fūrūğ-ı ṭal‘ atūñ pertev-nişār

Sen çerāğ-ı şoḥbet-i ḥaqsın olursa vechi vār

Cebra’il āvāre-i mihr-i ruḥūñ pervāne vār

2 Maṭlab-ı a‘ lā-i *ev-ednāda* cāy itseñ nola

Pīşgāh-ı maqşad-ı aqşāda cāy itseñ nola

Şadr-ı ḥalvet-ḥāne-i isrāda cāy itseñ nola

Bir qademde menzil-i a‘ lāda cāy itseñ nola

Pīr-veş itdiñ maqām-ı *kāb-ı kāvseyin-i* güzār

3 Şem‘ -i zātuñ olmasa dönmezdi fānūs-ı felek

Zāhir olmazdı teşāvir-i mezāhirūñ bi-yek

Ḥalk-ı eşyāya vücūduñdur sebebi riyy ü şek

Şalmasa nūruñ ziyā dünyāya iy reşk-i melek

Bunca eşkāl-i şuver kıandan olurdı aşıkār

60a 4 Ğacizān-ı maḥşer űzre řańını teks̄ir iin
Ārzū-mend anı naḥl-i kıaddińi tevķir iin
Āfitāb-ı maḥşerũn te's̄irini teks̄ir iin
Ŭmmetũn deşt-i beķāda rāḥatın tevķir iin
řaķladı dār-ı fenāda sāyeńi perverdigār

5 Zühresi oldu sipihrũn heybet-i Ğazmũnle ak
İtdũn şayt-ı řatvetũn eyvān-ı erḥi lerzenāk
Eyledũn ol řeb ki eflāk-ı nařar bĩ-vehm ű bāk
Ḥavfuń itdi ķalb-i gerdũnı dũ-nĩm ey nũr-ı pāk
Ḥalk-ı Ğālem şandılar ak oldu māh-ı tāb-dār

48

Na't-ı şerif Ğufte-i Necib

fā' i lā tũn fā' i lā tũn fā' i lā tũn fā' i lũn

1 Olmasayduń heft-dārım olmazıdı rũşenā
Ḥilķat-i eřyāya bā' iş sensin ey nũr-ı Ḥudā

2 İki yaln  yüzli bend nd r Őeh  Şems   kamer

Ka be-i k y n  av f itse nola Őub  u mes 

3 Mihr   meh ser-levhalar enc m-i nu k cedvel Őeh b

Bir m zhheb hilyed r vaŐfu da bu lev    sem 

4 Z lmet-i c rm   g neh sed oldu ey Ő h-1 Res l

H zr u lu fu    aŐiy n-1  mmete k l reh-n m 

5 Y  Res la'll h g ri -i ba r-i iŐy ndur **Nec b**

Dest-g r ol aŐin muz yo kidir r z-1 cez 

SONUÇ

İçerisinde farklı varyantlarda metinler barındırması bakımından edebiyatımızın kırkambarı olarak nitelendirilen mecmuaların önemi, özellikle yazma divan sayısının azalması ile artmıştır. Buna bağlı olarak araştırmacılar mecmua metinlerine yönelmiş ve bahsi geçen metinleri edebiyatımıza kazandırmışlardır. Kazandırılan bu metinlerde divanlarda yer almayan ya da farklı şekillerde yer alan birçok edebi ürün gün yüzüne çıkmıştır.

Biz de bu çalışmada Atatürk Kitaplığı Belediye Yazmaları BEL_Yz_K.0700 numarada kayıtlı bir şiir mecmuasının 1a-60a varaklar arasını inceleyip edebiyat sahasına kazandırmayı amaçladık. Öncelikle mecmuada yer alan manzum parçalar transkripsiyon harfleri ile latin alfabesine aktarılmıştır.

Mecmua içerisinde derleyici ile ilgili bir bilgiye ya da derleme tarihi ile ilgili bir bilgiye rastlanılmamıştır. Sadece mecmuanın sonunda 105. varakta “*Mehmet Selim*” ismi yazılıdır. Ancak derleme tarihi hakkında en kuvvetli ipucu, mecmua içerisinde yer alan şairlerin yaşadığı dönemdir. Mecmuada şiirleri olan şairlerin yaşadıkları dönem, XV. yüzyıl ile XVIII. yüzyılın ilk yarısını kapsamaktadır. Buradan yola çıkarak mecmuanın XVIII. yüzyılda derlenmiş olabileceği kuvvetle muhtemeldir.

Müstensih mecmuya dâhil ettiği manzumelerin arasına kıta nazım şekli ile mecmua hakkında fikirlerini beyan etmiştir. Müstensihe göre eser arif olan kişiye tam bir hazinedir. Ayrıca bazı yerlerde okuyucuya dualar da etmiştir.

Mecmua toplamda 105 varaktan oluşmaktadır. Ancak 105 varağın bir yüksek lisans tez çalışması için fazla olacağını düşündüğümüzden 1a-60a varakları arası üzerine inceleme yapılmıştır. İncelemiş olduğumuz bölümlerde 1a varaktan sonra ayrı bir kâğıt ve farklı bir yazı ile yazılmış bir manzume yer almaktadır. (Terci- Bend-i Kîyasî) Ayrıca mecmuada 38a ile 39a varağı boştur. 39b varağında ise farklı bir yazı ile dua yer almaktadır.

Mecmua derlenirken müstensih yazıya pek özenmemiş ve bir takım hatalar yapmıştır. Yazım ve imla hatalarının bol olması şiirlerin çevirisini güçleştirmiştir. Mecmua, *talik* el yazısı ile kaleme alınmıştır.

Mecmuada yer alan Őirlerin çoğu naat ve münacaat türündedir. Farklı nazım Őekillerinde manzumeler bir araya getirilmiştir. Mecmuada gazel, kaside, tahmis ve mesnevi nazım Şekilleri sıklıkla yer almaktadır. Bu bakımdan karıŐık mecmualar sınıfına dâhil edilebilecek eser, zengin malzemeler içermektedir.

Eserde yer alan manzumelerin tespit edilen sahipleri hakkında da ayrıca bilgiler verilmiştir. Sanatçıların yaşadığı dönem ve eserleri kısaca ele alınmıştır. Şiirler genellikle naat olduğundan dolayı Şiirlerdeki bazı dini terimlerde açıklanmıŐtır.

KAYNAKÇA

AKTO Tansel, Atatürk Kitaplığı Belediye Yazmaları K.000007 Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmûası (Transkripsiyonlu Metin- İnceleme), Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İst. 2016.

ALTUNER İbrahim, Haleti-i Gülşeni Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 1988.

AYAN Hüseyin, Cevrî: Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erz. 1981.

AYAN Hüseyin, Nesîmî: Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanının Tenkitli Metni, TDK Yayınları, Ankara 2014.

AYDEMİR Semra, Dede Ömer Rûşenî, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 1990.

Dede Ömer Rûşenî, Âsâr-ı aşk, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, HCE-OSM-00661 numarada kayıtlı nüsha.

DEVELİOĞLU Ferit, Osmanlıca - Türkçe Lügat, Doğu Ltd. Şti. Matbaası, Ankara 1962.

EKİNCİ Ramazan, "Dede Ömer Rûşenî'nin Bir Na'atının Yankıları", Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/9 Summer 2013.

İSEN Mustafa, Usûlî Divanı, Akçağ Yayınları, Ankara 1990.

İSEN Mustafa, Gelibolulu Mustafa Alî, Kültür Ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1988.

KAHRAMAN Bahattin, Nâlî ve Divanı, Kömen Yayınları, Konya 2010.

KAPLAN Yunus Kaplan, “Nihânî (İbrahim Çelebi) ve Gazelleri”, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 5/4 Fall 2010.

KARAYAZI Nurgül, 17. yüzyıl Şairi Ahmed Yârî ve Divan’ı (İnceleme-Metin), Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2012.

KAYA Bayram Ali, Dem ile Semâ Arasında, Galata Mevlevihânesi Koleksiyonu’ndaki Şiir Mecmûalarının Sistematik Tasnifi, Sakarya Yayıncılık, Sakarya 2016.

KÖKSAL M. Fatih, “Biyografik Kaynak Olarak Şiir Mecmûaları ve Kastamonulu İshâk-zâde Fevzi Mecmûası, Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klasik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu, Grafiker Yayınları, Ankara 2011.

KUT Günay, “Mecmua”, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (Devirler, İsimler, Eserler, Terimler), C.6, Dergâh Yayınları, İstanbul 1986.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, TAVUKÇU Orhan Kemal, Dede Ömer Rûşenî, Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı’nın Tenkidli Metni, <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/dosya/1-275463/h/dede-omer-ruseni.pdf> (Erişim Tarihi: 29. 10. 2017)

LEVEND Agâh Sırrı, Türk Edebiyatı Tarihi, TTK Yayınları, Ankara 1984, s. 166-167.

MAZIOĞLU Hasibe, Eski Türk Edebiyatı Makaleleri, *Tasavvuf*, (s. 77 – 83), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2014.

MENGİ Mine, Eski Türk Edebiyatı Tarihi, Akçağ Yayınları, Ankara 2011.

ÖZYILDIRIM Ali Emre, Hamdullah Hamdî ve Divan, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1999.

PALA İskender, Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, Kapı Yayınları, İstanbul 2004.

ROXBURGH David, Jong, Encyclopedia Iranica, XV, 1985.

Sehi Beg, Heşt Bihişt, (Hazırlayan: Günay Kut, Haluk İpekten, Mustafa İsen, Hüseyin Ayan, Turgut Karabey) Kùltür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap 2017.

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Bekir Çınar, Tıflı Ahmed Çelebi, (04.09.2013), Erişim:01.01.2018,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=295>

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Ali Fuat Bilkan, “Nâbî”, (04.03.2014), Erişim: 20.11.2017,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1846>

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Bahir Selçuk, Nâlî Mehmet Efendi, (31.08.2013),Erişim:23.11.2017,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=282>

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Beyhan Kesik, Mehmet Zâfi Efendi, (26.06.2014),
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3325>

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Mustafa İsen, ,Usûlî, (29.04.2013), Erişim: 01.01.2018,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=26>

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Nevin Gümüş, Nazîm Yahya Çelebi, (22.11.2014), Erişim:25.11.2017,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5123>

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Süleyman Çaldak, Veysî Çelebi, (28.05.2014), Erişim:04.01.2018,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2843>

UZUN Mustafa, “Mecmua”, İşlam Ansiklopedisi, C.28, TDV Yayınları, Ankara 2003.

ÜNAL Hidayet, Rûşenî Ömer Dede'nin Çobân-nâme Mesnevisi (İnceleme-metin), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erz. 2003.

YAZAR İlyas, “Kastamonulu Divan Edebiyatı Şairleri”, İkinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildiri Kitabı: 18-20 Eylül 2003- İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir 2005.

YENİTERZİ Emine, Divan Şiirinde Na‘t, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1993.

YOLDAŞ Kazım, Taşlıcalı Yahyâ Bey Şâh u Gedâ (İnceleme-Metin), İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya 1993.

EKLER

Ek:1 ÖRNEK METİNLER

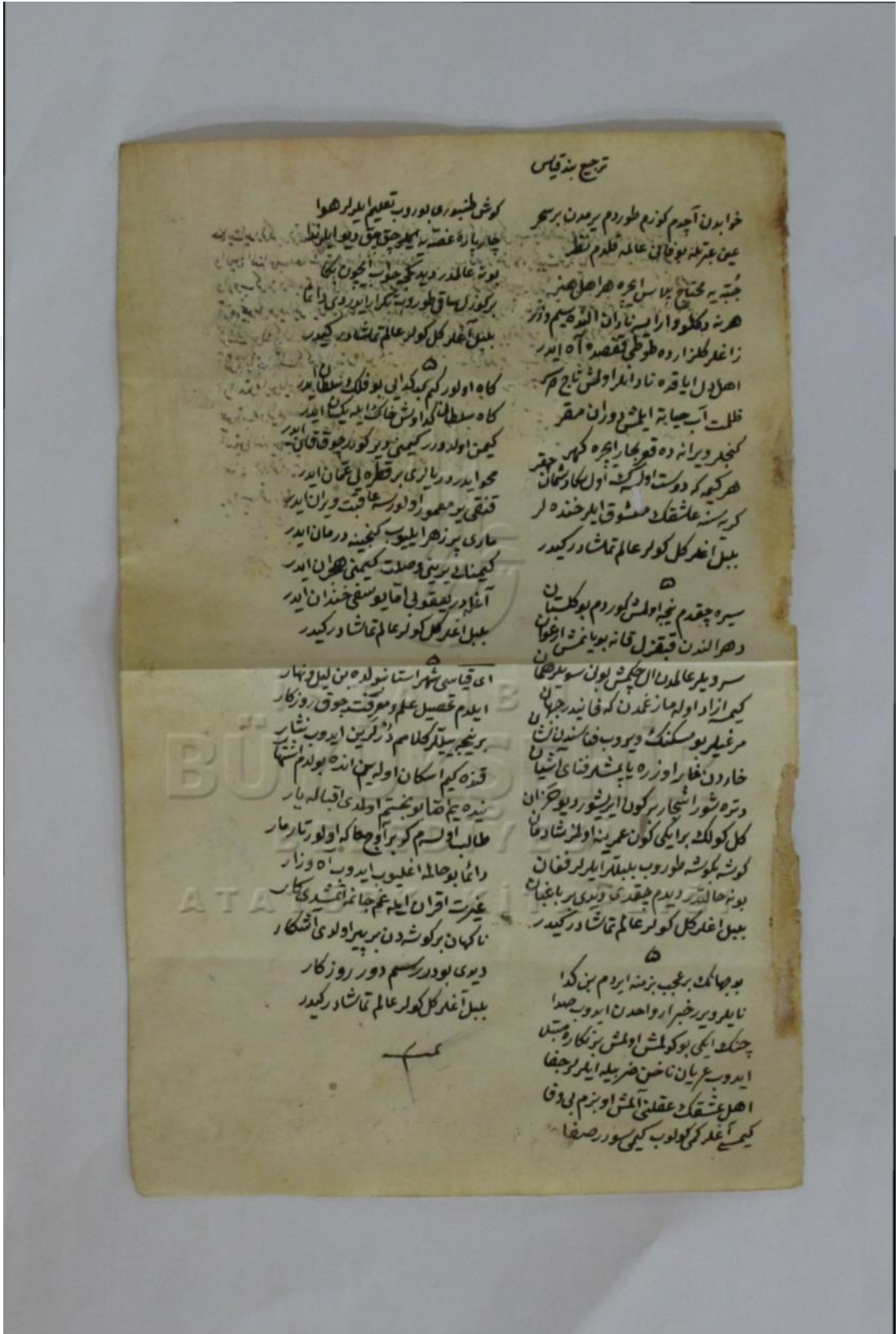
1

تصویر کسه کوکان بقیه مقدمه
 تصویب خلقه خلق حسند
 بیوز اهل حسین الله حسند
 تصویب آن او یوب آن میگذرد
 حمله اسماعیل چون جوی در میگذرد
 بولنده به بولنده صوفی اسبک
 جفا و جور قائم صوفی اسبک
 بولنده دل بولنده صوفی او یماز
 جفا و جور قتل موجب او مساز
 تصویب خونگی او لکم میگذرد
 کمر الصوفی کا الارض در میگذرد
 دو کمر که بر او زرد فیجی
 بر آند لیبور در دور و بلجی
 بر او سینه دو کمر سک فیجی
 شقایق نور در سنبل تیور
 او بر آغزا او سنده دور آنک
 او لور با مالک اشینه او سانی
 جفا اندنه کوسسور و قالی
 عناک سونه ایدرتنا سینه
 التذریب و سینه زحمت

مکتب خوارزمشاه
 مشهد
 K. 700

Te 2109
 K. 700

1a Varaktan Sonra Yer Alan Ve Farklı Bir Kâğıda Yazılan Manzume

ترجیح بنده قیاس

خوابدن آچدم کونم طوردم برمدن برسخ
 عین جرمه بوجان عالمه ظلم نظر
 جنبه بر محتاج براس عجزه هر اصل صبر
 هر نه و کله و اراسته ناران المده سیم و زر
 زاغدر کلزارده طوطی تقصده آه ایدر
 اصل دل ایاقره ناداندا اولش تاج کمر
 ظلت آب حیا به ایلمش دوران مقرر
 کیندر ویرانه ده قوه مجاریزه کیم چقر
 هر کیم که دوست اولگه اول کما و کمان
 کیم سینه عاشقک مستوق ایلمر خنده لر
 بیبل اغدر کل کولر عالم تماشا در کیدر

سیره چقدم نیه اولمش کوردم بو کلسان
 دهر اندون قبقر ل قانه بو باغش ان
 سر و ملر عالمه ال چکش بون سرده صفا
 کیم از اوله ماز غدن که فانی در جهان
 مرغیلمر بو سنگت دیوبوب قیاسنده نش
 خارون خار اوزره یا پیشه قنای نشیا
 وتره شور اشجار کول ایشور دیوبوب کران
 کل کولک برایی کون عمرینه اولمش شادمان
 گوشه بکوشه طوروب بدبلا ایلمر لرقفان
 بونه حالته در دیدم بقدرتک ویدی بر باغبان
 بیبل اغدر کل کولر عالم تماشا در کیدر

ای قیاسی شهر استا نوله بن لیون نهار
 ایلمد تحصیل علم و معرفت جوق روزگار
 بر نیجه سیدر کلام ذرترین ایدوب نشار
 قنده کیم اسکان اوله سین انده بولدم شتیا
 نیده تیم صا بو نبسته اولدی قباله یار
 طالبه لسم کور اوج طاکه اولور تار مار
 دایما بوجالمه اغلوب ایدوب آه و زار
 عذرت اقران ایلمه عجم جانم تشدی کبار
 ناکهان بر کوشه دن بر پیر اولدی آشکار
 دیدی بودر رسم دور روز کار
 بیبل اغدر کل کولر عالم تماشا در کیدر

بو جهالمک بر عجب بزمنه ایدرم بن کدا
 نایلمر ویر زخیر ارواحدن ایدوب جدا
 چنگل ایکی بو کولمش اولمش بزنگار و مستلا
 ایدوب سرمان ناخن ضربیلد ایلر و حفا
 اهل عشقک عقلنی آلمش او بزیم بی وفا
 کیمسه اغدر کیم کولوب کیمی سور صرفا

2

او دصوبه ویر...
 که طغور باغلیوب بخش قولوغه بیله
 بودر قولوغی کیم اولوب مآقب
 او تور اولوبن حالن محاسب
 دونو کور دسندن چرخ پر کار
 دور بدیر نقطه نیک اور تاده ای یاز
 ویریندا اوریدر مسود اندام
 کوز ایچینده دآشمنده در او دام
 قوملار درباشنده بو بیخ دلف
 دور بدیر شویله دبوغمن آیاغیر
 تصویر قلدن چو یوقلدن دآشمنده دانسته
 یورکی وار بو بیلین کینیه نه دانسته
 تصوف ترک دعوانه در ایچیندن
 دخی کمان معصی دس در ایچیندن
 تصوف ترک قیلر و قاله دیریندن
 همان وجد و سماع و حاله دیریندن
 تصوف حفظ او قاته در ایچیندن
 تصوف ترک طاماته در ایچیندن
 تصوف با بیدر بیدل و عطانک
 تصوف بیدر مرهرو فانک

تصوف بهد آنتیتر خدا آدن
 بوخیم بن سولیمان در میله هوس در دن
 تصوف ترک او طمانند زو عیش کور
 تصوف هر اخوان در د بمشکون
 تصوف ائم اولقدر مر آقب
 تصوف هر ابریز کیم جان محاسب
 تصوف ایجا مملکدر تصوف
 حوک امر نیه اتمیوب نصرف
 تصوف قلبی حقه نعلقدر
 یوره کن عشق او دیاله داغلقدر

تصوف حسن و آرب اعطای بر ر بدر
 وی حسن بله در اطوار قلبی
 تصوف قومیه قلبیه قلبی
 آری دیوب بایر اولوب بایر اولمقدر
 تصوف بایر اولوب خارا اولمقدر
 کلز آرا اولوب خارا اولمقدر
 جهانک شاهر عبد الله انصیا
 دوشون عشق او دنیه یه تکلف
 یوب بایر اولمقدر تصوف

تو

3

۱. یزید بن شیبلی در حقک تصوف
 سونیز دیمسیله منکوک نفس
 جمیع خلقی بر کوروب تصوف
 دیمله مکدر ایوبید یاوزه تفص
 یزید بن زور در دلدہ تصوف
 سونیز دیمسیله منکوک یاینه
 آرادت در دیمش بعضی تصوف
 حقلک ایئده اعمالیوب تصوف
 دیمش براوغر اشق فتح و فوجله
 تصوف بذل نفس بذل روحله
 کرامت صیحا مقلد تصوف
 دیمدیوب شیخه آوستا دینہ اوف
 وفا کو ستم مد در مانند یوسف
 غنیمت بالدر وفق تصوف
 لجن عمری ایچول ایدوب تأسف
 جفا ایدن کمنه ایچول تلطف
 دیمش زوالنوز مریم تصوف
 قبول شو عدرتنک تکلف
 دیمش معروف کراچی تصوف
 مقلد مقلد تارطنه

ابو جواد محمد بن نصیر
 معرفت معرفت معرفت معرفت
 صور سبک طویله بیکر تصوفت
 تاطفدر تاطفدر تاطفدر
 تاطفدر تاطفدر تاطفدر
 دنیا شد تصوف ما بقدرت
 سکون قلب در مادون حقدت
 همیشه بوسوزی حمدون قصاره
 مریبوی آب سباح ابدار
 تصوف اولدر اولوب جمع طیاره
 دیمش اوله اخوال قلبه عین شیار
 دیمش بوسوزی اولحقن اجابت
 نذر نه تصوف اول اجابت
 اولدکم شایق تمکینه دیدن
 تصوف نوبه و تلقین دیدن
 ابو عثمان فاسنیک بوسزیدر
 تصوف زهد و تقویک اوزیدر
 دیشدر علم تصوف
 ایدوب انجدر کو طکر صاحب
 تصوف دیر دجی ابو اهیهم
 طر تصیده حفاک دور مایه
 تصوف قدر

4

تصوف در دنیا کندش اینست و قوت بت
 آری بدین سو روی خوف و هلیت
 تصوف بعضی دنیا بدند
 بوزی و این بیل و شنید
 کتا بنده و عیش صاحب تصوف
 جیجی او ندر ارکان تصوف
 تصوف در دنیا کندش صوت قلبه
 خدا دل غیب بدین قله ای دیوب قلب
 تصوف خلق دل قضاغه ویرل
 اوزی حق یولیه اجماعه ویرل

• اودن اولک شیدایق دیکش
 در برب خاکه رعناق دیکش
 کرامت صفا مقلده کرامت
 کرامت در دنیا کند ترک عادت
 حب مجنون اری صاحب سعادت
 عورب سولیمه در کشف و کرامت
 یندای سوشی الاله برجام
 کایه نوشی الهی خوش احمد جام
 قومک الدل دیوب جام مرآت
 ایچک سرخوش اولک دیردی مدای

تصوف اولند دین سوزی بقی
 دیکه صورت بیت اولانه معین
 این شمع صوفیه قاضی قضاکی
 آنکله در خد آنک خود رضاکی
 چو نکه اوز نیکلن مد آمی
 اولوب سرخوشن ایچوب جام صومری
 قایاتک ایچند میت و خیر
 کن سرخوش اولوب پای و کدایان
 تصوف علمک علیه عیان ایتم
 معانی دل صور چو زخوش بیان ایتم

توبک الدن قلندرو آرا آغیب
 ایچک بلن اولوک باشی آغیب
 که قاضی سرخوش اوله جد اور آغیب
 ایلماینجبه فولانن بور آغیب
 غایبات ایچره ایچکب خوش مد آمی
 ایلمای سوز اولوب سرخوش مد آمی
 که کسندسه سرخوش اولوب بیوزک
 غایباتیلی ایچره صالوب اوزک
 دین سوزی تقدردینسک یوزد آره
 تصوفده نه قاضی نه قضا و آره

بیمبیر گو یا تصوف
 اولی باشند آباغده کتوف

صفاقی مختدر زانی شفت
 مجتدر سوزی ایثی مودت

توکل و حدر گوکل فرعت
 تنجی صابور لوق نفسی صیاننت

که تقوی زارید ز نقتدر زهد
 تجدد فقهی تاجی تعید

صفا دل آدر حق مستتر سبب
 فنا دکانی مسکنیک فاشک

ایبت عذر زنی در طعا میں
 و قلب لایبامیدر منا میں

تصوف اهل کیمه سولید بر بوی
 نذر دید کلوی سوز لوده هم سو

تصوف سوزی فیض در خد آنک
 کلام کرد روی مصطفای آنک

بنیک قولی در بعینه شریعت
 طویقت فعلی در حال حقیقت

کلام حقنی هر کیم که اشید
 اوزینیکلمک آنک اشید

که کلز سر شعی او لوپ هیچ اوزینه
 چنجا یوب قلم انک سوزینه •
 در چول منکونیه دینیب کاف
 غلنگک ای سوزده ماهر •
 تصوف غلنگک ایقام علومیس
 ایدب تصنیف اقلام علومیس •
 ایدن عاجز علومندن فرومیس •
 تصوف علمنی اول مرد کامل
 شریعتدن دینیتن بر باب ییکلر •
 که بر فسمینه شرعک ایدن انکار
 اولور التبت کاف ایله افتار •
 بیچ بر فسمینه هر بی سوزینه
 ایدن انکار مک ایتون اوزینه •
 ایکی عالمک اولدر ایتورن یول
 پیریشان فکرو اشقه نگاه اول •
 هله دیدیم کما اشوسوزی بن
 بولار اوز کیه بیکه نمکلر سن
 خدا بولاره اولیه شققت اندیز
 بولار مدهر که ندر حقه ندر
 تصوف اهلنه اهل الله دیدلر
 تویه قول بولاره شاه دیدلر •
 مراد
 حکم

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı	Nurettin FIRAT
Doğum Yeri	Malatya
Doğum Tarihi	12.09.1991

LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Fakülte	Edebiyat Fakültesi
Bölüm	Türk Dili ve Edebiyatı

YABANCI DİL BİLGİSİ

İngilizce	-
------------------	---

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurum	Yunuskent Meşale Özel Öğretim Kursu
Görevi	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni
Tecrübe Süresi	3 yıl

KATILDIĞI

Kurslar	Pedagojik Formasyon
----------------	---------------------

İLETİŞİM

Adres	Fırat Mah. Alemdar Sok. Güçar İnşaat Sit. MCI/7 K.13-55 MALATYA
E-mail	n.firat2015@gmail.com

